

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

**NÁRODNÍ KONCEPCE REALIZACE POLITIKY
SOUDRŽNOSTI V ČR PO ROCE 2020**

**PODKLAD PRO DOHODU O PARTNERSTVÍ
PRO OBDOBÍ 2021-2027**

červenec 2019
MMR-NOK

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

Úvod	6
Shrnutí změn oproti verzi NKR projednané v lednu 2019	7
1. ANALYTICKÁ ČÁST	10
1.1. Makroekonomická analýza – shrnutí	10
1.1.1. Situace ČR v EU	10
1.1.2. Domácí kapitál a zahraniční investice	10
1.1.3. Omezení ekonomického růstu	11
1.1.4. Vládní výdaje a veřejná správa	11
1.1.5. Kvalita života v ČR	11
1.1.6. Celkové shrnutí a výhled	11
1.2. Sektorové oblasti – shrnutí	12
1.2.1. Trh práce a zaměstnanost	12
1.2.2. Vzdělávání	13
1.2.3. Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví	13
1.2.4. Veřejná správa a bezpečnost	15
1.2.5. Výzkumný a inovační systém	16
1.2.6. Podpora podnikání a průmyslu	17
1.2.7. Doprava	18
1.2.8. Posun k nízkouhlíkovému hospodářství	19
1.2.9. Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství	20
1.2.10. Kultura	22
1.2.11. Cestovní ruch	22
1.3. Průřezové oblasti	23
1.3.1. Přizpůsobení se změně klimatu	24
1.3.2. Společnost 4.0	24
1.3.3. Územní dimenze	25
1.4. SWOT analýza za tematické oblasti NKR	26
1.5. Shrnutí hlavních vývojových trendů v EU a ve světě	34
2. EVROPSKÁ ROVINA	36
2.1. Víceletý finanční rámec	36
2.2. Návrh nařízení pro EU fondy	37
3. NÁVRHOVÁ ČÁST	39
3.1. Východiska	39
3.2. Vize a struktura cílů	41
3.2.1. Vize	41

3.2.2. Globální cíl.....	41
3.2.3. Priority.....	41
3.3. Vztah specifických cílů NKR k průřezovým oblastem.....	43
3.4. Vztah specifických cílů NKR k procesu evropského semestru.....	48
3.5. Prioritizace.....	49
3.6. Výsledky hodnocení podle jednotlivých oblastí.....	50
3.7. Souhrnné výsledky hodnocení.....	62
4. NÁVRH A PRINCIPY IMPLEMENTACE.....	65
4.1. Východiska implementační části.....	65
4.2. Vazba specifických cílů NKR na jednotlivé operační programy.....	65
4.3. Územně-specifický přístup.....	68
4.4. Rýsující se hraniční oblasti.....	69
4.5. Doplněkuvost s programy EU.....	71
4.6. Využitelnost finančních nástrojů.....	75
4.7. Vazba na společnou zemědělskou politiku.....	78
4.8. Doporučení a opatření.....	80
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	87
6. SEZNAM PŘÍLOH.....	89

Seznam použitých zkratek

AMIF	Azylový, migrační a integrační fond
AMF	Azylový a migrační fond
BaP	benzo(a)pyren
CEF	Nástroj pro propojení Evropy
CF/FS	Fond soudržnosti
CP	cíl politik EU
CR	Country Report pro ČR 2019
DESI	Digital Economy and Society Index
EaSI	Program pro zaměstnanost a sociální inovace
EGF	Evropský globalizační fond
EPOS	Expertní poradní skupiny pro budoucnost politiky soudržnosti
ERDF/EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESSP	Expertní skupina pro strategickou práci
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FEAD	Fond evropské pomoci nejchudším osobám
FN	Finanční nástroje
HDP	hrubý domácí produkt
HMU	Hospodářská a měnová unie
HND	hrubý národní důchod
HPH	hrubá přidaná hodnota
ICT	Informační a komunikační technologie
IN	Integrované nástroje
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISF	Fond pro vnitřní bezpečnost
IZS	Integrovaný záchranný systém
JNR	Jednotný národní rámec pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu+, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021-2027
KP	Kohezní politika
KPSLV	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LIFE	Program pro životní prostředí a oblast klimatu
MBVI	Nástroj pro řízení hranic a víz
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPŘ	Mezirezortní připomínkové řízení

MSP	malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZe	Ministerstvo zemědělství
NDÚD	Národní dokument k územní dimenzi
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NKM	národní kontaktní místo
NKR	Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020
NO ₂	oxid dusičitý
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP VVV	Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program zaměstnanost
OZE	obnovitelné zdroje energie
PM	polétavé částice
PT RHSD	Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody
PZI	přímé zahraniční investice
SRP	Společná rybářská politika
SRPS	Program na podporu strukturálních reforem
SZP	Společná zemědělská politika
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
VPŘ	Vnitřní připomínkové řízení
YEI	Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí
ZPF	Zemědělský půdní fond

Úvod

Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NKR) je stěžejním dokumentem, který určuje hlavní věcné oblasti financování politiky soudržnosti v ČR po roce 2020. První verze NKR (připravená MMR na základě usnesení Vlády ČR č. 636 ze dne 11. září 2017) byla projednána vládou ČR dne 4. 2. 2019 (usnesením č. 94) a zároveň byly schváleny národní priority v oblasti politiky soudržnosti a podoba operačních programů pro budoucí období.

V programovém období 2021-2027 budou realizovány tyto operační programy (OP):

- Integrovaný regionální OP v gesci MMR (financování z EFRR)
- OP Konkurenceschopnost¹ v gesci MPO (financování z EFRR)
- OP Doprava v gesci MD (financování z EFRR a FS)
- OP Životní prostředí v gesci MŽP (financování z EFRR a FS)
- OP Jan Amos Komenský v gesci MŠMT (financování z EFRR a ESF+)
- OP Zaměstnanost +² v gesci MPSV (financování z ESF+)
- OP Technická pomoc v gesci MMR (financování z EFRR / ESF+ / FS)
- OP Přeshraniční spolupráce, aktuálně dojednáno mezi ČR a Polskem v gesci MMR (financování z EFRR) a další programy přeshraniční spolupráce, kde Česká republika hraje koordinační roli (správcem je MMR).

Zároveň bude součástí EU fondů také OP Rybářství v gesci MZe.

Na realizaci EU fondů má ČR pro období 2021-2027 k dispozici 20,1 mld. EUR (v běžných cenách), byť i tato částka může v rámci vyjednávání ještě doznat změn. Rozdělení prostředků se bude mj. řídit nejen tím, jak a kde si ČR představuje investovat, ale také musí respektovat mj. pravidla uvedená v EU legislativě (pro rozpočet a pro kohezi), např. pravidla tematické koncentrace (na politický cíl 1 a 2; na oblast klimatu, na sociální začleňování, či na oblast městského rozvoje).

Součástí prací na NKR byla tvorba tematických karet specifických cílů a jejich následné hodnocení v rámci prioritizace, jejímž smyslem bylo zhodnotit důležitost, připravenost a další atributy relevantní pro rozhodování o budoucí podpoře z EU fondů a také navrhnout opatření a doporučení pro Dohodu o partnerství a operační programy se zdůrazněním slabých a rizikových oblastí, které je třeba řešit a eliminovat, a také s návrhy na vhodné zaměření podpory v některých oblastech. Výsledky tohoto procesu jsou shrnuty v samostatné kapitole. NKR, tematické karty i metodika pro prioritizaci byly opakovaně konzultovány resorty, které věcně odpovídají za jednotlivá témata, sociálními a regionálními partnery i nezávislími odborníky.

Účelem prioritizace nebylo jednotlivé specifické cíle a priority vyřazovat z budoucí podpory či stanovovat pořadí důležitosti mezi jednotlivými tematickými oblastmi. Cílem je doporučit pořadí priorit specifických cílů v rámci širších tematických oblastí, identifikovat silná, slabá místa a bariéry, u nichž je třeba problémové aspekty řešit tak, aby byla rizika implementace kohezní politiky v budoucím období odstraněna či maximálně eliminována. Výsledky prioritizace budou využity pro přípravu Dohody o partnerství a operačních programů.

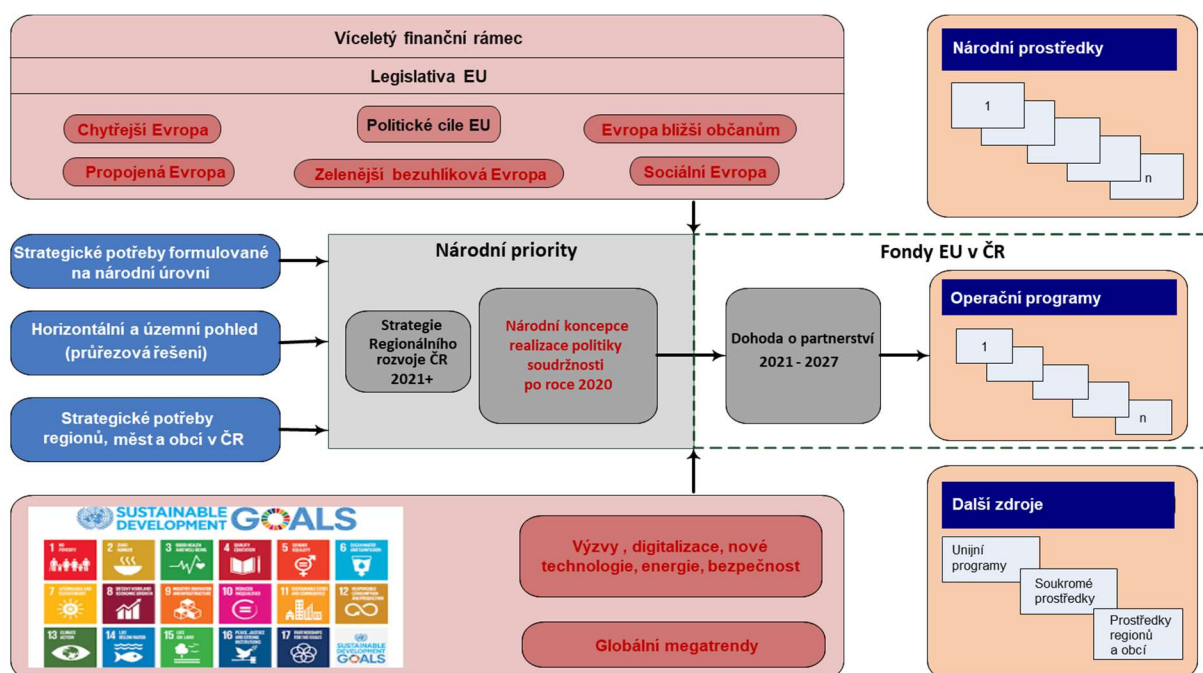
¹ název tohoto OP se může po dohodě MMR-NOK a ŘO OP změnit

² název tohoto OP se může po dohodě MMR-NOK a ŘO OP změnit

Koncepce nezahrnuje Společnou zemědělskou politiku (SZP) zahrnující přímé platby financované z Evropského zemědělského záručního fondu a Program rozvoje venkova financovaný z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Koncepce zároveň řeší témata, u nichž je potenciál financování z fondů EU. Z tohoto důvodu nejsou některé oblasti v NKR řešeny vůbec (např. jaderná energie, letecká doprava, reforma důchodů a systému sociálního zabezpečení, skládkování komunálního odpadu či také oblasti ze společné zemědělské politiky), nebo jen dílčím způsobem (např. vodní doprava, zpracování odpadu - energetické využití aj.). V obecné rovině to ovšem neznamená, že se o podpoře takovýchto důležitých oblastí neuvažuje z jiných zdrojů (z národních prostředků, přímo řízených programů aj.). Níže uvedené schéma znázorňuje NKR v kontextu širších vztahů a vazeb jak na strategické dokumenty či víceletý finanční rámec EU, tak na Dohodu o partnerství a operační programy.

Schéma: Postavení NKR v kontextu přípravy programového období 2021-2027

Shrnutí změn oproti verzi NKR projednané v lednu 2019

Analytická část NKR doznala pouze dílčí úpravy. Tam, kde to bylo možné, došlo k aktualizaci jejího textu. V návaznosti na připomínkové řízení a další podněty byly u všech sektorových oblastí upraveny názvy podoblastí, případně byly přidány nové podoblasti vč. rozšíření o téma cestovního ruchu. Zároveň byla upravena i SWOT analýza za tematické oblasti NKR o uvedené rozšíření. V návaznosti na probíhající vyjednávání a ve vazbě na specifická doporučení Rady pro ČR byl částečně aktualizován text věnovaný evropské rovině, vazba specifických cílů NKR na cíle politiky dle obecného nařízení je uvedena v příloze NKR.

Největší změny se týkají návrhové části NKR. Do Návrhové části byla nově zařazena kapitola Vztah specifických cílů NKR k průřezovým oblastem Společnost 4.0, Změna klimatu a Územní dimenze. V rámci ní je posouzena významnost jednotlivých tematických oblastí/specifických cílů k těmto průřezovým oblastem. Přehled specifických cílů NKR ve vazbě na průřezové oblasti je přílohou NKR.

Další novou kapitolou je kapitola Vztah specifických cílů NKR ke specifickým doporučením Rady. Evropská komise zveřejnila Přílohu D Country reportu 2019 pro ČR (CR) 43

investičních pokynů týkajících se oblasti politiky soudržnosti. Detailní přehled vazeb mezi doporučeními vyplývajícími z Přílohy D Country reportu a specifickými cíli a tematickými oblastmi NKR je uveden v příloze NKR.

V rámci návrhové části NKR byla podstatně rozšířena kapitola týkající se prioritizace a výsledků provedeného hodnocení. Podkladem pro hodnocení byly karty jednotlivých tematických podoblastí zpracované v rámci „Analytické části NKR“ a následně doplněné do formy karet specifických cílů uvedených v příloze k NKR.

Zatímco v 1. fázi prioritizace (srpen-září 2018) došlo k vyhodnocení připravenosti jednotlivých tematických oblastí a jejich podoblastí na financování z fondů EU po roce 2020, v rámci 2. fáze prioritizace (března-duben 2019), byla témata transformována na specifické cíle a opětovně přehodnocena na základě informací nově doplněných do karet jednotlivých specifických cílů. Zároveň byla upravena některá kritéria. Pro větší objektivitu procesu se druhé fáze zúčastnilo více hodnotitelů a po individuálním hodnocení následovala skupinová setkání hodnotitelů, kde došlo ke korekcím extrémních odchylek hodnocení. Celkové hodnocení jednotlivých oblastí a specifických cílů zaznamenalo ve srovnání s 1. fází prioritizace jednoznačně pozitivní posun. Celkově došlo také ke konsolidaci oblastí a specifických cílů z hlediska hodnocení podle jednotlivých kritérií.

Do části „Návrh a principy implementace“ byla přesunuta a dále rozpracována kapitola Doplnkovost s programy EU, protože je velmi žádoucí, aby ČR včas aktivizovala své zapojení do unijních programů a zajistila tak efektivní využívání finančních zdrojů EU, poněvadž do unijních programů směřuje v každém dalším období výrazně více finančních prostředků, zatímco se celkový rozpočet na politiku soudržnosti snižuje. V rámci přípravy NKR byly v kartách SC a v diskusi s národními kontaktními místy jednotlivých unijních programů identifikovány k jednotlivým specifickým cílům NKR potenciálně vhodné věcně související unijní programy. Souhrnná tabulka, obsahující přehled SC NKR a k nim doplňkových unijních programů, vč. detailnějšího upřesnění možnosti využití podle jednotlivých SC NKR, je přílohou NKR.

Nově je do NKR zařazena kapitola Využitelnost finančních nástrojů, které by měly v podobě návratné pomoci (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky, kapitálové vstupy, případně další) nebo kombinace návratné pomoci a dotace pokrývat pouze oblasti, kde se jedná o rentabilní investice vytvářející následné příjmy nebo úspory. V této kapitole jsou uvedeny tematické oblasti a jejich specifické cíle vhodné pro využití finančních nástrojů.

V návaznosti na počet a základní strukturu operačních programů schválených usnesením vlády ČR ze dne 4. 2. 2019 č. 94 bylo upraveno schéma jejich vazeb na specifické cíle NKR, vč. pořadí podle výstupů prioritizace.

V části Návrh a principy implementace byly dále popsány navazující kroky, kterým je třeba věnovat pozornost:

- uplatňování intervenční logiky pro nastavení vazby mezi cíli strategií a sledováním implementačního mechanismu (výstupy, výsledky, dopady) k dosažení cílů,
- příprava Dohody o partnerství jako základního zastřešujícího dokumentu stanovujícího celkovou strategii a opatření pro účinné a efektivní využívání fondů EU na úrovni členského státu,
- územně-specifický přístup a nástroje pro jeho uplatnění, zejména Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+,
- realizace Jednotného národního rámce pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti

a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021-2027 schváleného vládou ČR dne 29. 4. 2019,

- vymezení hraničních oblastí mezi operačními programy, mezi fondy v rámci politiky soudržnosti a jinými politikami (například Společná zemědělská politika, unijní programy, národní dotační programy) a mezi implementací národních a územních priorit, realizovaných prostřednictvím integrovaných nástrojů,
- vazba kohezní politiky a společné zemědělské politiky.

Na závěr NKR jsou uvedena Zásadní doporučení NKR směřující k využití výsledků prioritizace při přípravě operačních programů.

1. ANALYTICKÁ ČÁST

1.1. Makroekonomická analýza – shrnutí³

1.1.1. Situace ČR v EU

Z hlediska ekonomické vyspělosti se pozice české ekonomiky víceméně za posledních 20 let zlepšila. ČR sice stojí v popředí pomyslného pelotonu bývalých postkomunistických států, přičemž některé země ekonomického jádra EU jsou výkonnostně stále daleko vpředu. ČR patří mezi otevřené ekonomiky, v rámci EU jsme středně velká ekonomika, významně citlivá na dění v globální ekonomice. Patříme do skupiny zemí hospodářsky navázaných na Německo, které je naším největším obchodním partnerem.

V období 2000–2007 docházelo k reálné konvergenci z hlediska produktivity, ale od roku 2007 Česko stagnuje, přičemž mnohé země střední a východní Evropy se významně přiblížily úrovni produktivity Česku a např. Slovensko dosahuje i vyšších hodnot (viz analýzy INKA, 2016). Zaostávání ČR v růstu produktivity za průměrem EU je jednou z důležitých příčin zpomalené konvergence HDP.

Konvergenční proces ČR ke státům západní Evropy se zpomalil a to v důsledku hospodářské krize, a to v letech 2010 až 2012, kdy naopak docházelo k divergenci. Od roku 2013 se již relativní úroveň české ekonomiky vůči průměru zemí EU28 opět začala zvyšovat, a to z 82 % v roce 2012 na 89,4 % v roce 2017, tedy o 7,4 p. b. (dle HDP přepočteno dle parity kupní síly na obyvatele (PKS) k průměru EU).

1.1.2. Domácí kapitál a zahraniční investice

Příliv přímých zahraničních investic (PZI) měl pozitivní finanční i nefinanční dopady na české podniky. Tento fenomén má však i některé potenciálně negativními dopady, např. nedostatečnou tvorbu domácího kapitálu, která neumožňuje výraznější posun domácích firem v mezinárodních hodnotových řetězcích.

ČR je oproti státům EU15 značně podkapitalizovaná, pokud jde o objem kapitálu na zaměstnance. Jedním z limitů růstu malých a středních podniků (MSP) a jejich produktivity je i malé využívání alternativních nebankovních zdrojů financování prostřednictvím kapitálu – jakými jsou private equity a fondy rizikového kapitálu či veřejná nabídka na alternativních obchodních platformách pro (MSP).

Ve struktuře české ekonomiky dlouhodobě převládají firmy, které jsou v pozici dodavatelů nižších řádu, což může dlouhodobě znamenat hrozbu pro konkurenceschopnost ekonomiky. Typická je pozice i větších firem obvykle na nižších stupních hodnotových řetězců, s čímž je spojená stále významná závislost na cenové konkurenceschopnosti. Významnou hrozbou je především neustále se stupňující tlak odběratelů na cenu dodávaných komponentů a reálná hrozba nahrazení firem z ČR levnějšími producenty z jiných zemí.

³ V období od září 2017 do června 2018 byla ve spolupráci s rezorty a dalšími partnery zpracována analytická část NKR, kterou schválila rada pro ESI fondy na ministerské úrovni dne 24. 7. 2018. S ohledem na rozsah zde předkládáme shrnutí analytické části.

1.1.3. Omezení ekonomického růstu

Očekávaný hospodářský vývoj má i svá rizika. Za nejvýznamnější z nich považujeme nejistotu spojenou s procesem a dopady vystoupení Velké Británie z EU. Česká ekonomika by mohla být ovlivněna zejména prostřednictvím zahraničního obchodu. Negativně by globální ekonomický růst mohla ovlivnit případná změna směřování hospodářské politiky USA, zejména v oblasti otevřenosti zahraničního obchodu.

Na trhu práce se ekonomická konjunktura odráží ve velmi vysokém využití pracovní síly, přičemž nedostatek zaměstnanců se stává bariérou pro další růst produkce.

Významný vliv na ekonomiku do budoucna bude mít čím dál více nepříznivý demografický vývoj, který bude mít i negativní dopady na budoucí směřování trhu práce i udržitelnost sociálního systému, především důchodového zabezpečení generace důchodového věku. Důvodem tohoto negativního předpokladu je mimo jiné i nedostatečná podpora ekonomicky aktivních více početných rodin ze strany státu.

1.1.4. Vládní výdaje a veřejná správa

Veřejná správa tvoří institucionální rámec definující pravidla, ve kterých mohou soukromé subjekty operovat, a tím může výrazně pozitivně či negativně ovlivnit potenciální produktivitu dané ekonomiky. Kvalita i výkonnost institucí zůstává v ČR problémem. Nízkou výkonnost veřejné správy deklarovala v roce 2016 v rámci Hospodářského přehledu pro ČR také OECD, která ji charakterizovala jako 5. nejméně výkonnou v rámci zemí OECD, a to při zohlednění faktorů jako je byrokracie, kvalita soudnictví, korupce či neefektivita ve fungování státní správy. Ze států EU s obdobnými problémy jsou na tom hůře např. Slovensko, Řecko či Itálie. OECD však veřejnou správu vyhodnotila také jako relativně levnou (z hlediska výdajů na obecné veřejné služby, pořádek a bezpečnost) – v přepočtu dle parity kupní síly výdaje na obyvatele dosahují pouze necelých tří čtvrtin průměru OECD. Mezi 36 státy OECD je česká veřejná správa 7. nejlevnější.

1.1.5. Kvalita života v ČR

V implementaci fondů EU v období 2014–2020 zesílilo zaměření na výsledky, přičemž Evropská komise (EK) výsledky definuje jako zamýšlené změny v konkrétních rozměrech kvality života. Podle Better Life Index je kvalita života v ČR vyšší než v průměru OECD v oblastech vzdělávání, osobní bezpečnosti či vyváženosti pracovního a osobního života. Na druhé straně ČR zaostává v oblastech zdraví, bydlení, občanské angažovanosti, ale zejména v oblasti příjmů.

1.1.6. Celkové shrnutí a výhled

Vývoj české ekonomiky po finanční krizi poukázal na strukturální problémy zabraňující rychlejší konvergenci k vyspělejším státům původní EU15. Zejména se jedná o vysokou závislost na zahraničních investorech, kteří využívají ČR jako svou základnu pro výrobu relativně jednoduchých komponent, což byl důsledek předchozího zacílení politiky podpory zahraničních investic. Tato výroba je přitom často vysoce náročná na pracovní sílu, což vytváří přetlak na trhu práce a zostřuje konkurenci pro firmy v českém vlastnictví i na trhu práce. Od roku 2002 klesal objem PZI, ale naopak trvale rostl odliv výnosů z těchto investic, což je jeden z důvodů nedostatečné tvorby kapitálu. Neefektivní výkon veřejné správy přináší dodatečné administrativní náklady a dostatečně nestimuluje soukromý sektor.

To jsou základní strukturální problémy, které spolu s nedostačenými investicemi do vzdělávání, inovací a výzkumu, zabraňují rychlejšímu přesunu k vyspělé znalostní

ekonomice a tím i ke konvergenci k ekonomicky vyspělejšími členskými státy EU. Na druhou stranu česká ekonomika v posledních dvou letech vykazuje výrazné zlepšení ve většině problémových oblastí a tento progres je predikován i pro nejbližší roky. Je proto nutné z této nynější výhodné pozice domácí ekonomiky profitovat a využít toho pro výzvy, které s sebou přinese příští ekonomický pokles, zejména v oblasti veřejných rozpočtů, investic a zlepšení efektivnosti a kvality veřejné správy.

1.2. Sektorové oblasti – shrnutí

U všech sektorových oblastí došlo k úpravám názvů podoblastí, případně přidání zcela nových podoblastí, v návaznosti na připomínkový proces (partneři, platformy, VPŘ, MPŘ) a také k rozšíření o téma cestovního ruchu.

1.2.1. Trh práce a zaměstnanost

Český trh práce obecně vykazuje dobrou výkonnost. Na straně poptávky po pracovní síle je poměrně závažným problémem nedostatek pracovníků, zejména v určitých oblastech výroby a služeb, který brzdí ekonomický růst. Roste význam rekvalifikací a obecně dalšího profesního vzdělávání.

Nadále přetrvává výrazné znevýhodnění žen v oblasti zaměstnanosti, mezd a, zejména u starších žen, ohrožení chudobou. Málo jsou využívány flexibilní formy práce, které by mohly zvýšit zaměstnanost žen pečujících o děti nebo jiné osoby závislé na péči jiných či některých skupin ohrožených na trhu práce. Ohrožené skupiny se často nedaří zaměstnávat v udržitelných formách zaměstnání a dochází k projevům prekarizace práce.

Problémy trhu práce mají i územní dimenzi, kdy situace v regionech soudržnosti Moravskoslezsko a Severozápad je horší než v ostatních regionech, přetrvává zde strukturální nezaměstnanost a dochází k odlivu kvalifikovaných zaměstnanců. K špatné uplatnitelnosti a k celkovému nesouladu nabídky a poptávky na trhu práce, musí být přístupováno s vědomím propojení trhu práce a systému vzdělávání a nutnosti spolupráce zainteresovaných institucí na různých úrovních. Pro přechod ze vzdělávání do světa práce je třeba posílit spolupráci škol a firem. Také postupně měnící se demografická situace může výrazně negativně ovlivnit budoucí směřování trhu práce, pokud na ní nebude včas zareagováno.

Dlouhodobě je nutné pracovat na přetváření české ekonomiky tak, aby docházelo k růstu produktivity práce a většímu prosazování výroby s vyšší přidanou hodnotou. Trh práce budou měnit nové trendy spojené prohlubující se digitalizací ekonomiky (Průmysl 4.0 a Práce 4.0), zánikem některých původních a vznikem nových profesí a forem práce. I nadále zůstává jednou z priorit modernizace služeb trhu práce a efektivnější cílení a využívání nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce
- Modernizace institucí na trhu práce
- Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života
- Fungující systém dalšího profesního vzdělávání
- Podpora využití pracovní mobility

1.2.2. Vzdělávání

Vzdělávací systém v ČR vykazuje v řadě oblastí relativně dobré hodnoty, které se více či méně daří udržet. Zde lze poukázat na solidní výsledky v rámci mezinárodních šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání a dále nízkou míru podílu předčasných odchodů ze vzdělávání (týká se základních a středních škol). To spolu s udržením otevřeného přístupu k terciárnímu vzdělávání vede k nárůstu podílu vysokoškolsky vzdělané populace. Výsledky vzdělávání jsou však do značné míry ovlivněny významnými regionálními disparitami poukazujícími na strukturální problémy některých regionů. Nárůst regionálních disparit v rámci vzdělávacího systému tak představuje výzvu pro tvůrce vzdělávacích politik, stejně jako přetrvávající genderové nerovnosti ve vzdělávání.

Z hlediska dlouhodobých trendů je zásadní podporovat procesy vzdělávání a výuky nezbytné pro Společnost 4.0. Stejně důležité je aktualizovat metody a formy výuky díky exponenciálnímu rozvoji technologií, umělé inteligence a virtualizace světa. Vzdělávací systém v ČR musí rozvíjet kognitivní schopnosti i praktické dovednosti, ale také poskytovat robustní základ všeobecného vzdělání a rozvíjet dovednosti s těmito znalostmi pracovat (klíčové kompetence).

Vzhledem k nedostatečné atraktivitě učitelského povolání (v některých předmětech přitom hrozí i nedostatek učitelů, např. na prvním stupni základních škol nebo v přírodovědných předmětech) je zapotřebí proaktivnější přístup státu a krajských samospráv k nastavení vzdělanostní a oborové struktury a ke zlepšování platových a pracovních podmínek. Je zapotřebí podporovat odborné vzdělávání a spolupráci škol a zaměstnavatelů, systematizovat včasnou péči v oblasti vzdělávání ve věku 0-6 let tak, aby umožňovaly vyrovnávání vzdělávacích šancí. Neméně důležité je zjednodušit regulační procesy a snížit administrativní zátěž ředitelů a učitelů škol. Náležitá péče by měla být věnována také talentovaným jedincům a podpořit v rámci systému osobnostní rozvoj tímto směrem.

Je potřeba klást důraz na doplnění studijních programů o prvek přenositelných, multioborových a interdisciplinárních kompetencí, včetně jazykových a ICT kompetencí. Pro uplatnitelnost na trhu práce je s ohledem na orientaci ČR na průmysl a export důležitá znalost více cizích jazyků, zejména pak jazyků příhraničních států. Takto nastavený model je nutné vnímat také jako model přispívající k rozvoji vzdělávání pro udržitelný rozvoj v široké škále vzájemně propojených environmentálních, ekonomických a sociálních otázek. Nadále je potřeba pokračovat v podporování kvalitní praxe studentů, zapojování odborníků z praxe a podpory spolupráce vysokých škol s podnikatelskou sférou v oblasti výzkumu a vývoje.

Důležitá je podpora celoživotního vzdělávání (občanského i profesního) u celé populace, včetně zapojení věkových skupin 55+ a 65+ do vzdělávání. Víze moderního vzdělávání vychází z principu celoživotního učení a směřuje k vybudování otevřeného prostředí, které umožňuje každému jedinci bez rozdílu a bez překážek vzdělávat se po celý život.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti
- Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání
- Podpora pracovníků ve vzdělávání

1.2.3. Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví

Ačkoliv v mezinárodním srovnání je situace v ČR relativně příznivá, podrobnější data o nerovnostech, jejich regionálním rozložení a rizicích pro společenskou soudržnost činí

ze sociálního začleňování jednu z priorit pro další období. Oblast sociálního začleňování se potýká s resortní a systémovou neprovázaností, problematická je administrativní náročnost, nejasné a mnohdy nejisté kompetence a chybějící celistvý pohled a přístup.

V zájmu budoucího vývoje je zapotřebí v této oblasti zjednodušit a zpřehlednit celý systém. Je potřeba více spolupracovat s nestátním sektorem, občanskou společností, komunitními a lokálními skupinami i s jednotlivci. Politiky sociálního začleňování je potřeba provázat s politikami integrace menšin, zejména integrace Romů, a s bojem proti diskriminaci. V rámci politiky sociálního začleňování bude nezbytné dokázat zajistit pružnost systému, aby v krátkém časovém horizontu reagoval na případné změny a jejich dopad, jak na celospolečenské, tak místní úrovni. Rovněž bude nutné zastřešit toto téma meziresortní koordinací sociálních, zdravotních, vzdělanostních, bezpečnostních a dalších potřeb.

Je potřeba nastavit systém financování služeb na pomezí zdravotní a sociální problematiky. Nedostatečné propojení zdravotní a sociální problematiky a jejího financování je zásadním problémem českého systému zdravotnictví a sociálních služeb. Je potřebné celkově nastavit nový efektivní systém financování služeb, a to nejen na pomezí zdravotní a sociální problematiky. Je nutné vyjasnit roli státu, krajů a obcí a jejich podílu na financování služeb tak, aby bylo zřejmé, kdo má jaké finanční závazky vůči cílovým skupinám těchto služeb. Společným tématem oblasti zdravotních i sociálních služeb je i neukončený proces deinstitucionalizace a transformace těchto služeb směrem do komunity (do vlastního sociálního prostředí klientů/pacientů). Z pohledu zdravotnické oblasti se aktuálně jedná především o deinstitucionalizaci psychiatrické péče, která je hlavní součástí probíhající komplexní reformy psychiatrické péče, a která úzce souvisí se vznikem nových typů služeb v komunitě na multidisciplinární bázi se zastoupením zdravotních i sociálních složek. S potížemi institucionálního ukotvení na zdravotně-sociálním pomezí se dlouhodobě potýkají adiktologické služby, tj. služby pro osoby trpící závislostní poruchou. Dále je rovněž nutné řešit personální kapacitu v rámci zdravotních i sociálních služeb, a to i s ohledem na demografické trendy. Podporu si zaslouží i jiné udržitelné formy financování v sociální oblasti, jako jsou finanční nástroje, větší podpora sociálního podnikání a aktivní zaměstnanost podporou malých a rodinných podniků. Základem, bez kterého se neobejde standardní kvalita života, je dosažení nápravy u dostupného bydlení.

Vzhledem k vývoji v přístupu ke zdraví jako takovému je nutné se zaměřit především na prevenci (včetně např. vzniku center prevence) a zvyšování zdravotní gramotnosti a motivace občanů k vlastnímu zdraví. Chystá se rovněž reforma primární péče, s níž souvisí i modernizace urgentních příjmů a jejich návaznost na další segmenty akutní péče s ohledem na jejich regionální dostupnost.

V celé oblasti je důležitá její pozitivní provazba na rodinnou politiku. V rámci relevantních specifických cílů je jedním z témat také podpora všech typů rodin s dětmi, tak aby docházelo k ocenění péče a zabránění propadu životní úrovně v souvislosti se založením rodiny. Předpokládaným dopadem těchto opatření je pozitivní efekt na demografický vývoj v České republice – tento cíl je ostatně přímo či nepřímo podporován i dalšími oblastmi, zejm. Vzdělávání, Trh práce, aj.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Sociální začleňování
- Sociální bydlení
- Klientsky orientované sociální služby
- Kvalitní a dostupná zdravotní péče

1.2.4. Veřejná správa a bezpečnost

Výkonnost veřejné správy – tj. zejména úroveň korupce a regulace, kvalita soudnictví i efektivita vlády, dosahují v ČR ve srovnání s ostatními zeměmi relativně nízkých hodnot. Jelikož kvalita a efektivita veřejné správy významně determinuje kvalitu přípravy i samotnou realizaci všech politik, tj. výstupů vládnutí, zákonitě se projevuje také v kvalitě ostatních sektorových politik, definovaných v tomto materiálu. Za tímto účelem je třeba výkonnost veřejné správy dále zlepšovat prostřednictvím změn v nastavení i řízení systému veřejné správy i jednotlivých organizací. Rozhodování ve veřejné správě je třeba založit na relevantních údajích, což přispěje k uvážené tvorbě politik. Je třeba také potlačit úzce resortní přístup a posílit tak koherenci politik. V neposlední řadě je důležité realizovat změny týkající se poskytovaných služeb, ať už z pohledu posílení kvality front-office či prostorové dostupnosti služeb. Služby občanům a firmám musí být poskytovány s takovým obsahem a takovým způsobem, aby to odpovídalo jejich potřebám. Veřejná správa musí veřejnosti poskytnout reálnou možnost zapojení do tvorby politik/služeb a zvyšovat kvalitu tohoto zapojování, neboť od promyšlené participace se odvíjí vyšší legitimita i vyšší efektivita prováděných opatření. Za účelem dalšího rozvoje veřejné správy bude v příštích letech podporováno také využívání některých inovativních nástrojů, jako je např. pilotování, širší zohlednění odpovědného zadávání veřejných zakázek a zapojování veřejnosti, které by obecně měly podpořit větší příklon k inovacím ve veřejné správě i v jí ovlivněných sektorových politikách.

K větší transparentnosti a zároveň efektivitě veřejné správy by pomohlo zefektivnění rozvoje a provozu digitálních agend veřejné správy a větší využívání služeb eGovernmentu, jejich vzájemnou provázanost a plné nahrazení „papírové“ agendy. EK (2018) na základě souhrnného indexu DESI (Digital Economy and Society Index) řadí ČR v roce 2019 v části indexu popisující úroveň digitálních veřejných služeb ČR až na 20. místo. V používání služeb eGovernmentu (podíl elektronicky vyplněných formulářů) je dokonce až na 22. místě. Elektronizace se dotýká i služby elektronického zdravotnictví, stále více se stává podmínkou pro udržitelnost zdravotního systému a podporuje evropský trend zájmu občana o vlastní zdraví. Důležitým prvkem transparentnosti veřejné správy, který umožňuje občanskou kontrolu nad fungováním úřadů, je i otevřené publikování dat (tzv. open data). Prioritní oblastí digitalizace bude také agenda územního plánování. V daném kontextu bude veřejná správa rovněž koncentrovat svoji pozornost na environmentální hledisko, a to zejména při pořízování nové techniky a vybavení.

Zásadní je i zajištění dostatečných kapacit veřejné správy (včetně složek IZS) pro pružnou reakci na globální trendy, prevenci a řešení mimořádných událostí a krizových situací, včetně dopadů přírodních a antropogenních rizik. V ČR je problémem nedostatečná vybavenost nebo hmotné podmínky složek IZS a územních samospráv pro záchranné a likvidační práce stejně jako pro zajištění dlouhodobé evakuace obyvatelstva a nouzového přežití a zajištění ochrany obyvatelstva a veřejného pořádku při řešení těchto událostí. V příštích letech musí být implementován moderní způsob varování, vyrozumění a předávání tísňových informací. Další výzvy v podmínkách veřejné správy představují také migrace, terorismus a extremismus a nedostatečná schopnost státu a veřejnosti pracovat s informacemi včetně nízké odolnosti vůči dezinformacím. Současně je nezbytné podporovat aktivity na úseku prevence kriminality.

V dnešním světě čelí instituce a jejich informační systémy hrozbě kybernetických útoků. Nároky na zabezpečení systémů se stále zvyšují a je nutné soustředit se na bezpečnost těchto informačních systémů, které spravují hodnotné informace. Vzroste i potřeba reagovat na

rozdávající se nové formy kybernetické kriminality, neboť moderní informační a komunikační technologie dnes využívá běžná veřejnost, která je stále více terčem útoků právě v kyberprostoru.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb
- Ochrana obyvatelstva
- Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury
- Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby
- Digitalizace územního plánování (elektronizace a digitalizace agend stavebního práva)

1.2.5. Výzkumný a inovační systém

Výzkumný systém se v posledních letech dynamicky rozvíjí. Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v ČR dlouhodobě rostou, ale v přepočtu na HDP nepřekračují průměr EU. K rozvoji výzkumného systému v uplynulém období výraznou měrou přispěly i finanční prostředky z fondů EU, s jejichž využitím došlo k rozvoji výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit ve veřejném i soukromém sektoru. Nárůst výdajů na VaV byl doprovázen částečným nárůstem počtu zaměstnanců ve VaV i výzkumných pracovníků ve veřejném i podnikovém sektoru. Přes tento pozitivní rozvoj výzkumného a inovačního systému ČR jako celku existují v ČR značné regionální rozdíly v dynamice výzkumných a inovačních aktivit a souvisejícím socioekonomickém rozvoji regionů.

I přes výrazný rozvoj v uplynulém období a zlepšení produktivity i kvality výzkumu zůstává domácí výzkumný systém poněkud uzavřený mezinárodní spolupráci. ČR v mezinárodním srovnání vykazuje relativně nízký počet publikací vzniklých ve spolupráci se zahraničními pracovišti. Výzkumné týmy z ČR se také dosud zapojují méně do mezinárodních výzkumných programů. V ČR dosud není dostatek výzkumných pracovišť/týmů, kde by vznikaly špičkové výsledky ve světovém měřítku. Do budoucna je proto zapotřebí věnovat pozornost posílení internacionalizace systému VaV. Příležitostí je využití nově vybudovaných center VaV a investice do tzv. velkých výzkumných infrastruktur. Předpokladem je pak posílení mobility a zlepšení kvality lidských zdrojů pro VaV, vč. zajištění dostatečného počtu absolventů s kvalitním vzděláním v přírodovědných a technických oborech i na zkvalitnění těchto programů v oblastech sociálních a humanitních věd. Další podmínkou je snížení administrativní zátěže související s realizací projektů VaV.

Celkové výdaje podnikatelského sektoru na VaV neustále rostou a zvyšuje se i jejich podíl v celkových domácích výdajích na VaV. Podobně narůstá i počet výzkumných pracovníků v podnikatelském sektoru. Podíl veřejných zdrojů ve výdajích podnikatelského sektoru na VaV postupně klesá a vývoj naznačuje zvyšování významu výzkumných aktivit v podnicích.

Podnikový výzkum je v ČR „tažen“ především podniky se zahraniční účastí. Domácí podniky často působí jako subdodavatelé zahraničních firem a jejich VaV aktivity jsou ve srovnání se zahraničními firmami omezené. Do budoucna je proto zapotřebí dosáhnout toho, aby domácí podniky v daleko větší míře rozvíjely své VaV aktivity a svou konkurenceschopnost zakládaly nikoliv na levné pracovní síle, ale na uplatňování nových poznatků a produkci s vyšší přidanou hodnotou, zejména v oblasti perspektivních technologií, jako jsou např. nanotechnologie, informační a komunikační technologie (IKT), biotechnologie apod. Výzvou do budoucna je schopnost podniků nové řešení nejen doma objevit a vyvinout, ale také

použít a prodat tak, aby co největší část přidané hodnoty zůstala v domácí ekonomice. Zároveň je zapotřebí využít přítomnosti nadnárodních společností a podniků se zahraniční účastí a podporovat spolupráci domácích podniků s těmito společnostmi a jejich začlenění do globálních inovačních sítí.

S ohledem na existující riziko postupného rozevírání nůžek mezi dynamicky se rozvíjejícími znalostně intenzivními regiony a ekonomicky slabšími regiony a regiony se strukturálními potížemi je potřebné nadále usilovat o rozvoj regionálních inovačních systémů, a to zejména v regionech, které z hlediska výzkumných a inovačních aktivit zaostávají. Regionální inovační systémy nemohou fungovat výhradně na krajské úrovni, ale musí být i dostatečně „otevřené“ spolupráci na meziregionální a nadnárodní úrovni. Proto je zapotřebí vytvářet i nástroje, které budou stimulovat spolupráci mezi aktéry (podniky, výzkumnými organizacemi, agenturami, regionální samosprávou apod.) z různých regionů ČR i ze zahraničí (zejména sousedních zemí). Zároveň by měl být podporován vznik/rozvoj partnerství (iniciativ, platforem, klastrů, uskupení apod.), v nichž budou působit výzkumné organizace, podniky a další instituce z více regionů (na národní i nadnárodní úrovni), kde bude řešena problematika, která je pro tyto regiony aktuální.

Ve vazbě na rozvoj znalostní společnosti ČR a stále větší uplatňování moderních technologií i v běžném životě je zapotřebí zvýšit kvalitu vzdělávání na všech typech škol. V souvislosti s očekávaným rozvojem moderních technologií je nezbytné do budoucna zajistit vhodně kvalifikované odborníky v oblastech, jakými jsou zejména IKT a digitální technologie, nanotechnologie a pokročilé materiály, mikroelektronika, biotechnologie apod.

Výzkumný systém v ČR je dosud značně uzavřen spolupráci s aplikačním sektorem. Pro lepší využívání poznatků veřejného výzkumu v podnikových inovacích je proto do budoucna nezbytné zefektivnit šíření a sdílení znalostí z výzkumných organizací a zlepšení činnosti center transferu technologií vytvořených ve veřejných výzkumných organizacích a zvýšení jejich efektivity („mobilizace“ činnosti). Pro zkvalitnění aplikovaného VaV je třeba vhodným způsobem transformovat část výzkumných kapacit ČR na excelentní pracoviště aplikovaného VaV. Základ tohoto systému by mohla tvořit některá výzkumná centra vzniklá za podpory fondů EU a národních zdrojů. Zároveň je zapotřebí vytvořit vhodné podmínky pro jejich rozvoj a začlenit je do výzkumného a inovačního systému.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum
- Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje
- Zkvalitnění strategického řízení VaV

1.2.6. Podpora podnikání a průmyslu

Řada českých podniků usiluje o přechod ke konkurenceschopnosti založené na znalostech a inovacích. Lidské a finanční vstupy do podnikového výzkumu výrazně rostly, nicméně aktivity vedoucí k inovacím a zvyšování konkurenceschopnosti stále nejsou rozšířeny mezi velké množství podniků. Pokud podniky inovují, tak tyto inovace obvykle nejsou vysokého řádu. Velká část přidané hodnoty českých podniků je stále (a v některých odvětvích z většiny) dovážena ze zahraničí. V této realitě mají podniky v ČR daleko nižší znalostní intenzitu než podniky v zahraničí a vyplácí výrazně nižší mzdy výzkumníkům. Velkou příležitostí je jednak posun podniků směrem ke znalostní ekonomice a dále jejich přetvoření na podniky typu Průmyslu 4.0 (poskytování služeb a výroby za pomoci kyber-fyzikálních systémů).

Z hlediska podnikatelské kultury a aspirací českých podnikatelů a inovátorů bylo zjištěno, že mezi top 443 inovujícími podniky v ČR pouze 87 aspiruje na to být lídrem ve svém odvětví (nebo nice). Většina je však pobočkou nebo dcerou nadnárodní společnosti. V ČR a na Slovensku je navíc „strach z podnikání“ nejvyšší v EU. Pokud má česká ekonomika dlouhodobě vytvářet dostatek zdrojů a být konkurenceschopná v zahraničí, je potřeba zaměřit se na hlavní cíl, kterým je zvyšování přidané hodnoty výrobků a služeb prostřednictvím inovací, rozvoje technologií, a zajištění odpovídajících zdrojů pro oblasti kulturního a přírodního dědictví a umění. Zde kulturní a kreativní průmysly mohou tradičním průmyslům výrazně pomoci v segmentu, ve kterém zaostávají nejvíce: ve vysoké kvalitě výrobků a služeb, v jejich prezentaci a v budování značek jako součástí hodnoty firmy.

Podpora podnikání musí zahrnout všechny podnikatelské segmenty, zejména však MSP jako nejméně rozvinutý sektor s nejvyšším růstovým potenciálem. Je třeba odstraňovat největší překážky rozvoje MSP, zejména usnadnit přístup ke kapitálu a snížit relativně vysoké administrativní bariéry a pomoci jim vstoupit na cestu k produkci finálních výrobků pomocí vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací, ať už technologických nebo designových.

Růst české ekonomiky dosud spočíval především na vnějších zdrojích, na masivním přílivu přímých zahraničních investic a na zvyšování počtu pracovních sil často ze zahraničí. Podpora velkého podnikání by se proto měla zaměřit na schopnost velkých firem dostat se a udržet se na špičce technického, organizačního a obchodního vývoje ve světě, což představuje velké investice do vlastní infrastruktury a do výzkumu, vývoje a inovací. Zároveň hrají velké podniky důležitou roli v rámci posunu k nízkouhlíkovému hospodářství a ochraně životního prostředí a z tohoto titulu je důležitá podpora pro velké podniky i v těchto oblastech.

Je nutné brát zřetel na budoucí postupné propojování a prorůstání sekundární – výrobní sféry s terciární sférou služeb. Dojde ke změně pořadí - sféra služeb se stane sférou primární a výroba se stane službou dle přímé volby zákazníka. Česká společnost musí lépe podněcovat kreativitu a oceňovat i odměňovat úspěšné inovace.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Zlepšení inovační schopnosti MSP
- Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci
- Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách

1.2.7. Doprava

Dopravní systém má za cíl zlepšit kvalitu života obyvatel a zvýšit konkurenceschopnost české ekonomiky. ČR se nesmí stát vnitřní periferií Evropy. Je proto nezbytné zajistit kvalitní a efektivní dopravní napojení všech regionů ČR v rámci transevropských dopravních sítí na všechny sousední státy, aby doprava nebyla limitujícím faktorem dovozu a vývozu a nebránila tak ekonomickému rozvoji všech regionů ČR.

Není vhodné významně zvyšovat objemy tranzitní silniční nákladní dopravy, a to s ohledem na vysoké externality spojené s jejím provozem. V oblasti železniční dopravy je naopak vhodné roli železniční infrastruktury z hlediska tranzitu posilovat modernizací nákladních železničních koridorů i výstavbou vysokorychlostních železnic. Při stávající hustotě existující silniční a železniční infrastruktury v ČR je záměr další fragmentace kulturní krajiny prostorově náročnou sítí vysokorychlostních tratí nutno posuzovat z pohledu principů dlouhodobě udržitelného rozvoje. Bude také nutné zvážit vybrané investice do infrastruktury vodní dopravy, kde je nutno posuzovat ekonomickou i ekologickou efektivitu.

Všechny kraje ČR vykazují velké nedostatky v kvalitě dopravní infrastruktury, což limituje hospodářský potenciál regionů a v důsledku toho i schopnost snižovat regionální nerovnosti (včetně zachování dopravní obslužnosti venkovských regionů). Jde o slabinu také s ohledem na očekávaný nárůst požadavků obyvatel na mobilitu. Je proto důležité snižovat rozdíly v kvalitě dopravní infrastruktury napříč regiony. V systémech hromadné dopravy ve městech je nutné investovat do dopravních módů a prostředků, jejichž pohonné systémy mají vyšší míru účinnosti a zajistí tak posun k nízkouhlíkovému hospodářství.

Přeprava musí brát ohled na potřeby obyvatelstva, které vyvolá stárnutí i měnící se životní styl. Místní správa by měla motivovat lidi ke změně dopravního chování směrem k udržitelnějším formám mobility. Nutné jsou také investice do infrastruktury pro cyklistiku a pěší, podpora sdílení dopravních prostředků či služeb a vytváření sítě účelových komunikací a kompaktních, pěšky dostupných sousedství. Páteří přepravy v regionech bude spolehlivá a čistá veřejná doprava, vč. propojování veřejné dopravy s individuální. Specifickým problémem je doprava v klidu, a to zejména v hustě obydlených částech měst, zejména na sídlištích. Cílem by mělo být vytvoření dostatečně příznivého prostředí pro širší uplatnění vybraných alternativních paliv (při respektování principu technologické neutrality) a pohonů a dosažení podmínek srovnatelných v této oblasti s jinými vyspělými státy EU. Nezbytným předpokladem pro řádné fungování dopravního systému a jeho efektivní provoz bude dostatek a kvalita informací pro řízení dopravy nebo pro organizaci přemísťování osob nebo věcí. Co se týče emisí a energetické náročnosti, sektor Dopravy se na nich podílí zásadní měrou, tudíž bude mít v dlouhodobém horizontu zásadní vliv na udržitelný rozvoj ČR.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury
- Rozvoj a zlepšení integrace dopravy
- Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže
- Efektivní využití multimodální nákladní dopravy
- Zlepšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě
- Využívání vozidel s alternativním pohonem v dopravě
- Rozvoj bezmotorové dopravy

1.2.8. Posun k nízkouhlíkovému hospodářství

ČR v oblasti energetiky musí, mj., zohledňovat požadavky EU. ČR by měla usilovat o ekonomicky efektivní zvyšování účinnosti využívání energie a zároveň systematicky snižovat emise skleníkových plynů. Ekonomický růst by neměl být závislý na růstu energetické spotřeby, podstatné tedy je udržet ekonomický růst při zachování přírodních zdrojů (tzv. decoupling). Je potřeba vhodně nastavit finanční mechanismy, aby docházelo k iniciaci soukromých investic do oblasti nízkouhlíkového hospodářství a zvyšování energetické účinnosti, včetně inovací v těchto oblastech a aby plnění závazků klimaticko-energetických plánů nebylo závislé pouze na financování ze strany státu.

Nové technologické inovace a přístupy mohou přispět k dekarbonizaci ekonomiky a zároveň zmírnit dopady změny klimatu. Konkurenceschopnější se například stává decentralizovaná výroba energie, což mění ekonomická rozhodnutí některých domácností a firem. Přejít na nízkouhlíkové hospodářství bude vyžadovat nemalé investice směřující do snižování spotřeby energie v podnicích (jak ve výrobních procesech, tak v budovách), renovace státních, soukromých i veřejných budov, zavádění „chytrých“ prvků v budovách umožňujících efektivní řízení spotřeby, budování infrastruktury v budovách pro využívání alternativních

paliv v dopravě, využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) pro vlastní spotřebu a nastavení rovnováhy mezi konečnou spotřebou a dodávkou.

Pro zajištění energetické bezpečnosti a odolnosti ČR je klíčové disponovat robustní přenosovou soustavou s dostatkem regulačních výkonů a přiměřenou distribuční soustavou. ČR disponuje rozvinutými soustavami zásobování tepelnou energií, s přetrvávajícím významným podílem parních sítí, které je třeba nahradit sítěmi horkovodními. Další modernizace a rozvoj účinných soustav zásobování tepelnou energií a vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla je rovněž příležitostí k efektivnějšímu využívání zdrojů, vyšší integraci OZE do energetického mixu a k přechodu na nízkouhlíkové hospodářství.

V budoucnu by mělo docházet k využívání místně dostupných zdrojů energie, kdy se obce a města stanou místními výrobci a poskytovateli energie. Dojde tak k decentralizaci energetiky, napojení na chytré sítě a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v energetickém mixu. Postupné zavádění inteligentních sítí provozovateli distribučních soustav vytvoří prostředí pro realizaci tzv. chytrých řešení využívajících nové technologie. Rovněž lze očekávat rozvoj integrovaných projektů, které začnou kombinovat různá řešení v jednom městě či obci, včetně různých technologií (např. využití momentálních přebytků solární energetiky pro dobíjení elektromobilů). Významnou úlohu budou v budoucnu hrát úložiště elektrické energie.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie
- Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie
- Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie
- Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie

1.2.9. Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství

Životní prostředí a jeho ekosystémy jsou v celé Evropě a tedy i v ČR ovlivňovány rostoucí dopravou, řadou hospodářských činností a v některých případech i zemědělstvím s dopadem na negativní ovlivnění schopností krajiny a půdy zadržovat vodu a také poskytovat komplexní ekologický servis. Dochází k fragmentaci krajiny, jejímž důsledkem je úbytek vhodných přírodních stanovišť pro houby, planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy a s tím spojený pokles biodiverzity. Splachy z polí a odpadní vody kontaminují vodní toky i nádrže novodobými alochtonními látkami – mikropolutanty (např. polychlorovanými bifenoly, polycyklickými aromatickými uhlovodíky, detergenty, steroidy, hormony a dalšími léčivy, průmyslovými chemikáliemi, pesticidy a řadou dalších sloučenin), což představuje významné riziko ohrožení podzemních vod. Znečištění venkovního ovzduší suspendovanými částicemi frakce PM₁₀ a PM_{2,5}, BaP, NO₂ a přízemním ozonem představuje hlavní problémy kvality ovzduší ČR. Úroveň znečištění závisí v daném roce na množství emisí a převažujících meteorologických a rozptylových podmínkách. Dominantním zdrojem znečištění ovzduší v ČR je lokální vytápění a doprava, v některých oblastech je významný rovněž průmysl. Významným původcem znečištění zejména v Moravskoslezském kraji je rovněž přeshraniční přenos emisí. Je třeba tyto trendy zvrátit a cíleně zlepšovat současný stav i s ohledem na změnu klimatu, která přinese čtenější extrémy (sucho, extrémní srážky a další) a s tím spojené významné negativní důsledky pro obyvatelstvo i hospodářství. K tomu lze využít synergie mezi zvyšováním úrodnosti půdy, zachycováním a ukládáním uhlíku z atmosféry v

půdě ve formě organické hmoty, zadržováním vody v krajině i úsporným nakládáním s dostupnou vodou pro lidskou spotřebu i ekonomické sektory. Synergie mezi nutnou obnovou krajiny a vytvářením pracovních míst na venkově při její údržbě a v cestovním ruchu přispěje také k vyváženému územnímu rozvoji.

Stav životního prostředí ČR se za posledních téměř 30 let výrazně zlepšil (například pokud jde o čistotu ovzduší, vodních toků nebo odstraňování starých ekologických zátěží). Celkové výdaje na ochranu životního prostředí rostou v absolutní i relativní míře k výši HDP, již nyní má ČR vyšší investiční výdaje na ochranu životního prostředí, než je průměr EU (0,67 % HDP oproti 0,41 % HDP), přičemž značnou roli zde hraje podíl fondů EU. Stav životního prostředí má také značnou územní dimenzi - některé regiony trpí výrazně větším zatížením (např. zhoršenou kvalitou ovzduší, narušením vodního režimu, zatížením území těžbou, intenzifikací zemědělství). Vysoké rozdíly jsou i mezi městskými, zejména aglomeračními, a venkovskými oblastmi.

Značný potenciál do budoucna má oběhové hospodářství, které spočívá v efektivním nakládání se zdroji, od návrhu výrobku (materiálový a energetický ekodesign), přes opravitelnost výrobku a opětovné využití, až po získání druhotných surovin z výrobků s ukončenou životností a jejich využití pro další výrobu. Aby přechod k oběhovému hospodářství byl v ČR reálný a nezpůsobil nežádoucí zátěž podnikatelskému prostředí i veřejné správě, je nezbytné zvýšit míru opětovného využití a recyklace průmyslového i komunálního odpadu, podpořit trh s druhotnými surovinami z recyklačního průmyslu, nastavit daňové a investiční pobídky, podporovat inovace a spolupráci průmyslového sektoru, vysokých škol a vědeckých institucí, podporovat vzdělávání a osvětu odborné i občanské veřejnosti v oblasti oběhového hospodářství, včetně přenosu informací. Cílem oběhového hospodářství je přeměna odpadů na zdroje, uzavírání cyklu zdrojů a tím postupné dosažení materiálové soběstačnosti. V oblasti komunálního odpadu je nutné zvýšit do roku 2035 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 65 % jeho hmotnosti. Staré ekologické zátěže představují z hlediska životního prostředí riziko znečištění zdrojů povrchových a podzemních vod, půdy, horninového prostředí, stavebních prostředí či ovzduší. Kromě samotné sanace je potřeba se zaměřit také na další využití těchto prostor a území. Jedním z důležitých prvků zlepšování životního prostředí v obcích a městech je rozvoj tzv. zelené infrastruktury. Nejedná se jen o izolované zelené ostrovy parků, ale o promyšlený systém zeleně fungující jako čistící plíce města/obce. Jelikož se jedná v naprosté většině o veřejná prostranství, je nutné se zelenou infrastrukturou zabývat v návaznosti na dopravní funkci veřejných prostranství a zvyšovat kvalitu jejich urbanistického a architektonického řešení. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj a výchova ve školách jsou důležité pro pozitivní vnímání environmentálních otázek širší společností.

K dalšímu detailnímu řešení byly na základě analýzy NKR vybrány tyto tematické podoblasti:

- Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství
- Zlepšení kvality ovzduší
- Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů
- Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů
- Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury

1.2.10. Kultura

Ochrana kulturního bohatství (materiálního a nemateriálního) a jeho efektivní využívání představuje potenciál pro vzdělávání a konkurenceschopnost ČR. Kultura může představovat možnost vytvářet vyšší přidanou hodnotu produktů a služeb (jako v případě kulturních a kreativních odvětví - animace, hudba nebo film) a možnost vytvářet flexibilní pracovní místa. Velice zásadní je i vazba na odvětví cestovního ruchu, pro který kulturní dědictví představuje jeden ze základních kamenů pro tvorbu konkurenceschopné nabídky. Má unikátní ekonomicko-hospodářský potenciál a přispívá ke stabilizaci zaměstnanosti. Díky vysoké diverzifikaci zdrojů kulturního dědictví je možné také předpokládat dlouhodobou udržitelnost a provázanost zejména v rámci podpory malého a středního podnikání na kulturní a kreativní průmysly.

Kultura je nositelkou kompetencí, které jsou ne-automatizovatelné, ne-technologické a tudíž nenahraditelné - unikátní. Tyto kompetence stále intenzivněji využívá zejména rychle rostoucí znalostní ekonomika, postavená na vědomostech a kompetencích, které kultura po staletí rozvíjí. Zásadním způsobem přispívá k celoživotnímu vzdělávání a tedy i schopnosti lidí lépe se adaptovat na společenské změny. Kultura je dále základem tvorby naší identity, fundamentálním pojítkem, spojovatelkou společnosti, i měřítkem a svorníkem společenské koheze. Umožňuje zachovávat a potvrzovat identitu v rámci regionu, etnika, či civilizačního okruhu a vytvářet pozitivní image ČR. Zároveň je ale nutné budovat povědomí občanů ČR o kulturním a historickém ukotvení ČR. V této oblasti hraje roli propojení s oblastí cestovního ruchu, která je pro šíření povědomí a interpretaci dědictví velmi důležitá.

Je proto také potřeba vyřešit problémy značného podfinancování péče o kulturní dědictví v ČR (stále existují nedostatky v zajišťování finančních prostředků pro hmotné kulturní dědictví – památky, ale také na rozvoj živého a digitálního umění), zlepšit společenské kompetence zaměstnanců paměťových kulturních institucích (muzea a galerie) při kontaktu s návštěvníkem a zlepšit financování zejména odborných i ostatních zaměstnanců paměťových kulturních institucí zvýšit úroveň profesionální ochrany a využití kulturního dědictví a zlepšit dostupnost tohoto potenciálu také pro širokou veřejnost, a tím zlepšit pochopení kulturního dědictví hmotného i nehmotného a prostřednictvím srozumitelného sdělení budovat kulturní identitu občanů českého státu.

K dalšímu detailnímu řešení byla na základě analýzy NKR vybrána tematická podoblast:

- Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví

1.2.11. Cestovní ruch

Cestovní ruch je z podstaty věci mezioborovým fenoménem, který využívá, nebo ovlivňuje výstupy i vstupy ostatních složek národního hospodářství. Patří rovněž k nejdynamičtějším odvětvím, velice rychle reaguje na trendy a změny nejen na národní úrovni. Cestovní ruch generuje cca 3 % (149 mld. Kč) roční příspěvek do HDP a zajišťuje zaměstnanost pro cca 4,5 % obyvatelstva (téměř 239 tis. osob, což je více než zemědělství, lesnictví, rybářství, těžba a dobývání dohromady). Česko bylo od počátku transformace ekonomiky a společnosti od roku 1989 významnou destinací příjezdového cestovního ruchu. Pozice cestovního ruchu však prošla řadou změn, které často reagovaly na ekonomický vývoj národní i globální ekonomiky a rovněž souvisí s historicky danou orientací země na průmysl a export. Z hlediska regionální dimenze je zcela dominantní pozice Prahy jako centra pro zahraniční příjezdový cestovní ruch. Oproti tomu domácích návštěvníků přivítala Praha pouze asi 10 %. Naopak pro ostatní kraje Česka představují Češi hlavní cílovou skupinu (80 – 90 %). V budoucnu bude tento trend pravděpodobně pokračovat, ačkoliv lze sledovat zpomalení

„rozevírání nůžek“ mezi Prahou a kraji. Silný domácí cestovní ruch je však velmi pozitivní, protože v období ekonomické recese představuje jeden z hnacích motorů pro regionální ekonomiku.

Aby se podařilo ideálně rozprostřít nápor zahraničních turistů směřujících do Prahy, resp. ČR, je nutné usilovat o rozvoj udržitelného cestovního ruchu jako takového. Udržitelnost lze aplikovat ve všech sférách, spočívá však zejména v šetrném a profesionálním řízení cestovního ruchu (za pomoci strategického plánování a inovativních řešení) navázaném na kulturní a přírodní dědictví, veřejnou a podnikatelskou infrastrukturu cestovního ruchu. Jedním z předpokladů pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu je dostupnost a kvalita spojení Prahy a ostatních turistických destinací v rámci ČR. Nejsilnější podmíněnost udržitelného rozvoje cestovního ruchu je tedy ve vazbě na oblast Dopravy (rychlostní vlaková a silniční spojení regionů – i navzájem – modernizace regionálních tratí, intervaly dopravních spojení, obslužnost během víkendů a svátků, návazné dopravní služby pro turisty – parkoviště u přestupních bodů/turistických cílů; silnou roli pro udržitelnost hraje systém dálkových cyklotras a cyklostezek EuroVelo a GreenWays, ale také návaznost na regionální a místní značené turistické trasy a stezky. Další významná vazba je na Ochranu přírody a krajiny (interpretace přírodního dědictví a ekosystémů včetně geologických a hydrologických souvislostí, agroturistika a ochrana půdy, zadržování vody v krajině a zdroje léčivých vod – lázeňství). Zásadní je rovněž udržitelný rozvoj návštěvnického režimu v kulturních, přírodních a technických památkách, je nutné identifikovat a sledovat limity únosnosti jak pro objekty, tak pro území v čase. Pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu je však také velmi důležitý rozvoj udržitelné veřejné i podnikatelské infrastruktury zohledňující změny klimatu a potřeby snižování energetické náročnosti technologií i provozoven. Velkým tématem pro oblast cestovního ruchu je oběhové hospodářství.

Rozvoj udržitelného cestovního ruchu je však zejména závislý na informacích a práci s nimi, pozornost je nutné věnovat výzkumu, interpretaci jeho výsledků, ale i propagaci, která může pomoci usměrnit tok návštěvníků. Výše uvedené realizují organizace destinačního managementu, v čele s agenturou CzechTourism, která za Českou republiku koordinuje tok informací zejména vůči potenciálním návštěvníkům ze zahraničí.

K dalšímu detailnímu řešení byla na základě analýzy NKR vybrána tematická podoblast:

- Udržitelný cestovní ruch

1.3. Průřezové oblasti

V rámci posílení synergií mezi jednotlivými tematickými oblastmi byly navrženy tzv. průřezové oblasti řešící problematiku napříč jednotlivými sektory, které doplňují celostní pohled k jednotlivým sektorům. Jedná se o oblasti:

- Přizpůsobení se změně klimatu,
- Společnost 4.0,
- Územní dimenze.

Tyto průřezové oblasti navzájem akcentují celospolečenské výzvy ČR v kontextu globálních a evropských trendů. Samozřejmě je možné identifikovat další průřezová důležitá témata, jako například rovnost žen a mužů nebo dodržování základních lidských práv a principy právního státu obecně. Tato témata jsou také součástí tzv. základních podmínek, které je členský stát, který chce využívat finanční podporu z EU fondů, povinen dodržovat.

1.3.1. Přizpůsobení se změně klimatu

V roce 2015 byla smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu přijata Pařížská dohoda. Dohoda provádí ustanovení Úmluvy a po roce 2020 má nahradit dosud platný Kjótský protokol. V rámci Pařížské dohody se ČR jako člen EU přihlásila s ostatními členskými státy EU k závazku společně snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o nejméně 40 % ve srovnání s rokem 1990. Přistoupením k Dohodě a k tomuto závazku bude naplňovat společný cíl EU a jejích členských států, který byl přijat Evropskou radou jako součást závěrů Evropské rady k Rámci politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 schválených dne 24. října 2014. V říjnu 2015 byla vládou schválená Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, která kromě zhodnocení pravděpodobných dopadů změny klimatu obsahuje návrhy konkrétních adaptačních opatření a je dále implementována Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu.

Vzhledem k tomu, že adaptační opatření budou v souhrnu náročná na investice, hraje při jejich zavádění a prosazování významnou úlohu dostupnost finančních zdrojů jak národních, tak podpor z fondů EU. Investice v dlouhodobém horizontu násobně sníží náklady na řešení negativních dopadů změny klimatu v případě nečinnosti nebo zajistí udržitelné zisky z hospodaření s přírodními zdroji (např. v lesnictví a zemědělství), jejichž výnosy by z důvodu negativních dopadů klesaly. Náklady za případnou nečinnost, resp. nepřizpůsobení se očekávaným změnám by byly vysoké. Adaptace na následky dopadů změn klimatu se odrazí do hospodaření na zemědělské půdě, do úprav vodního režimu, do zachycování a využívání srážkové vody, do revitalizací vodních toků ve volné krajině i ve městech a obcích a zvýšení množství vody ve veřejném prostoru, do nakládání s vodou v průmyslu, ve službách, veřejných budovách a domácnostech a také do podoby územního plánování. Změna klimatu je jedním z významných faktorů, které přispívají také k rostoucí frekvenci a komplexnosti hrozeb a z nich plynoucích rizik, a bude proto vyžadovat také opatření při řešení rizik a mimořádných událostí, které budou vznikat v důsledku změny klimatu.

1.3.2. Společnost 4.0

Změny probíhající v průmyslové výrobě v důsledku její vzrůstající digitalizaci a automatizaci leží v jádru procesu směřujícího ke Společnosti 4.0. Společenské dopady Průmyslu 4.0 je třeba řádně a včas podchytit a vyhnout se tak rizikům, která mohou ze čtvrté průmyslové revoluce pro ekonomiku a společnost vyplynout. To se týká zejména trhu práce (Iniciativa MPSV Práce 4.0) a vzdělávání (Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020). Jedná se však i o celý systém poskytování veřejných služeb, včetně služeb veřejné správy. Je evidentní, že problematika Společnosti 4.0 je striktně meziresortní a mezioborovou agendou. Rovněž je nutné reflektovat rozdílnou připravenost jednotlivých typů území (venkovské periferní oblasti vs. rozvojová centra) rychle přijmout a osvojit si výdobytky, které pokročilá digitalizace přináší.

V rámci vytváření Společnosti 4.0 bude třeba brát do úvahy vazby mezi výrobními průmyslovými systémy, dopravními sítěmi, energetickými systémy či systémy zásobování surovinami, ale také systémy sociálními způsoby poskytování veřejných služeb a zajišťování výkonu veřejné správy a dopadů na život komunit. Mezi těmito systémy v posledním období vzrůstá dynamická interakce, která je stimulována integrací na informatické úrovni. Nástup nových technologií mění celé hodnotové řetězce, vytváří příležitosti pro nové obchodní modely, ale i tlak na flexibilitu moderní průmyslové výroby nebo zvýšené nároky na kybernetickou bezpečnost a interdisciplinaritu přístupu. Rozvoj internetu věcí zasahuje nejen do fungování jednotlivých ekonomických odvětví, ale ovlivní i chod domácností, proměňuje život komunit.

Společnost 4.0 je podmíněna dobrou dostupností připojení k internetu, ať již mobilními sítěmi 5 generace tak vysokokapacitními sítěmi pro přístup k internetu v pevném místě. Taková infrastruktura umožní celoplošnou dostupnost digitálních služeb, bude reagovat na rostoucí přenášené objemy dat ve výrobní i obslužné sféře, a zvýší nezávislost služeb na místě, zejm. umožní rozšíření autonomní mobility. Společnost 4.0 musí zohlednit i nové hrozby a jejich možné synergické účinky způsobené propojením a návazností jednotlivých systémů a jejich závislosti na informačních systémech. Společnost 4.0 není však také jen o technologiích, ale je svázána s kritickým myšlením lidí, schopností informace filtrovat, kriticky posuzovat, aplikovat. To je nejzásadnější úskalí mající vliv na schopnost efektivně pracovat, ale také fungovat jako občan ve složité realitě (dluhová past, extremismus).

1.3.3. Územní dimenze

Metropolitní oblasti a centra aglomerací významněji ekonomicky rostou a přibližují se evropskému průměru v ekonomických ukazatelích. Prioritou pro jejich rozvoj je vybudování dostatečné kapacity veřejných služeb, podpora inovačních technologií a inovačního podnikání a tomu odpovídající zvýšení úrovně vzdělávání, a zároveň odolávání zvýšenému tlaku na životní prostředí spojené s jejich rozvojem. Například populace Středočeského kraje se rychle zvyšuje, k čemuž značně přispívá nedostatečná bytová výstavba v hlavním městě. Naopak poměrně významný populační úbytek zaznamenávají periferní venkovské oblasti. Velmi znatelný je pokles populace především v obcích do 100 obyvatel mimo zázemí větších měst. Dostupné studie potvrzují napříč kraji významnou roli malých a středních měst, jejichž síť je v českém prostředí poměrně hustá. Socioekonomická situace malých a středních měst je závislá na jejich populační velikosti i geografické poloze vůči hlavním střediskům osídlení a rozvojovým osám, a nelze ji generalizovat. Obecně však platí, že funkce malých a středních měst je v sídelním systému zásadní a plní významnou stabilizační roli v území. Provedené analýzy potvrzují přetrvávající a místy prohlubující se problémy tzv. strukturálně postižených krajů. Jedná se například o nízkou míru ekonomického růstu a zaostávání za ostatními regiony ČR, z čehož plyne nízká atraktivita krajů pro život obyvatel, menší nabídka perspektivních míst pro mladé a kvalifikované odborníky a horší podmínky a nízká atraktivita pro podnikání. Příčinou problému krajů byla společná specializace na tradiční odvětví těžby, energetiky, chemického, těžebního a hutního průmyslu, které byly charakteristické značnou surovinou a energetickou náročností a vyžadovaly specificky kvalifikovanou pracovní sílu. Území ČR lze diferencovat rovněž z bezpečnostního hlediska, což je determinováno především rozsahem trestné činnosti v daném regionu a mírou rizika bezpečnostních hrozeb (například terorismus, nelegální migrace).

Územně diferencovaný a zacílený přístup, označovaný v programovém období 2014–2020 jako územní dimenze, umožňuje reagovat zejména na rozvojové rozdíly a specifické potřeby plynoucí z rozdílných typů území a vytvářet tak předpoklady pro vyvážený a integrovaný rozvoj podporující konkurenceschopnost ČR a zohledňující požadavek na vyrovnávání územních disparit (ve vztahu k vnitřní diferenciaci území a koncentraci problémů ekonomického, sociálního či environmentálního charakteru). Územní zaměření priorit tak respektuje specifické problémy a rozvojové potřeby sídel a regionů. Jedním ze specifických přístupů k určitým typům území je například hospodářská a sociální restrukturalizace tzv. strukturálně postižených regionů tj. Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje schválená vládou ČR. Jedná se tedy o průřezovou oblast, která vstupuje do všech oblastí/podoblastí a zdůrazňuje jejich územní rozměr.

1.4. SWOT analýza za tematické oblasti NKR

V této pasáži uvádíme SWOT analýzu tematických oblastí souhrnně za celou NKR. Výsledek celkové SWOT analýzy vyplývá z dílčích SWOT zpracovaných v rámci Analýzy NKR k jednotlivým tematickým oblastem⁴. Tematická SWOT doplněna o oblast Cestovního ruchu.

Tabulka: Tematická SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<p><u>Trh práce a zaměstnanost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> nízká nezaměstnanost nízká příjmová nerovnost jako celek v mezinárodním srovnání <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> stabilní systém veřejného školství a dostupnost vzdělávání jako veřejné služby <p><u>Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> kvalitní zdravotní péče relativně nízká míra ohrožení chudobou a sociálním vyloučením v mezinárodním srovnání široké spektrum poskytovatelů soc. služeb <p><u>Veřejná správa a bezpečnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> funkčnost systémů ochrany obyvatelstva a krizového řízení fungující základní registry a datové schránky komunikační infrastruktura informačních systémů veřejné správy Analýza je součástí rozhodování a tvorby politik Etablované strategické a projektové řízení Etablovaná existence poradních orgánů vlády a dalších platforem za účelem společného řízení problematik Zavedený systém fungování státní služby Zpracování RIA zavedenou součástí přípravy legislativy <p><u>Výzkumný a inovační systém</u></p> <ul style="list-style-type: none"> dynamický rozvoj výzkumného sektoru – rychlý růst výdajů na VaV i počtu výzkumníků ve veřejném i podnikovém sektoru kvalitní výzkumná zařízení a infrastruktura vytvořená nebo modernizovaná v posledních letech (ve veřejném i podnikovém sektoru) silný segment výzkumných pracovišť, jejichž zaměření odpovídá tradičním (zejména 	<p><u>Trh práce a zaměstnanost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> nedostatek pracovních sil napříč obory a profesemi daný extenzivním rozvojem české ekonomiky přetrvávající nesoulad mezi kvalifikací pracovní síly a požadavky trhu práce nízké zapojení zaměstnavatelů do podpory vzdělávání Přetrvávající nerovnosti mezi muži a ženami Stárnutí pracovní síly Nedostatečné množství částečných úvazků Nedostatek kapacit zařízení péče o děti <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> neexistence dlouhodobé strategie k transformaci vzdělávacího systému po roce 2020 (je však v přípravě) velké kvalitativní rozdíly v úrovni výuky a výzkumu mezi vysokými školami i mezi jejich jednotlivými fakultami obsah a metody výuky neodpovídající potřebám 21. století malá motivace pracovníků VŠ ke spolupráci s aplikační sférou, zejm. s firmami nízký důraz na výuku klíčových kompetencí menší provázanost odborného vzdělávání s praxí nízká úroveň práce s talentovanými žáky a studenty <p><u>Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> mimořádně vysoký podíl obyvatel v dluhové pasti stárnutí společnosti vysoká zátěž obyvatel zdravotně rizikovými látkami (nadlimitní znečištění ovzduší, kouření, alkohol aj.) nepropojenost systému sociálních a zdravotních služeb nedostatečná kapacita soc. služeb v některých regionech absence přesných dat o sociálně vyloučené

⁴ Vybrány byly nejrelevantnější výroky pro danou tematickou oblast.

<p>průmyslovým) odvětvím ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> • existence VŠ ve většině regionů, které kromě pedagogické činnosti realizují VaV a disponují infrastrukturou pro výzkum 	<p>populaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné kapacity sociálního bydlení
<p>Silné stránky</p>	<p>Slabé stránky</p>
<p><u>Podpora podnikání a průmyslu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoký podíl průmyslu na HPH • stabilní růst průmyslové výroby • úzká provázanost českých podniků s globálními technologickými lídry, a to nejen evropskými • flexibilita malých a středních firem v oblasti strategického rozhodování, schopnost přebírat a rychle aplikovat „best practices“ • průmyslová a technická tradice spojená s technickou kreativitou podporující technické inkrementální inovace • kvalitní tržní služby, rostoucí význam služeb <p><u>Doprava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha • rozsáhlá dopravní síť <p><u>Posun k nízkouhlíkovému hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká kvalita a spolehlivost dodávek energie • zahájení transformace výrobní základny v elektroenergetice za účelem zachování její stability a dostatečné kapacity • plná soběstačnost ve výrobě elektřiny a tepla • recyklace odpadů může pomoci při zajišťování části surovinových vstupů do výroby bez zvyšování závislosti na dovozech ze zahraničí <p><u>Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvořený systém institucionální péče o životní prostředí • vysoká pestrost krajinných typů daná rozmanitostí přírodních podmínek i historickými způsoby hospodaření <p><u>Kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • unikátnost a rozsáhlost kulturního dědictví ČR • hustá síť institucí na území ČR • významný potenciál původní tradice • vysoká technologická i kreativní kompetence lidských zdrojů v ČR, často vázaná na specifické území • prezentace kulturního dědictví a kreativních průmyslů skrze odvětví cestovního ruchu <p><u>Cestovní ruch</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ČR (Praha) jako jedna z populárních evropských cílů s image bezpečné destinace • velké kulturně-historické bohatství, včetně 	<p><u>Veřejná správa a bezpečnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká administrativní a regulační zátěž • nedostatky v managementu a koordinaci veřejné správy, nízká orientace na výsledky • nízká míra občanské participace • nedostatečná míra evidence-informed rozhodování, malé povědomí o sbíraných datech, jejich nedostatečné sdílení a vyhodnocování • absence systémového uchopení inovací ve veřejné správě a reakce na nové trendy • nedostatečně pro-klientský přístup veřejné správy • neefektivní rozvrstvení výkonu přenesené působnosti v území • neefektivní výkon veřejné správy v aglomeracích • nízká míra digitální komunikace veřejné správy • nedostatečná vybavenost/hmotné podmínky složek IZS pro zajištění ochrany obyvatelstva a veřejného pořádku a prevence kriminality, včetně adekvátní reakce na boj proti nelegální migraci, terorismu, extremismu, kyber-kriminalitě a přizpůsobení se změnám klimatu • nízká úroveň vybavení novými technologiemi a prostředky pro nové formy vznikajících mimořádných událostí především z nových hrozeb a změn klimatu a pro zajištění následné dlouhodobé evakuace obyvatelstva s nouzovým přežitím • nedostatečná implementace nových trendů ve vzdělávání občanů k sebeochraně před novými hrozbami • nízká připravenost složek IZS na zabezpečení ochrany kritické infrastruktury a kyberbezpečnosti s důrazem na ochranu jejich informačních a komunikačních systémů • nepropojené jednotlivé informační systémy VS <p><u>Výzkumný a inovační systém</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná otevřenost výzkumného systému mezinárodní spolupráci • ve světovém měřítku omezený počet excelentních výzkumných pracovišť • dominance podniků se zahraniční účastí ve výzkumných aktivitách podnikatelského sektoru

<p>památek UNESCO</p> <ul style="list-style-type: none"> • jedinečné industriální dědictví • unikátní krajinné prvky • výrazná gastronomie • profesionální marketing a propagace cestovního ruchu na národní úrovni (aktivity národní centrály cestovního ruchu – agentury CzechTourism • relativně cenově dostupné služby • relativně krátké vzdálenosti pro návštěvu turistických cílů • tradiční druhy cestovního ruchu jako lázeňství a destinace pro zimní sporty (horské oblasti) • unikátní síť značených turistických tras a stezek 	<ul style="list-style-type: none"> • většina výdajů na VaV je realizována v odvětvích se střední a nižší technologickou náročností • nedostatečné vazby mezi veřejným výzkumem a podniky <p><u>Podpora podnikání a průmyslu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nekvalitní služby veřejného sektoru • nízká produktivita práce • nízká přidaná hodnota ekonomických aktivit • vysoká závislost na zahraničních investorech a s tím související odliv kapitálu a dividend • nízká dostupnost financování MSP s absencí rizikového kapitálu • velmi omezené povědomí o zásadách a dopadech Průmyslu 4.0 v průmyslové sféře a hlavně mimo ni • nedostatečné chápání interdisciplinarity – převládá tradiční pohled na řemesla a technické i netechnické obory • podhodnocení významu odvětví služeb <p><u>Doprava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pod-investovaná dopravní infrastruktura • nedostatečné napojení některých regionů na páteřní síť • slabé dopravní spojení na ekonomická a populační dopravní centra sousedních států, i v rámci vnitřních periferií • nízká kvalita dopravní infrastruktury v jednotlivých částech ČR • chybějící železniční vysokorychlostní spojení • chybějící dopravní obslužnost venkova a vnitřních periferií • slabá provázanost regionů a jejich zázemí • nedostatečná infrastruktura pro rozvoj dopravy na alternativní paliva • nedostatečné využívání ekologicky šetrných dopravních prostředků • neřešení dopravy v klidu v exponovaných oblastech (např. na sídlištích a v destinacích cestovního ruchu) • nízká úroveň rozvoje a propojenosti infrastruktury pro nemotorovou dopravu <p><u>Posun k nízkouhlíkovému hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká náročnost produktu na spotřebu energie • vysoká náročnost produktu na spotřebu materiálu a emise skleníkových plynů • podhodnocený potenciál pro využití obnovitelných zdrojů • vysoký podíl lokálních zdrojů využívajících nekvalitní paliva s vysokou emisí znečišťujících látek do ovzduší, zejména v imisně zatížených oblastech • pomalé a nedostatečné využívání potenciálu úspor energie v ČR
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podíl uhlíkatých paliv v energetickém mixu • nízká připravenost na dopady klimatických změn (především dopady sucha), především pokud jde o budoucí energetický mix ČR
Silné stránky	Slabé stránky
	<p><u>Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zhoršování stavu krajiny fragmentací liniovými stavbami, suburbanizací a velkoplošným zemědělstvím • vysoký podíl orné půdy náchylné k erozi na celkové rozloze ČR • zhoršování kvality zemědělské i lesní půdy příčinou nevhodného hospodaření • špatný stav mnohých přírodních stanovišť a nízká životaschopnost populací řady biologických druhů • nevyhovující druhová skladba i věková a prostorová struktura lesů • nízká retence vody v krajině • eutrofizace povrchových vod následkem zatížení živinami ze zemědělské půdy a bodových zdrojů znečištění • nevyužívání brownfieldů přispívající k extenzivnímu rozvoji měst a obcí • vysoká míra skládkování komunálního odpadu • rezervy ve využívání stávající infrastruktury zemního plynu pro vytápění domácností (vysoký počet „mrtvých“ přípojek) • nedostatečná síť imisního monitoringu a neúplná bilance emisí (zejména v případě fugitivních emisí tuhých znečišťujících látek a reemisí) • nízké povědomí veřejnosti o dopadech kvality ovzduší na zdraví a její malé zapojení do procesu zlepšování kvality ovzduší <p><u>Kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dlouhodobé podfinancování údržby památek • nevyužitý potenciál velkého množství památek • absence uceleného systému vzdělávání a edukace • konzervativnost a malá mezinárodní zkušenost pracovníků v oblasti kultury • nekvalitní plnění role zřizovatelů • nekoncepční řízení kulturních institucí, • preference krátkodobých cílů, před naplňováním dlouhodobých vizí souznících s národní a evropskou strategií • nedostatečné zabezpečení a ochrana památek • nedostatečná komunikace role kultury • dlouhodobé podfinancování zaměstnanců lokálních kulturních institucí • neochota mezirezortních řešení problematiky

	<p>kulturních a kreativních průmyslů</p> <p><u>Cestovní ruch</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečně rozvinuté řízení cestovního ruchu v regionech • nedostatek kompetentních pracovních sil • rozdílná úroveň nabídky a kvality služeb v regionech • absence systematického výzkumu pro oblast CR • resortismus (CR je průřezová oblast, která má vazbu na činnost mnoha resortů, v kompetenci pouze MMR) • Dlouhodobé podfinancování sektoru a nedocení významu pro národní hospodářství • nízká kvalita služeb v málo rozvinutých destinacích • přetíženost některých částí centra Prahy turismem • konflikty mezi cestovním ruchem a potřebami rezidentů ve vybraných lokalitách • dopady masového turismu na udržitelnost lokality (hluk, odpady, ekologické škody) • nízká kvalita dopravní infrastruktury v destinacích/regionech • absence propojení regionálních a lokálních turistických tras a stezek na páteřní a mezinárodní trasy
<p>Příležitosti</p>	<p>Hrozby</p>
<p><u>Trh práce a zaměstnanost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • fungující systém dalšího profesního vzdělávání • využití práce studentů, seniorů a osob pečujících, jejich začlenění do trhu práce • vliv digitalizace a robotizace na trh práce v souvislosti s Průmyslem 4.0 – vznik nových pracovních míst <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dobré předpoklady pro vzdělávání v oborech spojených s ICT • individualizace přístupu k žákům včetně rozvoje žáků a studentů nadaných, rozvoj personalizace vzdělávání • připravenost škol na společenské změny související s konceptem Společnost 4.0 a Průmysl 4.0 <p><u>Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zvyšování dostupnosti veřejných služeb v periferních oblastech vedoucí k omezování vylidňování • rozvoj sociálního podnikání • zvyšování personálního zajištění výkonu sociální práce • zavedení pozice sociálního pracovníka ve škole 	<p><u>Trh práce a zaměstnanost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podcenění nutnosti celoživotního vzdělávání • vliv digitalizace a robotizace na trh práce v souvislosti s Průmyslem 4.0 - zánik některých pracovních míst <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • koncipování opatření bez empirických podkladů a komplexní dlouhodobé vize neumožní provedení potřebného zlepšení ve vzdělávání • absence moderního systému vzdělávání • slabá metodická a systémová podpora učitelů, nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce <p><u>Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • odchod vzdělaných a mladších obyvatel z obcí v periferních oblastech (vnitřní i vnější periferie), chudnutí venkova a narůstání sociálního vyloučení • vylidňování venkova (v periferních oblastech) a koncentrace obyvatel do sídelních center a do suburbánních oblastí • snížení dostupnosti a kvality zdravotní péče a sociálních služeb • rostoucí výdaje na sociální služby a zdravotnictví v souvislosti s demografickým vývojem (při zachování modelu péče poskytované v institucích)

<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení dostupnosti a kvality péče a služeb zdravotně-sociálního pomezí <p><u>Veřejná správa a bezpečnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přívětivý pro klientsky orientovaný přístup • rozvoj centrálního místa služeb • realizace funkčních, územních a správních reforem • zvýšit a zdokonalit využívání nástrojů umožňujících participaci občanů na centrální i lokální úrovni • rozšíření rozhodování ve veřejné správě dle principů evidence-informed • potlačení úzce resortního přístupu (např. prostřednictvím vytvoření nového kompetenčního zákona), zlepšení řízení přenesené působnosti • posilování akceschopnosti složek IZS, nové technické a technologické prostředky/hmotné podmínky pro řešení nových forem mimořádných událostí především z nových hrozeb a změn klimatu a pro zajištění následné dlouhodobé evakuace obyvatelstva s nouzovým přežitím <p><u>Výzkumný a inovační systém</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • využití kvalitní a špičkově vybavené výzkumné infrastruktury ve veřejném sektoru pro navázání mezinárodní spolupráce a zvýšení kvality a efektivity veřejného výzkumu • využití přítomnosti firem pod zahraniční kontrolou pro rozvoj VaV v segmentu domácích firem (posun v hodnotových řetězcích) • generování inovací prostřednictvím zlepšení vazeb a spolupráce mezi podniky a VŠ/VO • v případě dalšího posílení kvality a mezinárodního rozměru výzkumu možnost získání značných prostředků na výzkum (zejména z programu Horizont Evropa) potenciálně převyšující aktuálně dostupné prostředky z fondů EU • větší zapojení talentovaných studentů do výzkumu • rozvoj výzkumu a vývoje v oblasti služeb a pro strategické plánování rozvoje regionů 	<ul style="list-style-type: none"> • nižší konkurenceschopnost v inovacích a nepříznivý dopad na udržitelnost důchodového a zdravotnického systému v důsledku stárnutí populace <p><u>Veřejná správa a bezpečnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rigidní systém státní správy • resortismus • zvýšení nedůvěry občanů • nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve veřejné sféře • nedostatek finančních prostředků na zajištění dalšího rozvoje veřejné správy • rozvíjení nových forem kybernetické kriminality a zvýšení rizika kybernetických útoků • ztráta efektivity činnosti a akceschopnosti složek IZS způsobená jejich nedostatečným vybavením/hmotnými podmínkami nebo absencí specializovaného vybavení pro účely ochrany obyvatelstva a zajištění veřejného pořádku • nedostatečné kapacity na zajištění připravenosti bezpečnostních sborů na bezpečnostní hrozby ve vybraných územích (terorismus, nelegální migrace apod.) • zhoršující se důsledky změn klimatu a nových rizik a z toho vyplývající mimořádné události <p><u>Výzkumný a inovační systém</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ztráta konkurenceschopnosti domácích podniků v důsledku zvyšování cen práce, která nebude kompenzována rozvojem výzkumných a inovačních aktivit a využíváním poznatků VaV (posunem k produkci s vyšší přidanou hodnotou) • narůstající dominance zahraničních společností ve VaV, zvyšující se „únik“ znalostí vytvořených pracovníky z ČR do zahraničí a zvyšující se procento přidané hodnoty realizované mimo ČR • složitost systému administrace fondů EU a projektů VaV financovaných z národních i mezinárodních zdrojů • přetrvávající rozdíly mezi regiony (resp. rozevírání nůžek) se odrazí na ekonomickém zaostávání regionů s nízkými výdaji na VaV a „úniku“ znalostí do jiných regionů ČR a do zahraničí • nesoulad mezi technologickým a společenským vývojem • orientace pouze na aplikovaný výzkum ve spojení s výrobními podniky • přetrvávající nízká motivace pro spolupráci a propojení VO/VŠ s firmami
<p>Příležitosti</p>	<p>Hrozby</p>
<p><u>Podpora podnikání a průmyslu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • změna struktury, zaměření a parametrů přímých zahraničních investic s vyšší přidanou hodnotou • podpora různých forem upgradingu 	<p><u>Podpora podnikání a průmyslu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zastavení konvergence vůči západní Evropě (setrvání v pasti středního příjmu) • přílišná závislost na přímých zahraničních investicích do výroby s nízkou přidanou

<ul style="list-style-type: none"> • flexibilita výroby a schopnost vyrábět v malých kusových objemech • využít ambice regionálního lídra s ohledem na tradiční velmi dobré postavení českého průmyslu i momentální srovnání s jeho evropským okolím • kulturní a kreativní průmysl jako významné odvětví, které může podnikům pomoci generovat vysokou přidanou hodnotu s vysokou exportní orientací • budování možností připojení k vysokorychlostnímu internetu • rozvoj a zvyšování kvality služeb v ČR • rozvoj digitálních služeb a technologií využitelných pro veřejný sektor <p><u>Doprava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dosažení kapacitně optimální sítě bezpečné infrastruktury s co nejnižšími přijatelnými vlivy na životní prostředí • výrazné zlepšení stavu silnic a dálnic a jejich zrychlená výstavba • využití strategické výhody geografické blízkosti hlavních populačních center evropského regionu i prostřednictvím vysokorychlostního napojení na ně • rozšíření modelů sdílení dopravních prostředků (bike-sharing, car-sharing) • rozvoj nízko-emisní, sdílené, propojené a autonomní mobility, rozvoj chytrých měst • rozvoj bezmotorové dopravy pro dojížděku do zaměstnání <p><u>Posun k nízkouhlíkovému hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • postupná dekarbonizace ekonomiky – příležitost pro technologický rozvoj a inovace včetně rozvoje inteligentních sítí a akumulace energie. • využívání domácích druhotných a obnovitelných energetických zdrojů • renovace a snižování energetické náročnosti budov a nové stavby v pasivním či pozitivním energetickém standardu a tranzitní role síťových odvětví pro energetické komodity v regionu střední a východní Evropy • zvyšování energetické účinnosti technologických procesů v průmyslu • využívání brownfieldů (skládky, bývalé doly, atd.) pro výrobu energie z OZE. 	<p>hodnotou</p> <ul style="list-style-type: none"> • specializace a vytvoření komparativní výhody v low-tech či pouze montáži high-tech • významná závislost na cenové konkurenceschopnosti • přesun výroby z firem v ČR do firem v zahraničí • ohrožení českého průmyslu v produkci „katalogového zboží“ zahraničními výrobci • jednostranná orientace jen na jedno národní preferované odvětví s produkcí určenou pro zahraniční trhy • ohrožení průmyslu a energetiky klimatickými změnami, zejména nedostatkem vody • dlouhotrvající a neefektivní vymáhání práva <p><u>Doprava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zhoršující se stav dopravní infrastruktury (údržba a opravy) • omezená výstavba nové dopravní infrastruktury • nevyužití výhody polohy ČR ve středu Evropy • oddalování plného napojení na evropskou dopravní síť a vznik stabilních tranzitních tras obcházejících území ČR • zvyšující podíl dopravy na konečné spotřebě energie a zvyšující se emise škodlivin z dopravy • neuchopení současných a budoucích trendů v oblasti mobility • problémy se zaváděním ETCS v železniční dopravě <p><u>Posun k nízkouhlíkovému hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • omezené disponibilní zásoby hnědého uhlí a související zajištění dodávek tepla obyvatelstvu • časově náročný postup v budování moderních vysokoúčinných kapacit zdrojů jako náhrada za stávající zdroje • hrozba výpadku částí přenosové nebo distribuční soustavy • neschopnost zajistit bezpečné a spolehlivé zásobování energií v ostrovních provozech v případě nouzových stavů • zamoření krajiny četnými stavbami větrných elektráren a solárních panelů • dopady klimatických změn na výrobu energie, například z vody a biomasy <p><u>Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nárůst výroby komodit spojených s vysokými emisemi, vysokou energetickou náročností • projevy změny klimatu (zvyšování teploty, sucho, změny srážkových úhrnů, extrémní meteorologické jevy apod.) • prioritizace rychlých řešení s krátkou celkovou životností bez respektu k přirozeným přírodním procesům • prioritizace ekonomických zájmů na úkor životního prostředí • nevyužití synergických možností přirozeného
---	---

	<p>řešení problémů životního prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostupnost vodních zdrojů v dostatečném množství po celý rok • zvyšující se emise škodlivin z lokálních topenišť • přílišné spoléhání se na oběhové hospodářství; velká část výrobků má dlouhý životní cyklus a dosud mají druhotné suroviny získané z odpadů mnohem vyšší výrobní náklady než primární suroviny
<p>Příležitosti</p>	<p>Hrozby</p>
<p><u>Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • synergie mezi obnovou ekosystémových funkcí krajiny a vytvářením pracovních míst na venkově při údržbě krajiny a v cestovním ruchu • synergie mezi zvyšováním úrodnosti půdy, zachycováním a ukládáním uhlíku z atmosféry v půdě ve formě organické hmoty a zadržováním vody v půdě • rozvíjení oběhového hospodářství a zvýšení podílu recyklovaných materiálů a druhotných surovin na materiálových tocích • opětovné využívání brownfieldů a přírodně blízké rekultivace částí krajiny narušených těžbou nerostných surovin a souvisejícími aktivitami • dekontaminace a znovuvyužití lokalit se starými ekologickými zátěžemi • obnovení retenční schopnosti krajiny • stabilizovat území před suchem a erozí • zvýšení efektivity a kvality vytápění domácností • snížení podílu pevných paliv v prvotních zdrojích • modernizace technologií ve stávajících průmyslových zařízeních • potenciál v uplatňování bezemisních technologií OZE pro vytápění a ohřev teplé vody <p><u>Kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímatelná změna ve využívání kulturního potenciálu • mezisektorová a meziregionální spolupráce • kvalitní ochrana a zpřístupnění kulturního dědictví • budování dobré značky kultury • zavedení pravidelné nezávislé evaluace kompetencí kulturních institucí • motivování zaměstnanci kulturních institucí <p><u>Cestovní ruch</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • setrvalá bezpečnostní situace v ČR • postupné zpřístupňování opravených památek 	<p><u>Kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • méně rozvinuté kompetence zaměstnanců v sektoru kultury • neschopnost systémového financování • nevyhodnocování ekonomického a celospolečenského přínosu kultury • resortismus a neprovázanost jednotlivých strategií a intervencí • nezájem zřizovatelů o kvalitní fungování kulturní infrastruktury • odliv talentů z ČR • neustále se zhoršující stav velké části památek <p><u>Cestovní ruch</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • hrozba teroristického útoku • zhoršující se důsledky změn klimatu (zejména zimní turistika, ale i vodáctví) • zaostání obnovy dopravní infrastruktury • zhoršující se dostupnost regionů • nedostatečné zajištění prostředků pro financování výzkumu, monitoringu a marketingu v oblasti cestovního ruchu • snížení počtu příjezdů do ČR z důvodu nedostatečného rozvoje nabídky CR a neřešení vysoké návštěvnosti v exponovaných místech • vysídlování turisticky přetížených lokalit z důvodu negativního vlivu na kvalitu života místních obyvatel (hluk, odpad, zvyšování cen, nedostupnost základních služeb) a z důvodu nedostatečného řízení cestovního ruchu v destinacích • nízké investice do infrastruktury vlivem podfinancování sektoru cestovního ruchu • ohrožení konkurenceschopnosti cestovního ruchu v ČR z důvodu nedostatečného počtu pracovníků ve službách cestovního ruchu • snížení počtu příjezdů do ČR v důsledku omezení marketingových aktivit • vysoká spotřeba podniků ve službách cestovního ruchu, včetně nárůstu komunálního odpadu vlivem neřešení problematiky oběhového hospodářství a malého důrazu na předcházení vzniku odpadů v cestovním ruchu.

<ul style="list-style-type: none"> • dostupnost informací skrze nové technologie • rostoucí důležitost trávení volného času a poptávka po zážitcích • vytvoření udržitelného systému financování marketingu a výzkumu CR • nastavení udržitelného návštěvnického managementu v rizikových lokalitách v souladu s potřebami hmotného, přírodního, technického dědictví a v souladu s potřebami místních obyvatel • vytvoření finančního nástroje pro rozvoj podnikatelské infrastruktury v oblasti CR • rozvoj mezioborových produktů CR s širším zapojením lokální a regionální výroby (řemeslné, zemědělské, průmyslové) 	
---	--

1.5 Shrnutí hlavních vývojových trendů v EU a ve světě⁵

Vývoj EU a politiky soudržnosti je ovlivňován řadou faktorů, mezi které je třeba jednoznačně zařadit i tzv. globální megatrendy jak v EU, tak ve světě. Megatrendy je možno vnímat jako procesy, které v delším časovém horizontu ovlivňují naše myšlení, aktivity, organizaci společnosti a budoucí realitu světa. Níže uvedené megatrendy byly identifikovány jako důležité z hlediska dalšího vývoje EU a budoucí podoby politiky soudržnosti:

Demografické stárnutí

Stárnoucí populace vytváří tlak na zdravotní a sociální systém, přičemž může přispívat k oslabování výkonnosti ekonomiky v důsledku poklesu počtu pracovní síly. Zároveň je příležitostí pro nové typy služeb a zaměstnání.

Rostoucí nerovnosti

Roste příjmová nerovnost mezi společenskými vrstvami. Příjmová i další nerovnosti mezi ženami a muži na trhu práce, i v dalších oblastech, přetrvávají. Rostou rovněž nerovnosti v přístupu ke vzdělávání, i v dalších oblastech.

Posun civilizace ke znalostní ekonomice

Digitalizace, úzká specializace a aplikace vědeckých poznatků jsou zásadním předpokladem pro další rozvoj ekonomiky.

⁵ Jedná se o výběr relevantních megatrendů blíže popsanych v dokumentu "Globální megatrendy pro aktualizovaný Strategický rámec udržitelného rozvoje" vydaného Úřadem vlády v roce 2016.

Zvyšující se dostupnost technologií

Technologie se čím dál víc stávají dostupnou součástí běžného života a prostupují všemi oblastmi společnosti.

Zvyšující se rychlost technologické změny

Dochází k rychlému rozvoji technologií a jejich bezodkladnému pronikání do společnosti.

Virtualizace světa

Stále více společenských aktivit včetně práce se neděje ve spojení s konkrétním fyzickým místem, ale jsou zprostředkovány virtuálně.

Rostoucí mobilita

Dochází ke zvýšenému pohybu lidí, zboží, ale s tím také k vyšším nárokům na dopravní systémy a rostoucí environmentální zátěži.

Degradace ekosystémů

Ekosystémy ztrácejí svou rozmanitost, dochází k jejich přetěžování a nevratnému poškození, čímž dochází ke snižování rozsahu a kvality poskytování ekosystémových funkcí a služeb.

Změna klimatu a její dopady

Změna klimatu zásadně ovlivňuje nejen životní prostředí, ale i všechny hospodářské sektory i samotné občany a tím i kvalitu života celé společnosti.

Rostoucí spotřeba zdrojů

Rozšiřování technologií a ekonomický růst vede k neustálému tlaku na spotřebu zejména primárních zdrojů.

Rostoucí spotřeba energie

Energetická náročnost lidské činnosti narůstá v souvislosti s rostoucím bohatstvím a populační expanzí.

Urbanizace

Stěhování lidí z venkova do měst a jejich zázemí pokračuje bez ohledu na rostoucí negativa, která s sebou přináší.

Kompetence pro budoucnost

Při definici cílů a obsahů vzdělávání musíme reflektovat bouřlivě se měnící společnost a fakt, že nyní vzděláváme lidi, jejichž ekonomický vrchol bude za třicet let, přičemž jeho podobu nedokážeme nyní ani odhadnout.

Tyto hlavní globální megatrendy byly promítnuty do NKR z pohledu principu udržitelného rozvoje, který má vybalancovat ekonomický, sociální a ekologický rozměr konkurenceschopnosti ČR v rámci evropského a světového měřítko. Tematicky se jedná zejména o vlivy způsobené změnami klimatu, problematiku energetické náročnosti, bezpečnosti a udržitelnosti a o hospodárné využívání snižujících se zásob neobnovitelných strategických zdrojů.

2. EVROPSKÁ ROVINA

2.1. Víceletý finanční rámec

Dne 2. května 2018 zveřejnila EK návrh Víceletého finančního rámce pro období 2021–2027. Rozpočet je koncipovaný tak, aby řešil hlavní priority a politiky, které poskytují nejvyšší evropskou přidanou hodnotu. Celkově Komise navrhuje na období od roku 2021 do roku 2027 dlouhodobý rozpočet ve výši 1 279 miliard EUR v prostředcích na závazky (vyjádřeno v běžných cenách), což odpovídá 1,11 % hrubého národního důchodu (HND) EU-27. S přihlédnutím k inflaci výše rozpočtu mírně vrostla ve srovnání se stávajícím rozpočtem na období 2014–2020 (včetně Evropského rozvojového fondu).

Aby mohly být financovány nové a naléhavé priority (výzkum a inovace, mladí lidé, digitální ekonomika, správa hranic, bezpečnost a obrana), je podle EK třeba zvýšit stávající úroveň financování. Komise také navrhuje vytvořit unijní rezervu. Tato rezerva je novým účinným nástrojem ke zvládnutí nepředvídaných událostí a k reakci na nouzové situace například v oblastech bezpečnosti a migrace.

Komise navrhla pro kohezní politiku obdobný rozpočet jako v současném období (bez Velké Británie však dochází k mírnému nárůstu o 3 %). Pro Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) Komise ve svém prvním návrhu alokovala 226 mld. EUR, pro fond soudržnosti (CF) cca 47 mld. EUR a pro Evropský sociální fond (ESF) cca 100 mld. EUR. Rámcově k tomuto EK zveřejnila také informace, na které oblasti prostředky půjdou a jak budou navazovat na ty přímo spravované EK.

Tabulka: Přehled návrhu VFR pro ERDF, FS a ESF+ - srovnání budoucího a současného a minulého období

	2007-2013 (v mld. eur)		2014-2020 (v mld. eur)		2021+ (v mld. eur)	
	EU	ČR	EU	ČR	EU	ČR
ERDF	201	13,66	212	11,94	226	10,52
FS	70	8,82	75,4 (vč. převodu do CEF)	7,23 (vč. převodu do CEF)	47 (vč. převodu do CEF)	6,44 (vč. převodu do CEF)
ESF+	76	3,77	84	3,43	100	2,74
Celkem	347	26,12 (7,5 %)	371	22,60 (6,1 %)	373	cca 20,01⁶

Pozn.: Všechny výše uvedené částky jsou v běžných cenách. Návrh alokací pro období po roce 2020 se může měnit v závislosti na vyjednávání o Víceletém finančním rámci a legislativě pro politiku soudržnosti a s tím spojenými finančními aspekty.

ČR byly určeny prostředky ve výši 18 mld. ve stálých cenách roku 2018 (20,1 mld. v běžných cenách), což představuje propad o cca 24 % oproti tomuto období (v běžných cenách jde o

⁶ Z celkové částky jde ještě cca 0,31 mld. EUR na Evropskou územní spolupráci.

pokles o 13 %). Dále je navržena nižší míra EU spolufinancování (navýšení národního spolufinancování) a je navrhováno snížení zálohových plateb ze strany EK. K tomu Komise navrhuje zkrácení pravidla pro zrušení závazku o jeden rok (tzv. pravidlo n+) a to z N+3 na N+2.

Komise dále navrhuje 2 nové nástroje: program na podporu reforem (technická a finanční podpora reforem na národní úrovni, 25 mld. EUR, samostatný program - doplňkový k fondům EU) a evropská funkce investiční stabilizace (pro HMU, absorbování velkých asymetrických makroekonomických šoků).

Vedle návrhu na rozpočet pro politiku soudržnosti byly zveřejněny také návrhy na přímo řízené programy, kde např. u programů Erasmus+ a Horizont Evropa dochází k významnému nárůstu finančních prostředků (Erasmus – zdvojnásobení rozpočtu /na 30 mld. EUR/, Horizont Evropa – nárůst rozpočtu o 25 % /na 98 mld. EUR/).

Rozhodnutí o budoucím dlouhodobém rozpočtu EU bude poté příslušet Radě, která rozhodne jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Původní záměr EK dosáhnout dohody ještě před volbami do Evropského parlamentu a summitem v Sibiú dne 9. května 2019 se však nezdařil. Na jednání Evropské rady v prosinci 2018 stanovili lídři členských států cíl dosáhnout dohody o VFR na podzim 2019, aby mohla být včas zahájena implementace, na základě jednání ER v červnu 2019 byl tento cíl posunut na konec roku 2019, ani tento termín však nemusí být konečný.

2.2. Návrh nařízení pro EU fondy

Dne 29. května 2018 EK zveřejnila legislativní i nelegislativní balíček nařízení pro politiku soudržnosti:

- 29. května 2018 balíček pro EFRR, FS a tzv. Obecné nařízení zastřešující nově celkem 7 unijních fondů,
- 30. května 2018 balíček pro ESF+, Erasmus a další programy z oblasti solidarity a kultury,
- 31. května 2018 např. pro Program pro strukturální reformy aj.,
- v červnu 2018 i pro další oblasti, např. výzkum a inovace nebo migrace.

Pod obecným nařízením je nově více fondů – AMIF (Azylový, migrační a integrační fond), ISF (Fond pro vnitřní bezpečnost) a MBVI (Nástroj pro řízení hranic a víz). Naopak oddělen byl Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV).

Zároveň je definováno pět politických cílů (tj. snížení počtu ve srovnání s 11 tematickými cíli v období 2014-2020):

- *CP1 - Inteligentnější Evropa díky podpoře inovativní a inteligentní ekonomické transformace;*
- *CP2 - Zelenější, nízkouhlíková Evropa díky podpoře přechodu na čistou a spravedlivou energii, zelených a modrých investic, oběhového hospodářství, přizpůsobení se změnám klimatu a prevence a řízení rizik;*
- *CP3 - Propojenější Evropa díky zvyšování mobility a regionálního propojení IKT;*
- *CP4 - Sociálnější Evropa díky provádění evropského pilíře sociálních práv;*

- *CP5 - Evropa bližší občanům díky podpoře udržitelného a integrovaného rozvoje městských, venkovských a pobřežních oblastí a místních iniciativ.*

Návrhy však obsahují několik pravidel **tematické koncentrace**⁷ – na **cíl 1** to je v případě ČR **45 %** celé alokace EFRR, na **cíl 2** je to **30 %** alokace EFRR, na klima 25 % celkové alokace pro ČR, v rámci ESF+ je také několik pravidel: 2 % alokace musí jít na řešení materiální deprivace nejchudších osob, minimálně čtvrtina ESF+ prostředků na sociální začleňování. Pro oblast městského rozvoje je pak vyčleněno 6 % celé alokace EFRR. V rámci nařízení jsou také minimální podíly na technickou pomoc. Jsou stanoveny povinné podíly na kategorie regionů a fondy.

EK rovněž navrhuje možnost určitých přesunů prostředků, a to (1) na počátku programového období, kde jde například o možnost převodu části alokace mezi kategoriemi regionů, nebo převodu do nástroje InvestEU či (2) v průběhu programového období, kde bude možné převést do určité výše alokaci programu z jakéhokoliv fondu do jakéhokoliv fondu v rámci sdíleného řízení, případně do nástroje v přímém či nepřímém řízení, nebo bude možné v rámci programu bez schválení Komise převést určité procento původního přidělu na prioritu na jinou prioritu při zachování fondu a kategorie regionů.

ČR nicméně ve vyjednávání prosazuje větší volnost/flexibilitu pro využívání prostředků, tudíž stanovení vyšší procentní hranice pro jejich převod mezi fondy/kategoriemi regionů, které by ČR přinesly větší manévrovací prostor po celou dobu implementace (i z důvodů toho, že nelze s přesností předem určit předem, jak se ekonomika zachová, zda bude poptávka po oblastech v takové výši, jak byla zamýšlena na počátku, apod.). Jelikož pět uvedených politických cílů neobsahuje některé z tematických (pod)oblastí NKR (např. oblast veřejné správy), usiluje ČR ve vyjednávání o tematické rozšíření těchto politických cílů, definovaných v návrhu nařízení pro EU fondy.

V současném programovém období 2014-2020 spadaly všechny regiony v České republice (s výjimkou Prahy) do kategorie méně vyspělých regionů, tj. s HDP na obyv. do 75 % průměru EU. Díky dobrým hospodářským výsledkům ČR a jejich regionů však pro budoucí programové období na roky 2021-2027 některé z regionů přejdou do kategorie tzv. přechodových (tranzitivních) regionů, které mají s průměrný HDP na obyv. mezi 75 % - 100 % průměru EU.

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, regiony Moravskoslezsko a Severovýchod postupně konvergují k průměru EU, nicméně nadále zůstávají pod hranicí 75 % průměru EU²⁷. Pro období 2021-2027 tedy zůstanou **méně rozvinutými regiony** s mírou evropského spolufinancování (dle návrhu Komise) ve výši 70 %, stejně tak jako region Severozápad a Střední Morava. Praha nadále zůstává tzv. **více rozvinutým regionem** s mírou evropského spolufinancování ve výši 40 %. Ostatní tzv. přechodové regiony mají navrženu míru evropského spolufinancování ve výši 55 %.

⁷ Stav těchto pravidel a jejich poměrů je poplatný k době tvorby aktualizace NKR, tj. k červnu 2019.

Tabulka: HDP na obyvatele vztažené k průměru EU27 v českých regionech NUTS II a ČR v letech 2014 až 2017

HDP/obyv. průměru EU27 (PPS, %)	2014	2015	2016	2017	2014-2016	2015-2017
EU27	100	100	100	100	100,0	100,0
Česká republika	87	88	88	90	87,7	88,7
Praha	177	185	185	189	182,3	186,3
Střední Čechy	80	79	82	84	80,3	81,7
Jihozápad	78	77	78	78	77,7	77,7
Severozápad	64	65	63	64	64,0	64,0
Severovýchod	72	72	73	76	72,3	73,7
Jihovýchod	82	82	82	82	82,0	82,0
Střední Morava	72	72	72	74	72,0	72,7
Moravskoslezsko	73	73	73	74	73,0	73,3

Zdroj: Eurostat, Pozn: návrh nařízení EK vychází z tříletého průměru zemí EU z let 2014-2016 dle Eurostatu.

3. NÁVRHOVÁ ČÁST

3.1. Východiska

Vedle důrazu na makroekonomickou souvislost mezi stavem ekonomiky ČR a příspěvkem k jejímu celkovému zlepšení díky využití evropských fondů, bylo definováno celkem 11 tematických oblastí, na které by se měla soustředit pozornost při přípravě národních cílů ve vztahu k evropským strukturálním fondům.

V rámci přípravy návrhové části byly ve spolupráci s věcnými garanty z řad rezortů zpracovány karty jednotlivých tematických podoblastí (celkem 43 karet), které věnovaly pozornost klíčovým problémům ve zmíněných 11 tematických oblastech. Karty a jejich obsah byly dále projednávány s územními, sociálními i dalšími partnery a to v rámci relevantních platforem Ministerstva pro místní rozvoj (Expertní skupina pro strategickou práci, Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody, Mezuregionální pracovní skupina, Expertní poradní skupina pro budoucnost politiky soudržnosti, ad.). Účelem karet tematických podoblastí bylo jednotlivá témata zpřesnit s ohledem na 1) vazbu cílů v dané podoblasti na problémy, které má podoblast v rámci budoucí podpory řešit; 2) efektivitu stávající podpory; 3) identifikaci posunu oproti stávajícímu období, resp. popisu jakým způsobem podoblast reaguje na nové výzvy.

Na základě Analýzy NKR byly ve spolupráci s věcnými gestory vybrány a rozpracovány následující národní specifické cíle:

Trh práce a zaměstnanost

- Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce
- Modernizace institucí na trhu práce
- Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života
- Fungující systém dalšího profesního vzdělávání
- Podpora a využití pracovní mobility

Vzdělávání

- Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti
- Zajištění rovného přístupu ke vzdělání
- Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání

Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví

- Sociální začleňování
- Sociální bydlení
- Klienty orientované sociální služby
- Kvalitní a dostupná zdravotní péče

Veřejná správa a bezpečnost

- Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb
- Ochrana obyvatelstva
- Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury
- Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby
- Digitalizace územního plánování (elektronizace a digitalizace agend stavebního práva)

Výzkumný a inovační systém

- Zkvalitnění strategického řízení VaVaI
- Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje
- Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum

Podpora podnikání a průmyslu

- Zlepšení inovační schopnosti MSP
- Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci
- Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách

Doprava

- Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury
- Rozvoj a zlepšení integrace dopravy
- Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže
- Efektivní využití multimodální nákladní dopravy
- Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě
- Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě
- Rozvoj bezmotorové dopravy

Posun k nízkouhlíkovému hospodářství

- Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie

- Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie
- Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie
- Zvyšování energetické účinnosti a úspory energie

Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství

- Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství
- Zlepšení kvality ovzduší
- Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů
- Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů a přírodě blízké rekultivace částí krajiny narušených těžbou nerostných surovin a souvisejícími aktivitami
- Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury

Kultura

- Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví

Cestovní ruch

- Udržitelný cestovní ruch

3.2. Vize a struktura cílů

3.2.1. Vize

Vize vychází z analytické části NKR, ale i ze zastřešujícího dokumentu ČR 2030, z něž analytická část NKR ve své obecné části čerpala.

ČR je soudržnou společností 21. století, tedy s ekonomikou konkurenceschopnou jak v evropském, tak globálním kontextu, která zajišťuje vysokou kvalitu života obyvatel, minimalizuje ekonomické a sociální nerovnosti, respektuje přírodní a územní limity a úspěšně se adaptuje na globální změny.

3.2.2. Globální cíl

Pro globální cíl NKR je klíčový udržitelný rozvoj ČR i všech jejích regionů v kontextu zásadních globálních změn, které mají nevyhnutelně i svůj územní dopad.

Udržitelný rozvoj ČR a jejích regionů prostřednictvím adaptace společnosti na klíčové evropské a světové změny, opírající se o inovace, výzkum, vývoj a digitalizaci jako hlavní předpoklady rozvoje a vedoucí k minimalizaci strukturálních, sociálních a environmentálních nerovností.

3.2.3. Priority

Na základě analytické části NKR a při zohlednění zastřešujícího dokumentu ČR 2030, bylo formulováno pět priorit rozvoje, k němuž mohou nejefektivněji napomoci finanční prostředky z fondů EU.

Těmito prioritami jsou:

Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí

Rozvoj ekonomiky založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií

Vzdělaná a sociálně soudržná společnost

Dostupnost a mobilita

Udržitelný rozvoj území

Uvedené priority zároveň korespondují s cíli stanovenými EU v oblasti politiky soudržnosti, které budou definovat zaměření investic EU v letech 2021-2027, což ČR usnadní budoucí nastavení a vyjednávání.

Každá z priorit byla následně transformována **do podoby strategického cíle** a dále **rozpracována na úroveň specifických cílů, které odpovídají jednotlivým tematickým podoblastem**, jak byly zpracovány v rámci karet podoblastí navázaných na analytickou část NKR.

Tabulka: Rozpad cílů NKR

VIZE				
ČR je soudržnou společností 21. století, tedy s ekonomikou konkurenceschopnou jak v evropském, tak globálním kontextu, která zajišťuje vysokou kvalitu života obyvatel, minimalizuje ekonomické a sociální nerovnosti, respektuje přírodní a územní limity a úspěšně se adaptuje na globální změny.				
GLOBÁLNÍ CÍL				
Udržitelný rozvoj ČR a jejích regionů prostřednictvím adaptace společnosti na klíčové evropské a světové změny, opírající se o inovace, výzkum, vývoj a digitalizaci jako hlavní předpoklady rozvoje a vedoucí k minimalizaci strukturálních, sociálních a environmentálních nerovností.				
PRIORITY				
Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí	Rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií	Vzdělaná a sociálně soudržná společnost	Dostupnost a mobilita	Udržitelný rozvoj území
STRATEGICKÉ CÍLE				
Zlepšení kvality životního prostředí, zavedení nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na změnu klimatu	Výzkumný a inovační systém zvyšující konkurenceschopnost společnosti v kontextu technologické změny	Konkurenceschopná a soudržná společnost	Efektivní, dostupná a k životnímu prostředí šetrná doprava	Udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí
SPECIFICKÉ CÍLE				
<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana a péče o přírodu a krajinu • Zlepšení kvality ovzduší • Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum • Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního 	<ul style="list-style-type: none"> • Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb • Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury • Rozvoj a zlepšení integrace dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví • Zkvalitňování veřejných prostranství

<p>hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů • Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj • Zavedení principů oběhového hospodářství a účinné využívání zdrojů • Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie • Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie • Zavedení inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání OZE. • Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie. 	<p>vývoje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitnění strategického řízení VaVal • Zlepšení inovační schopnosti MSP • Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci • Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách • Účinné zabezpečení informačních systémů veřejné správy a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby • Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury • Digitalizace územního plánování • Ochrana obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizace institucí na trhu práce • Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života • Fungující systém dalšího profesního vzdělávání • Podpora a využití pracovní mobility • Zlepšení výsledků vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti. • Zajištění rovného přístupu ke vzdělání • Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání • Sociální začleňování • Sociální bydlení • Klientsky orientované sociální služby • Kvalitní a dostupná zdravotní péče 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže • Efektivní využití multimodální nákladní dopravy • Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě • Využívání vozidel s alternativní m pohonem ve veřejné dopravě 	<p>a rozvoj zelené infrastruktury</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udržitelný cestovní ruch • Rozvoj bezmotorové dopravy
---	---	--	---	--

Pozn.: jednotlivé specifické cíle jsou dále rozpracovány v kartách specifických cílů, které jsou přílohou tohoto dokumentu.

3.3. Vztah specifických cílů NKR k průřezovým oblastem

Průřezové oblasti se týkají zásadních témat ovlivňujících budoucnost ČR, jejichž reflexe je nutná ve většině tematických oblastí, resp. specifických cílů NKR. Společnost 4.0 je spojená s revoluční digitalizací pracovního prostředí vedoucí k zásadním změnám v ekonomice, které přinesou dopady do pracovního trhu a kladou zvýšené nároky na vzdělanost a kritické myšlení. Změna klimatu sebou přináší zásadní dopady do podmínek pro zemědělství, stejně jako např. pro dostupnost vody nebo kvalitu života ve městech. Územní dimenze je pak

specifická tam, kde jsou podstatné regionální rozdíly a je shoda na tom, že jejich odstraňování je opět potřeba nastavit specificky ve vztahu k charakteru jednotlivých území.

Jedním z obecných principů průřezového charakteru je také aplikace horizontálních principů v oblasti dodržování lidských práv nebo rovnosti žen a mužů, a to při realizaci všech relevantních tematických opatření obsažených v tomto dokumentu, jakožto všech souvisejících resortních politikách.

3.3.1. Společnost 4.0

Průřezové téma Společnost 4.0 představuje zásadní parametr, jenž s velkou pravděpodobností determinuje v prvním sledu budoucí vývoj podnikatelského sektoru (v České republice o to zásadnější záležitost, neboť její ekonomika je silně závislá na robustně extenzivním zapojení pracovní síly do produkčního procesu, jenž je nadto nadprůměrně energeticky náročný; obě tyto charakteristiky mohou s vývojem revoluce 4.0 vést k daleko razantnějším dopadům jak na výkon tuzemské ekonomiky a její konkurenceschopnost, tak v druhém řadu též na trh práce a sociální klima v zemi).

Oblasti s vysokou relevancí:

Podpora digitální konektivity (sítě elektronických komunikací s velmi vysokou kapacitou): zajistit všem spotřebitelům síť s přenosovou rychlostí 100 Mb/s, kterou lze zvýšit až na 1 Gb/s; a dále poskytnout nejdůležitějším socioekonomickým subjektům, např. poskytovatelům veřejných služeb, silně digitalizovaným podnikům, hlavním dopravním uzlům, pokrytí dopravních cest, finančním institucím, nemocnicím, vzdělávacím a výzkumným institucím, sítě s rychlostí alespoň 1 Gb/s a v dlouhodobém horizontu s rychlostí 100 Gb/s. Mezi priority patří zavedení optické páteřní infrastruktury, hospodářská soutěž podněcující investice a vysoce kvalitní zkušenosti koncových uživatelů. Rovněž je tématem pokrytí území základnovými stanicemi pro mobilní síť 5. generace. Digitální konektivita je podmínkou pro transformaci stávajících a rozvoj nových veřejných služeb.

Podnikání: revoluce 4.0 se primárně a přirozeně objeví právě v této oblasti. Předmětem podpory by měly být především tuzemské inovativní a kreativní podniky, a to jak ty s předpokladem dosažení stavu excelence (obstát v mezinárodní konkurenceschopnosti), tak též inteligentní specializace (národní a regionální konkurenceschopnost).

Trh práce a zaměstnanost: zásadní zde bude systémová kvalitativní změna, kdy stávající práce bude nejen masivně nahrazena roboty, automaty, virtuálními systémy, ale dojde k vytvoření zcela nových pracovních pozic. To bude mít významné dopady do struktury zaměstnanosti a povede též patrně ke krátkodobému (střednědobému) masivnímu nárůstu nezaměstnanosti. Toto předpokládané zvyšování nezaměstnanosti lze řešit ve značném předstihu v oblasti vzdělání a rekvalifikace. Digitalizace se uplatní i při realizaci nástrojů aktivní politiky přizpůsobené novým požadavkům, vč. využívání smart technologií a smart aplikací při kontaktu s klienty i v rámci vlastní činnosti úřadů práce.

Vzdělávání: digitalizace společnosti není jen o technických znalostech, nýbrž především o klíčových kompetencích spočívajících ve schopnosti prakticky využívat získaných znalostí a informací. Kromě samotné výuky digitálních dovedností se bude digitalizace uplatňovat i při prohlubování kvalifikace pedagogů a rovněž jako didaktická metoda při výuce všech dalších oborů.

Další relevantní oblasti:

Výzkumný a inovační systém: v rámci procesu 4.0 bude vyžadovat materializaci a kapitalizaci aktivit ve vazbě na problémy řešené v rámci jednotlivých sektorových oblastí.

Podpora bude směřována na rozvoj výzkumných kapacit a zkvalitnění VaV v oborech souvisejících s Průmyslem 4.0 a Strategií pro inteligentní specializaci a v oblasti digitálních technologií.

Doprava: velmi zásadně se mění obsah toho, co nazýváme rozvoj a výstavba dopravní infrastruktury. Jediným kritériem již není pouze zvyšování počtu přepravených cestujících nebo nákladů, ale logistika, optimalizace provozu, provázanost dopravních módů a bezpečnost.

Veřejná správa: významnou součástí tématu tvoří sdílení informací a jejich ochrana. Efektem je pak úspora administrativy a snížení byrokracie, možnost, aby se lidé zabývali kreativnějšími aktivitami a aby byla zvyšována kvalita služeb, které jsou veřejnou správou poskytovány občanům i podnikatelům

Ostatní oblasti a jejich vztah ke Společnosti 4.0:

Posun k nízkouhlíkovému hospodářství: Společnost 4.0 má přímý dopad na modernizaci a rozvoj přenosové a distribuční soustavy, její napojení na nové a nestálé zdroje (zejména OZE), akumulaci energie, měření a řízení toků. **Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství:** Minimalizace a prevence vzniku odpadů vyžaduje různá chytrá řešení a prvky a spolehlivý informační systém pro vnitřní chod i koordinaci aktérů. Stejně řešení není možné použít všude. **Sociální začleňování:** Téma sociálního začleňování představuje nepřímý důsledek změn, vyvolaných procesem 4.0 na trhu práce. Velmi důležitým parametrem je cílené školení a vzdělávání s objektivním zdůrazněním výhod i komplikujících dopadů a překážek. **Kultura:** Proces 4.0 má zásadní přínos pro ochranu kulturního dědictví a popularizaci kultury; využitelnost se nabízí též z pohledu synergií s cestovním ruchem a vzdělávacím procesem. **Cestovní ruch:** Důležité je aplikovat moderní technologie a inovace a udržitelnost do všech oblastí cestovního ruchu (např. rozvoj nabídky, tvorba produktu cestovního ruchu, činnosti destinačního managementu, řízení návštěvnosti, osvěta a interpretace, marketing a propagace). V rámci politiky soudržnosti by měly být primárně podpořeny oblasti, sledující v první řadě veřejný zájem. **Zkvalitňování veřejných prostranství:** Toto představuje velmi zásadní téma zvláště pro Českou republiku, kde se rostoucí bohatství úměrně tomu nepromítá ve zvýšené kvalitě veřejného prostoru. Existuje zde potřeba kvalitativního upgrade veřejných prostranství.

3.3.2. Přizpůsobení se změně klimatu

Toto průřezové téma je akcentováno nutnou potřebou zamezit prohlubováním klimatických změn a také nevyhnutelnému přizpůsobení se na ně. Dopady změn klimatu se dotýkají celé planety, Evropy a České republiky nevyjímaje. Tématu se podrobněji věnuje Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR z roku 2015, která identifikuje blíže 10 prioritních oblastí, na které tato změna má zásadní vliv: 1/ lesní hospodářství, 2/ zemědělství, 3/ vodní režim v krajině a vodní hospodářství, 4/ urbanizovaná krajina, 5/ biodiverzita a ekosystémové služby, 6/ zdraví a hygiena, 7/ cestovní ruch, 8/ doprava, 9/ průmysl a energetika, 10/ mimořádné události.

Oblasti s vysokou relevancí:

Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství: nejobsáhlejší ve vztahu k přizpůsobení se změně klimatu je SC Ochrana a péče o přírodu a krajinu, dále zejména ve vztahu k hospodaření s vodou a vodnímu ekosystému ČR (což je samo o sobě průřezové téma) je vysoká priorita v SC Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství. Revitalizace brownfieldů je významná zejména v kontextu omezování záborů zemědělské

půdy ve prospěch zastavěných ploch. Nemalý význam má i nahrazování primárních surovin druhotnými surovinami a tím i snižování energetické náročnosti výroby. Téma vzdělávání pro udržitelný rozvoj je relevantní vzhledem k potřebě osvěty v oblasti dopadů změny klimatu a adaptace na ně.

Výzkumný a inovační systém: je navázán na otázky adaptace klimatu potřebou komplexních řešení, která zohledňují všechny souvislosti změny klimatu, má tudíž v tomto směru dlouhodobý význam.

Veřejná správa: téma ochrany obyvatelstva je navázáno také na systém včasného varování a prevence před dopady extrémních klimatických jevů a efektivního řešení mimořádných událostí nastalých v důsledku změn klimatu. V této souvislosti je potřeba podporovat rozvoj a posílení IZS, zvýšení ochrany kritické infrastruktury a zvyšování environmentální bezpečnosti.

Cestovní ruch: téma udržitelného cestovního ruchu je ovlivněno proměnou sezónního cestovního ruchu zejména v horských a podhorských oblastech. Zároveň toto téma akcentuje nutnost přizpůsobení se služeb cestovního ruchu trendům v oblasti hospodaření s vodou. Dále toto téma řeší problematiku zachování potenciálu a řízení návštěvnosti v exponovaných místech cestovního ruchu.

Veřejná prostranství: téma kvality a funkce veřejných prostranství je navázáno na připravenost urbanizovaných území (sídelní krajiny) na změnu klimatu, která zahrnuje zejména udržitelné hospodaření s vodou, funkční propojení ploch s převažujícími přírodními složkami tvořící systém sídelní zeleně, ale také souvisí se zvyšováním pasivního (případně energeticky ziskového) standardu novostaveb a rekonstrukcí.

Přizpůsobení se změně klimatu samozřejmě souvisí i s oblastmi, které mají přímý příspěvek na změnu klimatu jako takovou: **Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství, Posun k nízkouhlíkovému hospodářství, Doprava a Podpora podnikání a průmyslu.**

3.3.3. Územní dimenze

Územní dimenze (ÚD) je jedním ze základních rozměrů nejen kohezní politiky, ale všech politik EU, jelikož jsou vždy realizovány v určitém území a pro konkrétní populaci a mají na něj buď přímý, nebo nepřímý dopad.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat „hraničním“ oblastem správních území (např. krajů), která často vykazují stav obdobný hospodářsky slabým regionům. Pro rozvoj odlehlých částí regionů a malých obcí může být budoucím řešením a již současnou výzvou využití služeb na dálku za pomoci digitálních technologií (viz Společnost 4.0).

Nejvyšší územní dopad (dimenzi) mají SC NKR pod prioritou **Udržitelný rozvoj**:

Nejvyšší z nich má SC Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury. Úroveň veřejných prostranství ve všech typech obcí vytváří základní prostředí, které má vliv na jejich rozvojový potenciál. (Toto bývá například hodnoceno při umístování firem s vyšší přidanou hodnotou.) Nicméně jak *kultura a kulturní dědictví, tak cestovní ruch a rozvoj bezmotorové dopravy mají velmi vysokou relevanci a přínos pro ÚD.*

Nejvyšší územní dopady mají také SC NKR pod prioritou **Dostupnost a mobilita**:

Dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost, integrovanost dopravy, multimodalita, zvýšení využívání alternativních paliv a využití vozidel s alternativním pohonem je třeba realizovat na základě místních podmínek. Do realizace těchto specifických cílů je třeba zapojit místní orgány a relevantní územní aktéry, tak aby navrhovaná řešení byla chytrá

s ohledem na místní potenciál a kontext. Dále mají všechny tyto SC přímý dopad na rozvojový potenciál daného území a udržení života ve venkovských a znevýhodněných, hospodářsky slabších oblastech.

Další důležité oblasti:

V rámci priority NKR **Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí:**

Ochrana **krajin a přírody**, která má vlastní územní rozměr, je ve značné míře ve správě místních orgánů nebo přímo ve vlastnictví obcí a soukromých místních aktérů, a na jejím stavu a míře ochrany se odvíjí i směry rozvoje území.

Kvalita ovzduší: má rovněž vysokou relevanci vzhledem k lokálním znečišťovatelům. Zvláštní pozornost je třeba věnovat teplárenským společnostem a společnostem zabývajícím se energetickým zpracováním odpadu, které jsou často plně, nebo částečně vlastněny obcemi.

Kvalita a dostupnost vody: místní orgány jsou v ČR majoritními vlastníky vodohospodářského majetku a intervence v této oblasti by měly sloužit těmto orgánům i jakýmkoliv jiným vlastníkům či provozovatelům vodohospodářského majetku tak, aby bylo zajištěno technicky i finančně nejlepší řešení pro konečného zákazníka.

Brownfields: jsou často v centru obcí a toto území je mnohem vhodnější přetvořit na oblast např. pro bydlení, než mu vracet jeho původní funkci.

Vzdělávání k udržitelnému rozvoji: by mělo směřovat nejen k udržitelnému rozvoji, vzdělávání je nutno považovat za jeden ze základních faktorů zajišťujících kontinuitu rozvoje malých měst a venkovských oblastí, což bude nabývat na významu s budoucími nároky Společnosti 4,0.

Oběhové hospodářství je sice obecný národní cíl, nicméně obce jsou ze zákona odpovědné za nakládání s odpadem a na způsob realizace mají proto značný vliv místní podmínky a dostupnost technologií.

Nízkouhlíkové technologie: se z hlediska ÚD týkají především městské a regionální veřejné dopravy, ale též dalších služeb poskytovaných v území nejen veřejnými subjekty. V rámci **výroby a akumulace tepla** je třeba z pohledu ÚD věnovat pozornost zejména teplárenským a distribučním společnostem s majetkovým podílem měst (viz provázanost s **kvalitou ovzduší a výrobou elektrické energie**).

Ostatní oblasti a jejich vztah k územní dimenzi:

V rámci priority NKR **Rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií** je ÚD významná zejména proto, že má přímý dopad na **zvýšení rozvojového potenciálu území**, jeho atraktivity, kvality a rozvoje pracovní síly v místě. Naopak **informační a komunikační systémy veřejné správy** je vhodné řešit co možná nejvíce jednotně z národní úrovně.

V rámci priority NKR **Vzdělaná a sociálně soudržná společnost** má vysokou relevanci **zefektivňování a digitalizace veřejných služeb**, včetně služeb poskytovaných veřejnou správou, protože řadu služeb a systémů provozují místní a regionální orgány, případně další územní aktéři.

Trh práce a zaměstnanost má vysokou relevanci zejména v účasti znevýhodněných skupin na trhu práce, která závisí na hospodářských podmínkách každého území, místních pracovních příležitostech, kvalifikačních a rekvalifikačních kapacitách atd. **Profesní**

vzdělávání je třeba provádět v závislosti na potřebách v daném území a místních vzdělávacích kapacitách (středoškolské a odborné vzdělávání je téměř výlučně v kompetenci krajů). **Pracovní mobilita** je záležitost, která technicky (většinou negativně) dopadá téměř výhradně na územní orgány a zejména na obce, ať už se jedná o bytovou problematiku nebo dopravní obslužnost. Rozvoj **vzdělávacího systému** je potřeba realizovat s ohledem na místní podmínky a potenciál.

Sociální bydlení je jak z pohledu potřeb, tak realizace veskrze územní. **Sociální služby a zdravotní péči** je třeba, vzhledem k nastaveným kompetencím místních a regionálních orgánů a zcela odlišným podmínkám v jednotlivých územích, řešit zejména z pohledu ÚD, a to včetně přesahů v okrajových územích jednotlivých správních obvodů. Naopak téma **zajištění rovného přístupu ke vzdělání** je mnohem vhodnější řešit komplexně na národní úrovni.

3.4. Vztah specifických cílů NKR k procesu evropského semestru

Politika soudržnosti bude v období 2021-2027 mnohem těsněji propojena s Evropským semestrem, který si klade za cíl přispět k zajištění konvergence a stability v EU, přispět k zajištění zdravých veřejných financí, podpořit hospodářský růst a zamezit nadměrné makroekonomické nerovnováze v EU. Rada EU každoročně vydává specifická doporučení pro jednotlivé země - SDR, kde vyhodnocuje a komentuje dosažený pokrok a další nutné kroky přispívající k plnění cílů Evropského semestru. Rovněž identifikuje oblasti, na něž bude třeba v běžném roce zaměřit pozornost v souvislosti s Evropským semestrem.

Evropská komise jako každoročně zveřejnila Zprávu o České republice 2019 (tzv. Country report, dále jen „CR“) a následně 5. 6. 2019 Specifická doporučení, kde hodnotí ekonomickou a sociální situaci v ČR. Letošní Zpráva o ČR se výrazně zaměřuje na investice. Zejména v rámci Přílohy D, která z pohledu EK popisuje hlavní investiční potřeby ČR. Příloha představuje pro EK analytický podklad pro vyjednávání s ČR o evropských fondech na období 2021-2027. Příloha obsahuje 43 investičních návrhů týkajících se oblasti politiky soudržnosti. Tyto investiční návrhy budou pravděpodobně z velké části transformovány do formy Specifických Doporučení rady (Rada je vydá v červnu 2019). Návrhy jsou rozděleny do tří úrovní intenzity potřeb jako (i) vysoce prioritní potřeby, (ii) intenzivní potřeby a (iii) potřeby. **Příloha pokrývá 10 z 12 tematických priorit politiky soudržnosti vymezených v NKR.** ČR chce navíc v příštím období finančně podpořit také **oblast kultury, cestovního ruchu, ochrany obyvatelstva a veřejné správy**, což jsou oblasti, které **Zpráva nezmiňuje v takovém rozsahu**, kulturu a prevenci rizika odolnosti proti katastrofám alespoň v rámci specifických cílů uvádí nařízení k EFRR. Nutno však říci, že cestovní ruch je vnímán spíše jako nástroj pro realizaci cílů politiky soudržnosti, než jako samostatná priorita. Výslovně zmíněny nejsou témata **kvality veřejné správy** (tj. vyjma její elektronizace), **kybernetické bezpečnosti a ochrany obyvatelstva** (v celé její šíři).

Jako vysoce prioritních (1. kategorie) je v CR spatřováno 29 potřeb, které spadají do tematických skupin (i) konkurenceschopnosti, výzkumu a inovací, (ii) digitalizace, automatizace a inteligentní specializace a (iii) nízkouhlíkové ekonomiky schopné účinně nakládat se zdroji a surovinami, (iv) dopravy a dopravní infrastruktury a (v) rovnosti přístupu ke vzdělávání, řešení místních nerovností ve vzdělávání a jeho vazby na trh práce a excelence v terciálním vzdělávání a (vi) trhu práce. Odpovídající specifické cíle i oblasti v rámci NKR jsou na základě výsledků prioritizace vnímány rovněž vysoce, zejména oblast ochrany životního prostředí, vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací a podnikání. Naopak, ačkoliv EK nevnímá oblast veřejné správy jako prioritní, tato oblast, především pak specifický

cíl Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb, je na základě výsledků prioritizace ze strany ČR jako prioritní vnímána.

Soulad mezi pokyny CR a výsledky prioritizace v oblasti politických cílů 1 (chytřejší Evropa) a 2 (zelenější, nízkouhlíková Evropa) návrhu obecného nařízení je pravděpodobně dán jak významem daných témat, tak rigidnější vazbou mezi evropskými a národními normami a strategiemi a jasně definovanými cíli pro budoucí období v oblastech jako je ochrana životního prostředí, oběhové hospodářství nebo energetické úspory.

Mezi intenzivními potřebami (2. kategorie) se objevují témata dopravy (investice pro vytvoření udržitelné, inteligentní, bezpečné a intermodální transevropské dopravní sítě odolné vůči změně klimatu, alternativní pohon, příměstská doprava), odstraňování ekologických zátěží, rozvoj zelené infrastruktury v městském prostředí, elektronizace veřejné správy, podpora koordinovaného přístupu v sociálním začleňování a deinstitucionalizace v sociálních a zdravotních službách. Zatímco z hlediska prioritizace i příslušných strategií je ČR zajedno v otázce deinstitucionalizace; v otázce koordinovaného přístupu se s CR názorově rozchází a v budoucím období na základě negativních zkušeností zvažuje upuštění od Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL).

Jako nejméně stěžejní (3. kategorie) vidí EK **oblast modernizace infrastruktury internetu a dále integrovaný územní rozvoj vzdálenějších venkovských oblastí**, přitom obě tyto oblasti považuje **ČR za prioritní**.

V oblasti politického cíle 5 doporučením CR v NKR neodpovídají žádné konkrétní specifické cíle ani tematické oblasti. Je zde však vazba na průřezové oblasti, zejména na průřezovou oblast územní dimenze, která je popsána v tematické kartě každého specifického cíle. K naplňování doporučení v cíli 5 (Evropa bližší občanům) tedy dochází prostřednictvím průřezového tématu územní dimenze, v konkrétní rovině pak zejména prostřednictvím realizace integrovaných nástrojů a dalších územně specifických přístupů – program Re:start, cílené výzvy, aj. Tyto nástroje budou přesněji vymezeny v jednotlivých operačních programech. Strategické cíle v oblasti regionálního rozvoje pak řeší zejména Strategie regionálního rozvoje pro období let 2020 – 2027; pro oblast politiky soudržnosti pak připravovaný Národní dokument k územní dimenzi (NDÚD).

Detailní přehled vazeb mezi doporučeními vyplývajícími z Přílohy D Zprávy a specifickými cíli a tematickými oblastmi NKR je uveden v příloze č. 4 Vztah specifických cílů NKR k procesu evropského semestru.

3.5. Prioritizace

Po finalizaci analytické části a jejím schválení Radou vlády pro ESI fondy v červenci 2018 byla připravena prioritizace podle stanovených kritérií, přičemž postup a pravidla prioritizace byla rovněž schválena Radou vlády pro ESI fondy (po projednání se členy Expertní skupiny pro strategickou práci, Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody, Expertní poradní skupiny pro budoucnost politiky soudržnosti a P-Rady).

Prioritizace byla pojata jako dvoufázová. V 1. fázi (srpen-září 2018) došlo k vyhodnocení připravenosti jednotlivých tematických oblastí a jejich podoblastí na financování z fondů EU po roce 2020. Hodnoceny byly klíčové aspekty, jako jasné stanovení strategického zacílení investic, vyhodnocení posunu v dané oblasti či předpokládaná absorpční kapacita a případné bariéry čerpání. Cílem 1. fáze bylo vytvořit argumentační základnu pro negociační pozici ČR pro oblast politiky soudržnosti.

V rámci 2. fáze, která proběhla na přelomu března a dubna 2019, byla témata přejmenována na specifické cíle a opětovně přehodnocena na základě do karet nově doplněných informací. Zároveň byla doplněna nová kritéria, a to vazba na cíle politik dle návrhu obecného nařízení a na specifické cíle dle návrhů nařízení k jednotlivým fondům a dále vazba na investiční doporučení Rady obsažená v Country reportu pro ČR v příloze D. Současně bylo vypuštěno kritérium EVA (Evropská přidaná hodnota). Pro větší objektivitu procesu se druhé fáze zúčastnilo více hodnotitelů (minimálně pět, z toho dva za věcně příslušný resort) a po individuálním hodnocení následovala skupinová setkání hodnotitelů, kde došlo ke korekcím extrémních odchylek hodnocení. Výsledky prioritizace budou využity pro přípravu Dohody o partnerství a operačních programů (v obou případech stavěných na principech intervenční logiky).

Hlavní kritéria prioritizace vycházela v obou fázích ze základní intervenční logiky a patří mezi ně důležitost oblasti, vazba na strategie, očekávaný přínos, absorpční kapacita, včetně připravenosti a zájmu příjemců a existence či neexistence alternativních zdrojů financování (státní rozpočet, finanční nástroje, přímo řízené programy).

Podkladem pro hodnocení byly karty jednotlivých specifických cílů zpracované v rámci analytické části NKR, informace o existujících či nově připravovaných strategických dokumentech resortů pro období po roce 2020, globální megatrendy, cíle udržitelného rozvoje OSN, národní i sektorové analytické a expertní podklady.

3.6. Výsledky hodnocení podle jednotlivých oblastí

Účelem prioritizace nebylo jednotlivé specifické cíle a priority vyřazovat z budoucí podpory či stanovovat pořadí důležitosti mezi jednotlivými tematickými oblastmi. Cílem je identifikovat silná, slabá místa a bariéry, u nichž je třeba problémové aspekty řešit tak, aby byla rizika implementace politiky soudržnosti v budoucím období odstraněna či maximálně eliminována. Hodnocení vč. číselného vyjádření je třeba vnímat v rámci jednotlivých oblastí, a napříč oblastmi již při vědomí, že srovnání nemusí být zcela objektivní, neboť například podpora v rámci ESF+ není svým charakterem totožná jako investice z EFRR. Výsledky tak mohou využít řídicí orgány při přípravě svých operačních programů a při nastavení jejich intervenční logiky a NOK při přípravě Dohody o partnerství.

Specifické cíle NKR byly hodnoceny podle šesti kritérií, z nichž každé se sestávalo z několika hodnotících výroků, které se zaměřovaly na:

1. Důležitost: naléhavost daného problému pro ČR, vazba na megatrendy, vazba na územní dimenzi, společnost 4.0 a změnu klimatu, vazba na doporučení Country Reportu, naplnění cílů politik návrhu obecného nařízení.
2. Strategie: existence strategického dokumentu pro období po roce 2020, včetně analýzy, relevantních cílů a implementačního a monitorovacího rámce.
3. Cíle: definice výstupů, výsledků a dopadů k dosažení požadované změny, předpokládaný podíl fondů EU k naplňování cíle, věcný posun intervencí oproti stávajícímu období.
4. Posun: účinnost a účelnost intervence, multiplikační a synergické efekty.
5. Absorpční kapacita: čerpání ve stávajícím období, připravenost projektových záměrů pro období 2020+, poptávka příjemců, existence bariér podpory a opatření k jejich odstranění.
6. Alternativní zdroje: možnost podpory specifického cíle z unijních programů, z veřejných rozpočtů ČR či dalších zdrojů, možnost využití finančních nástrojů nebo tržních zdrojů.

V tabulkách uváděné maximální hodnoty a průměry se vztahují k celkovému hodnocení všech oblastí.

3.6.1. Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství	85,3	24,1	16,5	10,1	8,6	16,6	9,5
Zlepšení kvality ovzduší	91,7	27,6	16,8	11,3	8,3	18,8	8,9
Ochrana a péče o přírodu a krajinu	87,5	25,4	18,0	10,2	8,5	15,2	10,1
Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství	86,6	26,1	17,1	9,2	8,8	16,6	8,8
Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů	84,6	25,3	16,2	9,9	8,7	16,0	8,5
Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů	83,8	23,1	15,5	9,3	8,8	17,7	9,4
Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj	77,9	17,3	15,6	10,5	8,3	15,1	11,1

Nejlépe je hodnocený SC *Zlepšení kvality ovzduší* (ve všech 6 kritériích nad průměrem), následován s určitým odstupem SC *Ochrana a péče o přírodu a krajinu* a SC *Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství*. Uvedené cíle se drží na předních pozicích i v pořadí všech SC. *Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů* je rovněž hodnoceno vysoce. Nejhůře hodnoceným SC je *Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj*, což je však stále těsně nad průměrem hodnocení všech SC.

Jednotlivé SC se, co do kritéria důležitosti, poměrně značně liší. Vysoko nad průměrem se opět pohybuje *Zlepšení kvality ovzduší* a *Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství*, v těsném závěsu *Ochrana přírody a krajiny* a *Oběhové hospodářství a účinné využívání zdrojů*. U těchto cílů je zejména jasná vazba na stěžejní témata udržitelného rozvoje, megatrendy, průřezová témata a cíle návrhu Obecného nařízení EK. Silně zastoupena je u nich i územní dimenze. Na průměrných hodnotách jsou ekologické zátěže a brownfieldy, pod průměrem pak vzdělávání pro udržitelný rozvoj, což je dáno slabou územní dimenzí, spíše nejasnou vazbou na Country report a relativně o něco nižším hodnocením hlediska udržitelného rozvoje ve vztahu k ostatním specifickým cílům oblasti.

V kritériu absorpční kapacity si nejlépe vede opět SC *zlepšení kvality ovzduší*, výrazně nadprůměrně je vnímána absorpční kapacita u SC *sanace ekologických zátěží a revitalizace*

brownfieldů, v obou případech je to dáno dosavadním zájmem příjemců a dobrým čerpáním. Bariéry jsou méně závažné a pracuje se průběžně na jejich eliminaci. Největší překážkou je omezení podpory pro velké podniky.

Ve vazbě na strategie je hodnocena nejvýše *ochrana a péče o přírodu a krajinu*, což je dáno propracovaností Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti a Strategického plánu pro biodiverzitu a rovněž mezinárodně závaznou Úmluvou o biologické rozmanitosti. Vysoce je hodnocena také *Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství a zlepšení kvality ovzduší*. Nejhůře v rámci oblasti, i když stále mírně nadprůměrně, si vede cíl *sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů*.

Překvapivě všechny SC mají v kritériu alternativních zdrojů nadprůměrné hodnoty, patrně proto, že jiné zdroje nelze využít v plné šíři specifického cíle nebo objem prostředků neodpovídá potřebám. I proto byla potřeba fondů EU v tomto kritériu vyhodnocena jako vysoká, což koreluje i s požadavky na tematickou koncentraci prostředků do CP 2 v návrhu obecného nařízení.

3.6.2. Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, I 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury	77,0	21,1	15,0	9,8	8,1	14,3	8,8

Veřejná prostranství jsou součástí základní komunikační sítě sídelní struktury a jsou využívána všemi občany bez rozdílu ekonomického statusu. Zároveň v době klimatických změn jsou na tuto infrastrukturu veřejných prostranství kladeny velké nároky, co se týče „zelených“ funkcí – ovzduší, mikroklima, absorpce a zadržování vody, biokoridory.

Zejména díky odkazu na klimatické strategie získal tento SC relativně vysoké hodnocení, k čemuž by nedošlo, pokud by toto téma odkazovalo pouze na prostou obnovu veřejných prostranství. Vazba na řešení klimatu a architektonickou kvalitu veřejných prostranství přidává na hodnotě její užitnosti a prospěchu pro kvalitu života obyvatel zejména v městských sídlech, kde je dostupnost zelených veřejných prostranství oproti venkovským sídlům minimální. Jelikož jsou veřejná prostranství v naprosté většině ve vlastnictví a správě obecních, příp. krajských samospráv, lze také předpokládat, že zdroje na jejich obnovu leží v jejich rozpočtech. Ve vazbě na rekonstrukci inženýrských sítí se vždy řeší i obnova „povrchu“, tudíž města a obce mají připravené projekty na jejich obnovu průběžně, jde pouze o jejich úpravu podle kritérií zohledňujících klimatická a zelená opatření, zadržování vody apod. Absorpční kapacita je tak střední, záleží na včasné komunikaci rámcových podmínek směrem k samosprávám. Je třeba se tedy zaměřit na informační kampaň samospráv ohledně zlepšování kvality životního prostředí prostřednictvím kvality veřejných prostranství a sítě zelené/modré infrastruktury ve městech a obcích. Případně také vůči správcům státní a regionální silniční dopravní infrastruktury (ŘSD, Kraje).

3.6.3. Vzdělávání

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Vzdělávání	80,9	23,2	13,0	9,9	8,5	16,3	10,0
Zajištění rovného přístupu ke vzdělání	81,6	23,1	13,1	9,9	8,5	16,5	10,5
Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti	80,6	23,8	12,6	9,5	8,3	16,9	9,6
Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání	80,4	22,7	13,1	10,2	8,8	15,7	9,9

Z hodnocení vyplývá, že jde o velmi kompaktní oblast. Všechny tři specifické cíle jsou vzájemně provázané a v jednotlivých kritériích také obdržely velmi podobné hodnocení, což svědčí o systematickém přístupu věcného gestora, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Specifické cíle v oblasti vzdělávání vykazují vysokou důležitost, silnou provázanost s průřezovými tématy, vysoký předpokládaný přínos a synergie i vysokou absorpční kapacitu. Nebyly identifikovány žádné významné bariéry čerpání.

Vzhledem k celkovým aktuálním nárokům vzdělávání na státní rozpočet (mj. nárůst mezd pedagogických pracovníků) nemá financování uvedených cílů a navázaných opatření vhodnou alternativu mimo evropské fondy.

MŠMT v současné době připravuje příslušný strategický dokument pro oblast vzdělávání Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030. Ze skutečnosti, že dokument je teprve v přípravě, vyplývá mírně podprůměrné hodnocení v příslušném kritériu, nicméně cíle, které jsou již v této strategii obsaženy, jsou definovány adekvátně a jsou vysoce hodnoceny.

3.6.4. Posun k nízkouhlíkovému hospodářství

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. Zdroje (max 12, ø 8,4)
Posun k nízkouhlíkovému hospodářství	76,7	24,9	15,0	8,2	7,1	14,0	7,6
Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie	81,5	26,6	15,7	9,4	7,9	13,4	8,5

Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie	78,8	26,2	13,8	9,2	7,2	15,1	7,3
Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie	73,7	23,6	14,8	7,0	6,0	14,6	7,7
Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie	72,8	23,3	15,6	7,0	7,2	12,7	7,0

Nadprůměrně je hodnocen cíl *Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie*, který vykazuje nadprůměrné hodnoty ve většině kritérií, zejména v kritériu důležitosti a strategiích, v obou zároveň nejvýše v oblasti energetiky, což je dáno významem pro plnění klimaticko-energetických cílů EU i cílů v rámci udržitelného rozvoje. Cíl je maximálně v souladu s megatrendy, má nadprůměrnou územní dimenzi a silnou vazbu na průřezová témata i Country report. Existují zde dlouhodobější strategie s jasně danými cíli. Cíl má však spíše podprůměrnou absorpční kapacitu, danou patrně menším zájmem v segmentu podnikatelů a bytových domů, připravenost projektů je pak spíše průměrná. Vzhledem k tomu, že segment residenčních domů bude v budoucím období financován z programu Nová zelená úsporám státního rozpočtu, je do budoucna nutné v rámci EU fondů zvýšit zejména zájem firem a podnikatelů o projekty zaměřené na úspory energie.

Cíl *Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie* je hodnocen spíše na průměrné úrovni. V důležitosti je hodnocen nadprůměrně, těsně za energetickou účinností, vysoce je hodnocen ve vazbě na udržitelný rozvoj, megatrendy, cíle obecného nařízení a průřezová témata. Nadprůměrný je z hlediska územní dimenze a reflexe Country reportu, mírně nadprůměrná je také absorpce, přičemž čerpání spíše zaostávalo v OZE, zejména v OP PIK, naopak v oblasti nových nízkouhlíkových technologiích se čerpalo dobře. Připravenost projektů a zájem příjemců jsou nadprůměrné, bariérou je omezení podpory pro velké podniky. V oblasti strategií si naopak vede lehce podprůměrně, stejně jako v otázce využití jiných zdrojů (využití unijních programů je spíše průměrné).

Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie si stojí ve většině kritérií lehce podprůměrně, u absorpce to je zřejmě dáno možností podporovat pouze rozvody v účinných soustavách a nikoliv zdroje, které spadají pod EU ETS, a tedy menším zájmem ze strany teplárenských společností. V důležitosti je teplárenství nadprůměrné, zejména z hlediska udržitelného rozvoje a ve vazbě na průřezová témata i globální megatrendy. Je zde jasná vazba na klimatické i energetické cíle EU. Z hlediska územní dimenze je cíl středně významný.

Nejnižší a rovněž celkově podprůměrně je hodnocen cíl *Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie*. Nadprůměrně je vnímán jak celkově tak v rámci oblasti z hlediska důležitosti (zejména vazby na udržitelný rozvoj, průřezová témata,

megatrendy a politické cíle obecného nařízení) a vazby na dlouhodobé a detailně zpracované strategie. V ostatních kritériích je však cíl podprůměrný a nejnižší v rámci dané oblasti, nižší je zejména absorpce a širší možnosti alternativního financování, zejména z Unijních programů (CEF) a vlastních zdrojů.

V oblasti posunu k nízkouhlíkovému hospodářství je řada středně významných bariér, například nízký zájem ze strany příjemců. S EK rovněž probíhají diskuze ohledně možných výjimek ze zákazu financování velkých podniků. Velmi limitující je nařízení EK, které například v teplárenství neumožňuje podpořit výměny nebo přechod z uhelných na ekologičtější plynové zdroje.

3.6.5. Doprava

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Doprava	77,8	24,1	14,9	8,9	7,0	15,2	7,7
Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury	85,7	24,7	17,3	9,9	8,6	17,7	7,6
Rozvoj a zlepšení integrace dopravy	85,2	27,2	15,4	9,1	7,5	17,2	8,8
Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě	78,2	23,5	14,9	9,8	7,5	15,1	7,3
Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě	78,9	23,4	14,6	9,1	7,4	15,2	9,2
Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže	74,5	24,4	14,4	9,1	6,8	13,2	6,6
Rozvoj bezmotorové dopravy	71,2	22,2	11,3	7,0	5,6	17,5	7,6
Efektivní využití multimodální nákladní dopravy	71,1	23,7	16,5	8,2	5,3	10,6	6,8

Oblast dopravy je nákladným a dlouhodobým tématem vzhledem k zanedbání základní infrastruktury v minulém století a také kvůli novým výzvám v tomto století: otevření ČR jako tranzitní země pro ostatní státy, nárůstu osobní i nákladní dopravy, rostoucí náklady na obnovu, snižování energetické náročnosti a snižování emisí resp. reakce na změny v oblasti

klimatu. Oblast dopravy je z důvodu dlouhodobého plánování pokryta velmi dobře strategickými dokumenty.

Z tohoto důvodu v rámci celé tematické oblasti vychází jako vysoce hodnocené dva související SC a to SC Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury a SC Rozvoj a zlepšení integrace dopravy. V obou případech jsou adresátem financování stát a krajské samosprávy, v některých případech i obecní samosprávy. Oba SC dopadly v rámci této oblasti velmi dobře zejména díky parametrům důležitosti a pokrytí strategickými dokumenty a také vysokou absorpční kapacitou (zejména dopravní infrastruktura – zásobník projektů).

Na opačné straně hodnocení dopadly nejhůře SC Rozvoj bezmotorové dopravy a SC Efektivní využití multimodální nákladní dopravy. Multimodální nákladní doprava byt' hodnocena v parametrech důležitosti a strategie lépe než bezmotorová doprava, tak silně za ostatním zaostává zejména v parametru absorpční kapacity (o podporu přepravních jednotek sice zájem u dopravců je, nicméně u budování terminálů kombinované přepravy je z důvodu zajištění veřejného přístupu poptávka minimální) a také u parametru průkaznosti účelnosti/účinnosti podpory. V tomto SC tak bude zapotřebí dostatečně masivní komunikace a osvěta s hlavními hráči na trhu, případně zapojení národního dopravce v nákladní dopravě ČD Cargo. Výše uvedené problémy společně s možnými riziky v oblasti veřejné podpory jsou důvodem pro skutečnost, aby intervence v oblasti multimodální nákladní dopravy nebyly předmětem podpory v období 2021 – 2027. U bezmotorové dopravy vychází problémové hodnocení zejména z neaktualizované národní koncepce cyklo dopravy a také z toho, že dané téma je roztrženo mezi aktivity jednotlivých měst/obcí a případně krajů, tudíž velmi často vznikají nespojité úseky cyklostezek. Celorepublikově není vnímán přínos jako zásadní, i když absorpční kapacita je relativně dosti vysoká. Zejména velká města mohou profitovat z cyklo dopravy jako významného příspěvku k rozvoji udržitelnosti dopravy na jejich území a v okolí. Na národní úrovni by měla být zajištěna podpora koordinace mezi jednotlivými kraji a dálkovými cyklotrasami, zejména ve vazbě na udržitelný cestovní ruch. Na úrovni měst nelze opomenout i systémy hromadné dopravy osob, které skýtají velký potenciál v oblasti využívání vozidel s alternativním pohonem.

Středně hodnoceny byly v této oblasti SC s vazbou na nové výzvy souvisejících s nárůstem dopravy (spotřebou energií, zátěží z dopravy) a technologickým pokrokem v dopravě a zpřísňujícími se nároky na emisní limity. V hodnocení se tyto SC umístily v pořadí: SC Zvýšení dostupnosti a využití alternativních paliv v dopravě, SC Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě a SC Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže. Všechny tyto SC mají vyrovnané hodnocení, co se týče pokrytí strategiemi, důležitostí a také přínosu. Vysokou absorpční kapacitu mají SC s využitím alternativních paliv a to zejména v případě podpory pořízení vozidel na alternativní paliva pro soukromou (firemní) i pro veřejnou dopravu. Specifickou poptávku v případě veřejné dopravy hrají co do objemu prostředků vozidla železniční a ostatní drážní dopravy i silniční vozidla hromadné dopravy osob ve městech. To se také promítá do možnosti využití alternativních zdrojů financování, resp. využití finančních nástrojů. Alternativní zdroje jsou naopak více omezeny v případě SC Moderních ITS technologií. U tohoto SC je také omezená absorpční kapacita, pokud se budeme soustředit na oblasti se zvýšenou dopravní zátěží na plochu, což je případ zejména území měst.

3.6.6. Podpora podnikání a průmyslu

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Podpora podnikání a průmyslu	77,4	24,6	14,2	8,9	7,1	14,9	7,7
Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách	82,0	25,3	16,7	10,3	6,8	15,5	7,4
Zlepšení inovační schopnosti MSP	78,6	25,9	13,3	9,3	7,5	14,8	7,9
Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci	71,6	22,6	12,7	7,1	7,1	14,3	7,9

Oblast podpory podnikání je velmi závislá na dynamice ekonomického cyklu a finanční kondici firem. Tahounem pro proměnu ekonomické struktury a posilování domácích MSP je pak nízký kapitál a vysoký tlak na snižování nákladů. V tomto kontextu nezůstává mnoho prostoru pro inovace a aplikaci výsledků VaV.

Všechny tři SC (Zlepšení inovační schopnosti MSP, Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách, Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci) zařazené pod touto oblastí dopadly vyrovnaně v hodnocení důležitosti, zatímco výrazně lépe dopadl SC Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách oproti dvěma zbývajícím SC v pokrytí strategiemi (kde příprava strategií teprve začíná). SC Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci výrazně zaostává, co se týče hodnocení přínosu tohoto tématu oproti ostatním SC. To je také dáno tím, že tento SC je velmi obecný a není zcela jasná konkrétní podoba podpory, což opět souvisí s nedostatečným pokrytím tématu adekvátními strategiemi. Stejně tak byl hodnocen jako diskutabilní její celkový přínos oproti dvěma ostatním SC. V této souvislosti lze doporučit, aby se zpracovatelé strategií zaměřili na konkrétnější zacílení tohoto SC.

Rozvoj a podpora všech SC pod oblastí Podpora podnikání a průmyslu nebude možný bez adekvátního rozvoje podpůrné infrastruktury, konkrétně dostatečně husté celostátní sítě vysokorychlostního internetu dostupného i ve venkovských oblastech.

3.6.7. Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Sociální začleňování	75,8	21,5	15,1	9,8	6,7	14,0	8,8
Klientsky orientované sociální služby	81,0	23,2	16,6	10,0	7,2	14,6	9,5

Sociální začleňování	76,8	21,7	14,3	9,7	6,8	15,0	9,4
Kvalitní a dostupná zdravotní péče	74,4	21,9	13,9	9,7	6,8	14,1	8,0
Sociální bydlení	71,2	19,2	15,5	9,7	6,1	12,3	8,5

Jako problematický se pro všechny specifické cíle jeví nedostatečný posun, zde však lze přihlídnout k tomu, že skutečný dopad financovaných opatření v sociální oblasti lze sledovat až s odstupem mnoha let. Zároveň je v celé oblasti nízká míra inovace, tj. cíle pro budoucí období jsou z velké části přebírány z období stávajícího. Cíle jsou nicméně právě z důvodu nedostatečného věcného posunu stále aktuální. Z hlediska absorpční kapacity, hraje patrně větší roli než u jiných oblastí dosavadní nejistota ohledně budoucí míry spolufinancování - ta může být kritická pro příjemce z neziskového sektoru, jehož prostřednictvím jsou do značné míry zajišťovány sociální služby. Míra spolufinancování tak může mít zásadní dopad na zajištění a kontinuitu poskytování těchto služeb.

V rámci specifických cílů *Sociální začleňování* a *Kvalitní a dostupná zdravotní péče* jsou resortní strategie pro příští období teprve připravovány, a proto jsou hůře hodnoceny. Kvalitní strategií disponuje specifický cíl *Klientsky orientované sociální služby*; strategie k sociálnímu bydlení v současné době prochází zásadní revizí, což způsobuje nejistotu ohledně stanovených cílů a horší hodnocení. V národní politice bydlení dochází k rozšíření podpory od úzce zaměřeného sociálního bydlení na sociální a dostupné bydlení, k čemuž je připraven i poměrně masivní národní dotační titul (který může mít dopad na absorpční kapacitu).

3.6.8. Kultura

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví	76,5	20,7	13,0	8,6	8,3	17,5	8,4

Kultura je širokým tématem sama o sobě, nicméně v rámci NKR je zkoncentrována do jednoho SC Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví a to z důvodu koncentrace většího množství podtémat, které s kulturním dědictvím souvisejí (hmotné i nehmotné kulturní dědictví, paměťové instituce, živé umění a kulturní/kreativní průmysly apod.). Vzhledem k vysokému historickému dluhu zejména na nemovitém kulturním dědictví a velkému množství rozličných kulturních památek je tato oblast, stejně jako oblast Dopravy, typická vysokou absorpční kapacitou. A také relativním nedostatkem (vzhledem ke svému rozsahu) alternativních zdrojů financování. Oblast Kultury je dobře pokryta strategickými dokumenty a má svojí relativní vysokou důležitost. Bude proto nutné vnitřně prioritizovat jednotlivá podtémata tohoto SC tak, aby se akcentoval jednak typický „hlad“ po obnově památek, ale zároveň se podpořily inovativní formy komercializace kulturního dědictví, jak mimo (kulturní a kreativní průmysly), tak uvnitř kulturně-historického prostředí (památkové objekty, památkové zóny/rezervace), aby si oblast Kultury hledala díky synergiím citlivě vyvážených nekomerčních a komerčních aktivit vlastní dlouhodobou udržitelnost.

3.6.9. Výzkumný a inovační systém

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Výzkumný a inovační systém	78,4	25,4	16,0	9,0	7,4	13,5	7,2
Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum	82,1	24,9	16,3	9,0	8,8	16,1	7,1
Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje	80,5	26,2	16,4	8,9	7,3	13,8	7,9
Zkvalitnění strategického řízení VaVal	72,5	25,1	15,2	9,0	6,2	10,5	6,5

Oblast podpory výzkumu a inovací je závislá na dlouhodobých výsledcích (oproti např. oblasti Dopravy, kde je dlouhá příprava a pak relativně rychlá realizace), tudíž tato oblast vyžaduje provázané působení různých typů finančních a nefinančních systémových opatření.

V rámci hodnocených SC dopadl, co se týče důležitosti, relativně nejlépe SC Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje. Naopak v rámci kritéria absorpční kapacity má nejvyšší hodnocení logicky SC Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum, nejnižší pak z důvodu omezení množství příjemců SC Zkvalitnění strategického řízení VaVal. Tento SC pak také naráží na omezené možnosti alternativních zdrojů financování. Přesto, kvůli potřebě dlouhodobého působení podpory, vyšel v rámci celého hodnocení nejlépe SC Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum, a to i přesto, že všechny SC v této oblasti jsou vyrovnané v kritériích důležitosti, pokrytí strategiemi, přínosu i účelnosti/účinnosti podpory.

3.6.10. Cestovní ruch

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Udržitelný cestovní ruch	72,3	19,5	13,7	8,3	7,2	15,2	8,4

Cestovní ruch je specifická oblast, kterou ovlivňují faktory rozvinutosti ekonomiky, přírodních a kulturních podmínek, dopravní dostupnosti a bezpečnostní situace daného regionu.

Oblast cestovního ruchu má také úzkou vazbu na oblast Kultury, Ochranu životního prostředí a oběhové hospodářství a zejména na oblast Dopravy a Podpory podnikání a průmyslu.

V této oblasti byl vytvořen jeden SC Udržitelný cestovní ruch. Tento SC se zařadil v závěsu v kritériu důležitosti za relevantní témata SC Kultura a SC Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury. Zde je vidět přímá souvislost rozvoje cestovního

rchu zejména v oblastech s kvalitním kulturně-historickým zázemím (viz až neudržitelný růst cestovního ruchu v některých částech Prahy) a kvalitním zázemím služeb. To se projevuje intenzitou cestovního ruchu od jednotlivých památek až po jedinečné a zachovalé památkové zóny a rezervace, jak ve městech, tak na venkově. Dalším z faktorů je zachované přírodní dědictví a tudíž závislost na udržení místních významných ekosystémů. Mezitím hraje svojí roli dopravní dostupnost. Jelikož se jedná z velké části o segment podnikatelů v cestovním ruchu, tak absorpční kapacita je vysoká, zejména díky podnikatelské sféře. Horší je hodnocení celkového přínosu podpory a účelnosti/účinnosti podpory, což ovšem souvisí s absencí důsledné evaluace přínosů realizovaných projektů z programového období 2007 – 2013 i s faktem, že efektivita opatření v oblasti podpory cestovního ruchu se projevuje zpravidla s 3 – 5 letým zpožděním od realizace.

Doporučení je zaměřit se na podporu klíčových projektů veřejné infrastruktury cestovního ruchu a to zejména tam, kde se nedaří jiným formám podnikání bez přímé vazby na cestovní ruch a je zde dostatečný potenciál kulturně-historického nebo přírodního dědictví.

3.6.11. Veřejná správa a bezpečnost

	Celkem (max 100, ø 76,9)	Důležitost (max 28, ø 22,9)	Strategie (max 18, ø 14,5)	Cíle (max 12, ø 9,1)	Posun (max 10, ø 7,4)	Absorpce (max 20, ø 14,8)	Alt. zdroje (max 12, ø 8,4)
Veřejná správa a bezpečnost	69,8	20,2	11,9	8,6	7,1	14,6	7,3
Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb	76,7	20,8	15,2	8,5	7,7	15,3	9,3
Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury	74,3	22,0	12,9	9,6	7,7	14,5	7,7
Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby	73,2	23,5	11,3	9,1	6,7	15,4	7,2
Ochrana obyvatelstva	64,3	18,2	11,2	7,7	6,1	14,8	6,4
Digitalizace územního plánování (elektronizace a digitalizace agend stavebního práva)	60,3	16,7	9,1	8,1	7,5	13,1	5,9

Pozitivně byly hodnoceny specifické cíle zaměřené na kvalitu veřejné správy, na elektronizaci veřejné správy a na kybernetickou bezpečnost. Naopak hůře byly hodnoceny specifické cíle k ochraně obyvatelstva a k digitalizaci územního plánování.

Specifický cíl *Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb* je hodnocen jako velmi důležitý, s řadou vazeb a synergií, přičemž pozitivně je hodnocena i připravovaná koncepce veřejné správy a absorpční kapacita. Na druhou stranu, téma není obsaženo v návrhu Obecného nařízení ani v doporučeních Evropské komise.

Rovněž *Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury a Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby* jsou hodnoceny jako vysoce důležité. Pro oba specifické cíle je zpracována strategie Digitální Česko, která byla hodnocena hůře (mezitím však byl schválen implementační plán). V rámci specifického cíle ke kybernetické bezpečnosti by měly být cíle formulovány konkrétněji.

Specifický cíl *Ochrana obyvatelstva* obsahuje poměrně různorodé aktivity (od klimatických po sociální témata), což se odráží v rozporuplném a podprůměrném hodnocení. Důležitost je hodnocena jako nižší, včetně slabších vazeb na průřezová témata. Nedostatkem je absence aktuální strategie pro období po roce 2020 (a to takové, která by problematiku zastřešilo kompletně), částečná replikace cílů ze stávajícího období pro další období a nedostatečný posun tématu.

Specifický cíl *Digitalizace územního plánování* je hodnocen podprůměrně ve většině kritérií. Jde (i v porovnání s ostatními) o velmi dílčí a parciální cíl, který může spadat do obecnějšího cíle elektronizace veřejné správy; z tohoto důvodu je také ve schématu operačních programů specifický cíl *Digitalizace územního plánování* podřazen pod specifický cíl *Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury*. Důležitost a vazby cíle na průřezová témata jsou hodnoceny níže. Příslušná strategie Digitální Česko 2030 byla hodnocena slaběji (mezitím však byl schválen implementační plán) a stanovené cíle jsou hodnoceny jako nepřilíživě konkrétní a nedostatečně formulované. Tento specifický cíl může sice mít silný dopad a synergické vazby, avšak absorpční kapacita není hodnocena jako dostatečná, včetně existujících legislativních bariér. Významným přínosem tohoto specifického cíle však může být zajištění kvalitního rozhodování o změnách v území a urychlení realizace záměrů.

3.6.12. Trh práce a zaměstnanost

	Celkem (max 100, σ 76,9)	Důležitost (max 28, σ 22,9)	Strategie (max 18, σ 14,5)	Cíle (max 12, σ 9,1)	Posun (max 10, σ 7,4)	Absorpce (max 20, σ 14,8)	Alt. Zdroje (max 12, σ 8,4)
Trh práce a zaměstnanost	71,4	20,6	13,5	8,5	6,6	12,8	9,4
Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce	77,6	22,1	14,9	9,0	7,3	14,5	9,7
Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života	73,7	21,2	12,9	8,7	7,0	13,9	10,0
Modernizace institucí na trhu práce	73,0	21,6	15,0	8,6	6,0	12,4	9,5
Fungující systém dalšího profesního vzdělávání	71,8	22,6	13,8	8,2	6,5	12,0	8,7
Podpora a využití pracovní mobility	61,0	15,5	11,1	8,1	6,1	11,2	9,1

Nejvýše a celkově mírně nadprůměrně je hodnocen cíl *Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce*, který je průměrný v důležitosti, patrně i vzhledem k dobré kondici trhu práce, která se však v době hospodářského cyklu může rychle změnit. Je zde silná vazba na udržitelný rozvoj, megatrendy, cíle politik i specifické cíle dle nařízení a Country report, stejně jako vazba na Společnost a Průmysl 4.0. Cíl je nadprůměrný z pohledu územní dimenze. Omezená je možnost využití unijních programů, i financování ze SR (vzhledem k omezenému množství prostředků se navíc nejeví jako vhodná). Z hlediska absorpce je cíl rovněž hodnocen nejvýše, v pořadí všech specifických cílů však průměrně. Ostatní cíle hodnoceny již podprůměrně.

Fungující systém dalšího profesního vzdělávání hodnocen nejvýše z hlediska důležitosti, je zde zjevná potřeba pro konkurenceschopnost ekonomiky a shoda na významu intervence, avšak zaostává v kritériích cílů, což je zřejmě dáno nižším zájmem o další profesní vzdělávání ze strany příjemců, lehce podprůměrná vazba na strategie. Absorpce je i přes význam intervence průměrná, do budoucna i v souvislosti s Průmyslem 4.0 však lze očekávat nárůst zájmu.

Jako nejméně důležitý a značně podprůměrný je hodnocen cíl *Podpora a využití pracovní mobility*, který stojí nejnižší i z hlediska absorpce, využití alternativních zdrojů i vazby na strategie. I když je nedostatek pracovních sil problémem české ekonomiky, je problematické definovat konkrétní druhy výdajů na podporu pracovní mobility, jako významnější je vnímána prevence odchodu vysoce kvalifikovaných odborníků do zahraničí než nutnost získat řadové pracovníky do průmyslových provozů.

Modernizace institucí trhu práce má průměrnou důležitost, je zde jasná vazba na megatrendy, cíle politik a doporučení Country reportu, spíše nadprůměrný je ve vazbě k udržitelnému rozvoji, územní dimenze nicméně slabá.

Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života je průměrná co do důležitosti, což je překvapivé vzhledem k medializaci tématu a přetrvávajícím rozdílem v odměňování mezi muži a ženami.

Nadprůměrně jsou hodnoceny všechny SC, pokud jde o *alternativní zdroje financování*, což je dáno jejich omezeným využitím v oblasti.

V oblasti *Trhu práce a zaměstnanosti* došlo k významnému posunu při tvorbě Strategického rámce politiky zaměstnanosti do roku 2030 (SRPZ 2030), přesto však je vazba na strategie hodnocena jako nadprůměrná pouze u *Modernizace institucí na trhu práce* a *Zvýšení účasti znevýhodněných skupin*.

Obecně všechny cíle poměrně nízké hodnoceny z hlediska absorpce, což patrně neodpovídá realitě. Je to způsobeno nízkým hodnocením připravenosti projektových záměrů, kdy projektové záměry se u měkkých projektů nepřipravují dlouho dopředu jako u investičních projektů.

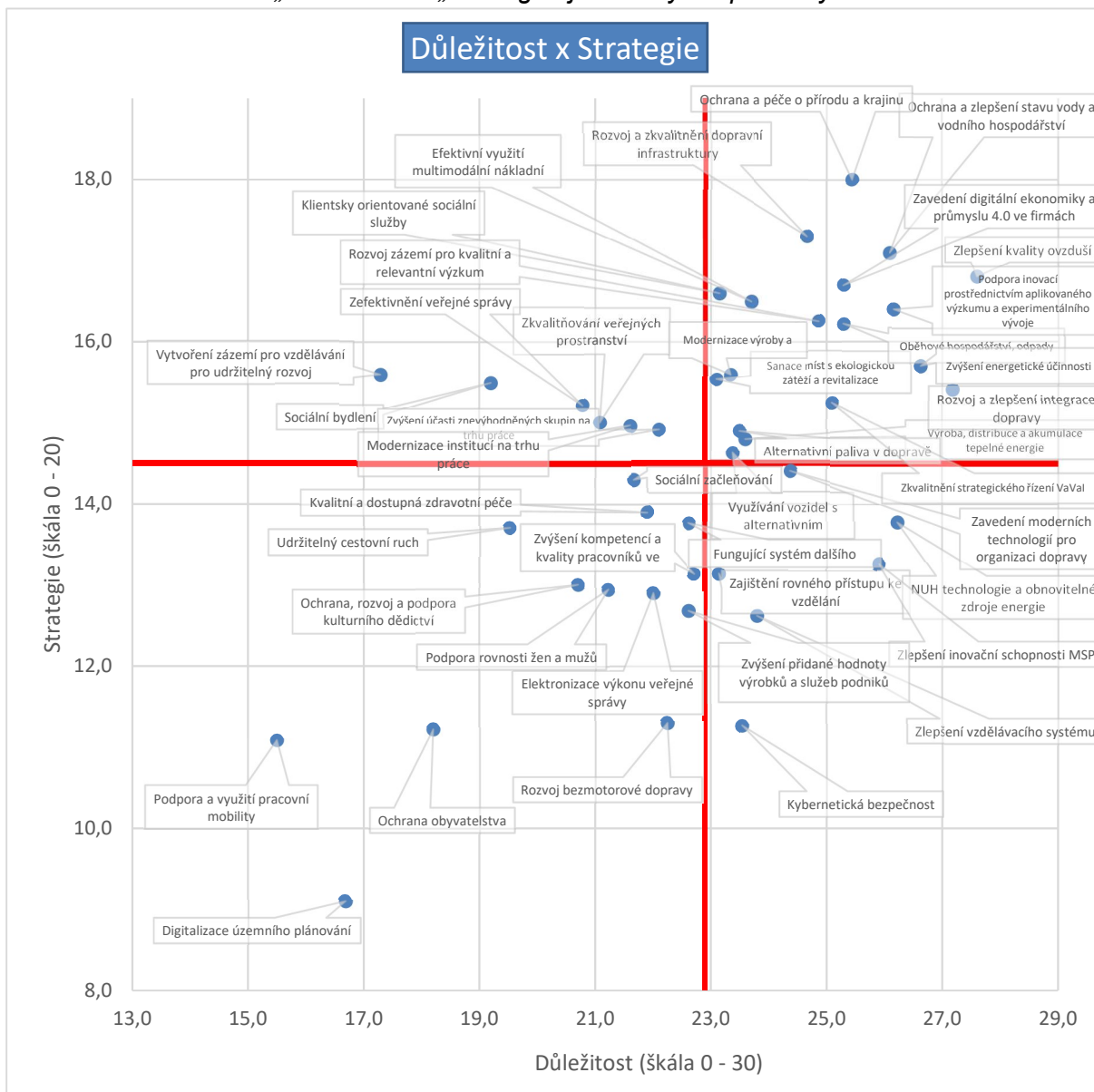
3.7. Souhrnné výsledky hodnocení

Celkové hodnocení jednotlivých oblastí a specifických cílů zaznamenalo ve srovnání s 1. fází prioritizace jednoznačně pozitivní posun. Dilem je to způsobeno respektováním doporučení formulovaných na základě výsledků 1. fáze prioritizace a uvedených v 1. verzi NKR, dilem pak kvalitnějším rozpracováním karet jednotlivých specifických cílů, a to v souvislosti se zahájenou přípravou operačních programů a jejich intervenční logiky.

V tomto ohledu šlo především o práci na strategických podkladech (dokončení příslušných strategických materiálů nebo alespoň o zahájení prací na nich) pro jednotlivé oblasti. Z toho také vyplynula schopnost formulovat relevantnější a podloženější cíle pro období po roce 2020, včetně předpokládaných dopadů apod. Rozpracovány a doplněny byly vesměs také popisy vazeb na průřezová témata a megatrendy a popisy synergických vazeb, stejně jako údaje ke stávající i předpokládané absorpční kapacitě.

Celkově došlo také ke konsolidaci oblastí a specifických cílů z hlediska hodnocení podle jednotlivých kritérií, jak také ukazují následující grafy.

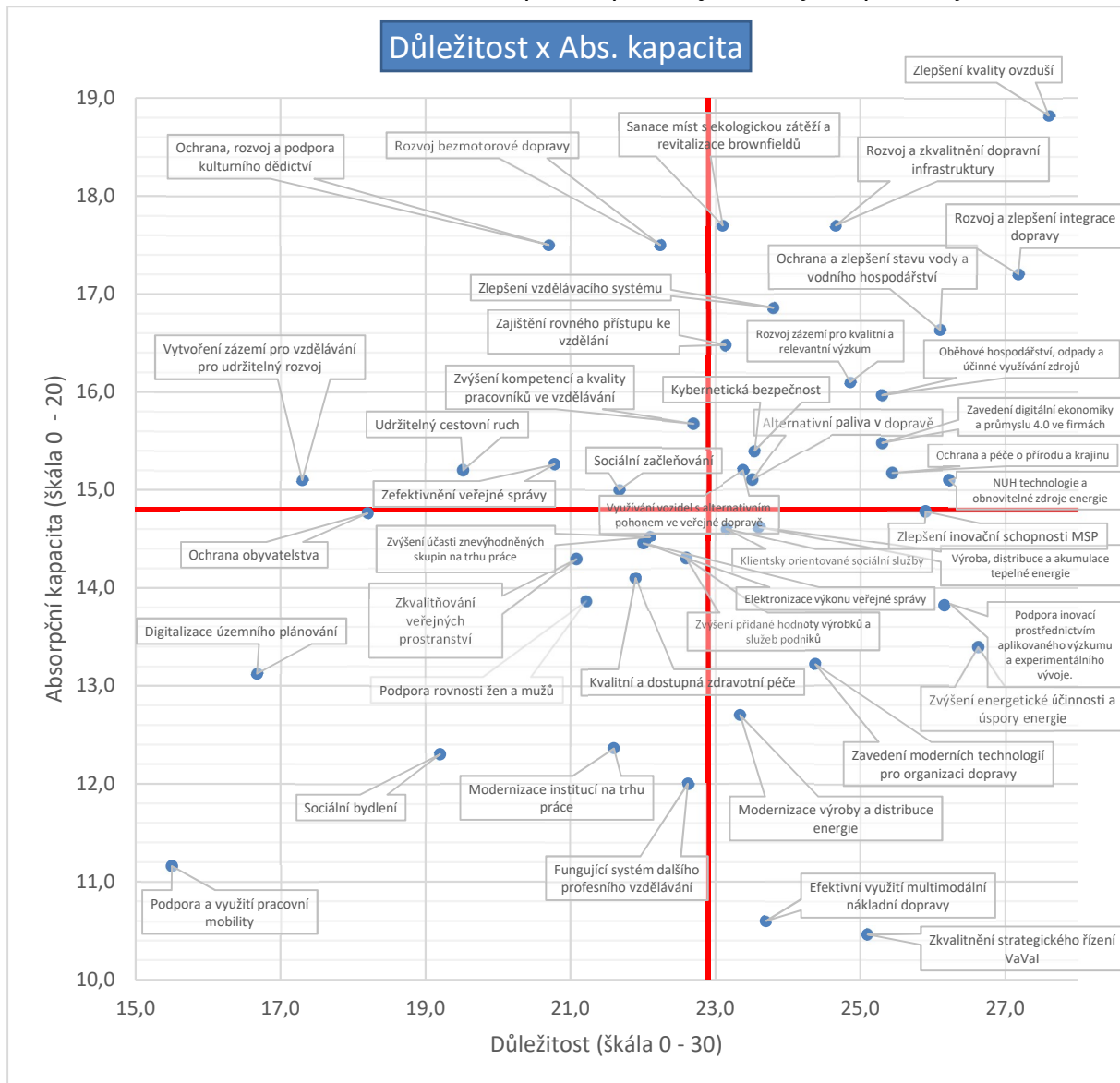
Graf: Srovnání kritéria „Důležitost“ a „Strategie“ jednotlivých specifických cílů NKŘ

Graf ukazuje vzájemné srovnání kritéria „Důležitost“ a „Strategie“ (připravenost strategických podkladů specifického cíle). Ve srovnání s 1. fází prioritizace došlo k pozitivnímu posunu,

konkrétně k přesunu většiny specifických cílů do pravého horního pole (tj. cíle, které jsou důležité, jsou adekvátně podloženy relevantními strategiemi) nebo do středu grafu⁸. Další pozornost zasluhují především specifické cíle v dolní části grafu, které adekvátními strategiemi (zatím) nedisponují, a zejména pak v pravém dolním poli, kde se jedná o cíle s vysokou důležitostí, avšak nepodložené strategickými materiály.

Graf: Srovnání kritéria „Důležitost“ a „Absorpční kapacita“ jednotlivých specifických cílů NKŘ

Graf znázorňuje vztah kritéria „Důležitost“ a „Absorpční kapacita“, ukazuje pozitivní posun specifických cílů k ideálnímu, pravému hornímu poli (důležité cíle s vysokou absorpční kapacitou). Z grafu vyplývá potřeba věnovat pozornost specifickým cílům, které se nacházejí v pravém dolním poli - jde o cíle s vysokou důležitostí, avšak s nízkou absorpční kapacitou.

⁸ Průměr všech specifických cílů je znázorněn červenou osou.

4. NÁVRH A PRINCIPY IMPLEMENTACE

4.1. Východiska implementační části

Implementační návrh navazuje na analytickou část NKR a návrhy priorit a cílů (viz předchozí kapitoly) a na schválené usnesení Vlády ČR ze dne 4. února 2019 č. 94

Schválená podoba implementační architektury byla stanovena zejména s ohledem na níže uvedené faktory a principy:

- redukcí finančních prostředků pro ČR (nižší národní obálka);
- zkušenosti z minulých programových období (již od období 2004-2006);
- analýzy za 2007-2013 i za 2014-2020, které přináší poznatky vhodné pro rozhodování o podobě architektury (věcné i procesní);
- analýzy výstupů z auditů ohledně nastavení a funkčnosti systému řízení a kontroly za programová období (2007-2013, 2014-2020);
- výstupy z evaluace architektury mapující různé systémy implementace napříč EU vč. důvodů/pohnutí změn mezi obdobími (za současného respektování specifik ČR);
- priority, které bude ČR do budoucna prosazovat, a to vč. zohlednění územních potřeb (viz předchozí kapitoly NKR);
- směry, limity či podmínky, které navrhuje EK zejména v rámci návrhů nařízení pro fondy (jde především o strukturu politických cílů, tematickou koncentraci, skupiny kategorií regionů, finanční aspekty ověření funkčnosti nastaveného systému na počátku období aj.);
- úvahy o systému řízení optikou vyváženosti mezi zkušenostmi, velkými a neřešitelnými problémy v čase či schopností uřídit/uhlídat program s více či méně složitějším základem (např. stran skupin příjemců, multifondovosti, roztržitosti aktivit, množství zapojených partnerů jako věcných garantů, atypickými prvky atd.);
- vědomí nutnosti jít cestou evoluce nikoli radikální revoluce, neboť i přes některé problémy s implementací v minulosti systém jako takový funguje.

4.2. Vazba specifických cílů NKR na jednotlivé operační programy

Usnesením vlády ČR ze dne 4. 2. 2019 č. 94 byl schválen počet a základní struktura operačních programů, které budou realizovány v rámci politiky soudržnosti v budoucím programovém období. Schéma níže uvádí vazbu budoucích operačních programů na specifické cíle NKR. Priority NKR mohou být naplňovány prostřednictvím jednoho či více operačních programů. Specifický cíl může být rovněž naplňován v některých případech prostřednictvím více operačních programů.

Schéma: Vazba specifických cílů NKR na jednotlivé operační programy

Priority NKR	Rozvoj založený na inovacích a uplatnění technologií	Nízkouhlíková ekonomika a odpovědné využívání zdrojů	Dostupnost a mobilita	Vzdělaná společnost a lidský kapitál	Udržitelný rozvoj území			
Operační programy	OP Konkurenceschopnost* (EFRR) <small>*název OP se může po dohodě MMR-NOK a ŘO OP změnit</small>	OP Doprava (FS, EFRR)	OP Životní prostředí (FS, EFRR)	OP Jan Amos Komenský (EFRR, ESF+)	OP Zaměstnanost + * (ESF+) <small>*název OP se může po dohodě MMR-NOK a ŘO OP změnit</small>	Integrovaný regionální OP (EFRR)	OP Technická pomoc (EFRR / FS / ESF+)** <small>**bude upřesněno</small>	OP Přeshraniční spolupráce (EFRR)
Specifické cíle NKR	<p>Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hosp.</p> <p>Oběhové hosp., odpady a účinné využívání zdrojů</p> <p>Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů</p> <p>Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách</p> <p>Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie</p> <p>Podpora inovace prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje</p> <p>Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání OZE</p> <p>Zlepšení inovační schopnosti MSP</p> <p>Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie</p> <p>Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie</p> <p>Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci</p>	<p>Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury</p> <p>Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě</p> <p>Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě</p> <p>Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže</p> <p>Efektivní využití multimodální nákladní dopravy</p>	<p>Zlepšení kvality ovzduší</p> <p>Ochrana a péče o přírodu a krajinu</p> <p>Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hosp.</p> <p>Oběhové hosp., odpady a účinné využívání zdrojů</p> <p>Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů</p> <p>Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie</p> <p>Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání OZE</p> <p>Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro UR</p> <p>Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury</p> <p>Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie</p> <p>Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie</p>	<p>Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum</p> <p>Zajištění rovného přístupu ke vzdělání</p> <p>Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti</p> <p>Podpora inovace prostřednictvím aplikovaného výzkumu a exp. vývoje</p> <p>Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání</p> <p>Zkvalitnění strategického řízení VaVal</p>	<p>Klientsky orientované sociální služby</p> <p>Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce</p> <p>Sociální začleňování</p> <p>Kvalitní a dostupná zdravotní péče</p> <p>Podpora rovných příležitostí a sladování pracovního a osobního života</p> <p>Modernizace institucí na trhu práce</p> <p>Fungující systém dalšího profesního vzdělávání</p> <p>Sociální bydlení</p> <p>Podpora a využití pracovní mobility</p>	<p>Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury (regionální dopravní napojení s vazbou na síť TEN-T)</p> <p>Rozvoj a zlepšení integrace dopravy</p> <p>Klientsky orientované sociální služby</p> <p>Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti (infrastruktura pro vzdělávání)</p> <p>Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě</p> <p>Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury</p> <p>Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví</p> <p>Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže</p> <p>Kvalitní a dostupná zdravotní péče</p> <p>Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury</p> <p>Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby</p> <p>Udržitelný cestovní ruch</p> <p>Rozvoj bezmotorové dopravy</p> <p>Sociální bydlení</p> <p>Ochrana obyvatelstva</p>	<p>Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb</p> <p><i>Další vybrané činnosti na podporu veřejné správy</i></p> <p><i>Řízení a koordinace Dohody o partnerství</i></p> <p><i>Podpora horizontálních otázek a partnerů</i></p> <p><i>Podpora administrativní kapacity implementace</i></p> <p><i>Podpora integrovaných nástrojů (CLLD, ITI, RSK)</i></p>	<p><i>Bude upřesněno na základě spolupráce se sousedními státy</i></p> <p>Řídicí orgán = Ministerstvo pro místní rozvoj</p>
							OP Rybářství (ENRF)	<p><i>Bude upřesněno na základě jednání s Mze a na základě potřeb, které budou vycházet z aktualizované strategie Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu.</i></p>
	Řídicí orgán = Ministerstvo průmyslu a obchodu	Řídicí orgán = Ministerstvo dopravy	Řídicí orgán = Ministerstvo životního prostředí	Řídicí orgán = Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Řídicí orgán = Ministerstvo práce a sociální věci	Řídicí orgán = Ministerstvo pro místní rozvoj	Řídicí orgán = Ministerstvo pro místní rozvoj	Řídicí orgán = Ministerstvo zemědělství

Pozn.: Specifické cíle NKR jsou uvedeny v pořadí dle výsledků druhé fáze prioritizace. S ohledem na specifičnost OP Technická pomoc jsou *kurzívou* uvedeny i další relevantní aktivity (nejedná se o specifické cíle NKR).

4.2.2. Navazující kroky

Dohoda o partnerství, operační programy a intervenční logika

Dohoda o partnerství (dále „DoP“) představuje základní zastřešující dokument stanovující celkovou strategii a opatření pro účinné a efektivní využívání fondů EU na úrovni členského státu. Hlavní částí DoP bude strategie věcného zaměření podpory včetně stanovení tzv. očekávaných hlavních výsledků, kterých má být s pomocí finančních prostředků EU v jednotlivých věcných oblastech v České republice dosaženo. Při stanovení této strategie a očekávaných hlavních výsledků se bude vycházet jak z různých strategických dokumentů, tak z níže zmíněného konceptu intervenční logiky. Co se týče výchozích strategií, jedná se především o NKR, jakožto klíčový strategický dokument identifikující potřeby rozvoje ČR, dále pak o Strategii regionálního rozvoje, Digitální Česko, Inovační strategii ČR, Strategii inteligentní specializace a další národní strategie. DoP bude rovněž mimo jiné obsahovat rozdělení alokace přidělené České republice mezi jednotlivé operační programy a pět cílů politiky soudržnosti. DoP je připravována v těsné provázanosti s přípravou **operačních programů**, které detailněji rozpracovávají věcné oblasti podpory, včetně nastavení implementačních mechanismů.

Pro správné nastavení strategie podpory, cílů a mechanismů dosažení těchto cílů v jednotlivých věcných oblastech je využit koncept tzv. **intervenční logiky**. Tím je pro tento účel chápána vzájemná provázanost identifikovaných problémů nebo příležitostí, definovaných cílů a navrhovaných opatření a aktivit k dosažení těchto cílů. Intervenční logika je řešena ze strany řídicích orgánů v rámci přípravy operačních programů na úrovni specifických cílů politiky soudržnosti obsažených v návrzích nařízení k politice soudržnosti pro programové období 2021–2027. Je intenzivně komunikována s MMR-NOK jako gestorem DoP. Z intervenční logiky bude vycházet nastavení indikátorové soustavy, resp. finančních a věcných indikátorů jednotlivých SC OP. Indikátory budou obsahovat stanovení výchozích a především cílových hodnot, jichž má být prostřednictvím fondů EU dosaženo. Intervenční logika tak bude rovněž využita pro definování očekávaných hlavních výsledků Dohody o partnerství ze strany MMR-NOK.

Jednotný národní rámec pravidel

Jednotný národní rámec pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021-2027 (JNR) byl schválen usnesením Vlády ČR ze dne 29. 4. 2019 č. 284. Cílem JNR je vytvoření souboru pravidel, který přispěje k efektivnímu systému podpory z EU fondů v období 2021-2027 a který se zaměří na problematiku oblasti systému implementace identifikované v rámci programového období 2014-2020. Zásadní důraz je kladen na zajištění kontinuity a tím stability celého systému v procesech, kde je to odůvodněné (požadavky nařízení EU a národní legislativy, zjednodušení pro příjemce apod.).

Jednotná pravidla by měla napomoci odklonu od „prostého“ čerpání ke kvalitě a přidané hodnotě výstupů a výsledků, s důrazem na strategické plánování a vyhodnocování, zefektivnění systému řízení, včetně jeho zjednodušení, posílení principu partnerství a dosažení předem stanovených cílů.

Metodické dokumenty budou rozděleny na závazné metodické pokyny a doporučující příručky. Rozsah závazných metodických pokynů bude optimalizován s cílem pokrytí pouze

klíčových a zásadních pravidel nezbytných pro zajištění řádné implementace EU fondů. Doporučující příručky budou obsahovat nezávazná doporučení, návody a příklady dobré praxe.

4.3. Územně-specifický přístup

Tam, kde bude identifikována u jednotlivých témat, resp. SC návrhu OP, potřeba zohlednit územní rozměr pro jednotlivá opatření, tam zvolí ŘO nástroj nebo více nástrojů pro uplatnění územně-specifického přístupu.

K uplatnění takového přístupu v OP má ŘO na výběr z několika přístupů (řazených dle úrovně komplexnosti):

A) RE:START (nástroj pro strukturálně postižené regiony)

Jedná se především o velká restrukturalizační opatření iniciovaná zejména z národní úrovně za spolupráce dotčených krajů (Karlovarský, Moravskoslezský, Ústecký) zahrnutých do programu sociální a hospodářské restrukturalizace RE:START. Případně realizovaných také za pomoci specifických výzev.

B) INTEGROVANÉ NÁSTROJE (ITI a CLLD)

Jedná se o územní nástroje dle nařízení EK, realizované na základě tzv. integrovaných strategií, jejichž implementace může být podpořena z více fondů a OP. V případě nástroje ITI jde také o zdroje ze zapojených městských samospráv z daného funkčního území. Integrované projekty mají vytvořit prostor pro synergické působení intervencí na území ITI. Nástroj CLLD má komunitní charakter, který je zohledněn při tvorbě strategie CLLD i výběru konkrétních operací/projektů. Je realizován na územích místních akčních skupin.

C) REGIONÁLNÍ AKČNÍ PLÁNY (RAP)

Regionální akční plány jsou na národní úrovni jedním z intervenčních nástrojů pro využití fondů EU v území. RAP zároveň představují možnost sjednotit územní přístupy jednotlivých ŘO OP. Slouží k územnímu zacílení alokace na vybraná témata začleněná pod jednotlivými OP, v nichž jsou kraje vhodnou územní jednotkou pro aktivity přispívající k vyváženému rozvoji území dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů a na základě SRR 21+ (zejména k řešení vybraných problémů regionálních center a hospodářsky a sociálně ohrožených území, rozvoj venkova, rozvoj měst). Dále se jedná o rozvojová témata, za jejichž řešení je krajská samospráva přímo odpovědná ze zákona (regionální doprava, střední školství, zdravotnictví a infrastruktura pro soc. služby). V rámci platformy jednotlivých Regionálních stálých konferencí (RSK), kde jsou zastoupeni hlavní aktéři regionálního rozvoje na území daného kraje, musí nejprve dojít ke shodě na tématu k řešení v dané oblasti.

D) SPECIFICKÉ VÝZVY (výzvy, které jsou zaměřené specificky za dané téma pro určité typy území)

Specifické výzvy jsou pružným nástrojem, jak zareagovat na poptávku po specificky nastavených parametrech ve prospěch vybraného území. Například to může být zohlednění různých potřeb mezi jednotlivými kraji (viz např. různá rozvinutost regionálních inovačních systémů). Pro projednání specifických výzev zaměřených na konkrétní území, ŘO projedná obsah a zacílení výzev s územními partnery v rámci RSK/NSK nebo v rámci Platformy pro přípravu výzev.

E) BONIFIKACE PROJEKTŮ (zvýhodnění projektů z určitého typu území)

Bonifikace jednotlivých projektů dle místa realizace projektu může být jeden z nejméně náročných způsobů zohlednění územních specifik. Jedná se ale také o způsob omezený, co do hledání řešení (systémového, výzvy, integrovaného, dohody krajů apod.). Nastavení bonifikace zvýhodňuje žadatele v některých územích, může být vhodným řešením v odůvodněných případech, ale ve srovnání s ostatními územními nástroji jde o méně komplexní přístup ke konkrétním územím.

ŘO budoucího OP nejprve musí popsat, jaký přístup k územní dimenzi zvolí, vč. zdůvodnění volby příslušných nástrojů, a to také s náležitým odůvodněním. Tento přístup k územní dimenzi by měl být následně promítnut do Národního dokumentu k územní dimenzi nebo jeho období.

Použití jednotlivých nástrojů, jejich vymezení, případným překryvům, vazbě k jednotlivým OP se bude věnovat samostatný dokument k územní dimenzi na národní úrovni. K zajištění celkové podpory regionálního rozvoje (včetně národních zdrojů) a jeho monitorování by měla sloužit především nová Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+.

4.4. Rýsuji se hraniční oblasti

Hraniční oblasti jsou zde definovány zejména jako potenciální překryvy či přesahy mezi operačními programy, tedy tématy, která na sebe navazují nebo se doplňují. K dalšímu typu překryvů, návazností nebo doplňkovosti bude docházet mezi implementací národních a územních priorit, realizovaných prostřednictvím integrovaných nástrojů.

Dalším typem hraničních oblastí jsou vazby mezi fondy v rámci politiky soudržnosti a jinými politikami (například Společná zemědělská politika, unijní programy, národní dotační programy). Hraniční oblasti často vznikají z důvodu rozdělení kompetencí mezi více rezortů, potažmo řídicích orgánů. Níže uvedená pasáž se zabývá rýsuji se hraničními oblastmi v rámci politiky soudržnosti, identifikovanými na základě zpracování a hodnocení specifických cílů NKR.

V oblasti **Doprava** jsou témata, která spadají spíše pod integrovaný způsob řešení ve vztahu k provázanosti módů dopravy na území měst (kombinování silniční, železniční a městské veřejné hromadné dopravy). U těchto SC bude zapotřebí nalézt shodu mezi vymezením konkrétních obsahů OP zaměřených na dopravu a IROP.

V oblasti **Výzkumného a inovačního systému** je hraniční oblastí mezi podporou výzkumu a podnikáním SC Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, stejně jako v ostatních SC v **Podpoře podnikání a průmyslu**, kde jsou inovace navázány primárně na vlastní výzkum podniků.

Mezi oblastmi **Kultury a Cestovního ruchu** jsou hraniční oblasti nebo spíše synergie mezi podporou obnovy kulturního dědictví a rozvojem udržitelného cestovního ruchu. Zároveň udržitelný cestovní ruch je závislý na udržitelných formách dopravy, kvalitě životního prostředí a veřejných prostranstvích. Cestovní ruch už z principu však také závisí na kvalitní, konkurenceschopné a udržitelné podnikatelské infrastruktuře.

Oblast **Veřejných prostranství** je skrze rozvoj zelené infrastruktury přímo spojena s oblastí Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství, konkrétně SC Ochrana a péče o přírodu a krajinu. V této souvislosti bude rovněž potřeba vyjasnit zaměření podpory v SC

Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury, stanovení hranic v území pro zelenou infrastrukturu (intravilán x extravilán).

V oblasti **Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví** je řada hraničních oblastí s těmi tématy, které zásadním způsobem podporují sociální začleňování - jde především o oblast **Vzdělávání** (SC Zajištění rovného přístupu ke vzdělání) a **Trh práce a zaměstnanost**.

Významné hraniční oblasti a synergie jsou mezi oblastmi **Vzdělávání** (Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce) a **Trh práce a zaměstnanost** (Fungující systém dalšího profesního vzdělávání).

Dalšími hraničními oblastmi jsou témata **energetické účinnosti a úspor energie a využívání obnovitelných zdrojů energie**, kdy patrně bude snaha o rozdělení zaměření podle podporované cílové skupiny na podnikatelské objekty v případě MPO a veřejné a rezidenční budovy v případě MŽP. Dalším hlediskem rozdělení mezi operační programy MPO a MŽP jak v případě OZE, tak akumulace energie je hledisko centralizovaného či decentralizovaného přístupu.

Významnou hraniční oblastí bude stále více aktuální téma **oběhového hospodářství, nakládání s odpady a efektivního využívání zdrojů**. Otázky **materiálového využití odpadu** jsou průřezové a budou řešeny v rámci intervencí jak OP v gesci MŽP, tak MPO. Nakládání s bioodpadem a odpadem z čistíren odpadních vod a jejich využití v bioplynových stanicích souvisí s tématem **obnovitelných zdrojů energie**, stejně jako využití odpadních tuků při výrobě biopaliv. Zavedení principů oběhového hospodářství nabízí značný prostor pro **inovace**, které možné řešit jak samostatně v rámci příslušných os či v rámci tématu inovací.

Z ostatních témat z ochrany životního prostředí bude v budoucnu hraniční oblastí **ochrana vod a vodní hospodářství**. V souvislosti se stále častějšími dlouhotrvajícími suchy je již nyní aktuální nejen otázka zásobování obcí pitnou vodou a dobudování čistíren odpadních vod či zadržování vody v krajině, ale také **šetrné nakládání s vodou ve výrobních procesech**.

Stejně jako **voda**, i oblast **biodiverzity** má významné hraniční oblasti se společnou zemědělskou politikou. Druhově rozmanitá výsadba plodin či tvorba remízků a mezí na polích může bránit větrné či vodní erozi půdy a udržovat vodu v krajině, podobně jako podpora trvale travních porostů, přičemž na příslušných intervencích se budou podílet MŽP a MZe. Oblastí, která je, z hlediska politiky soudržnosti nedostatečně podporována, je **lesní hospodářství** a především řešení aktuálních kalamitních stavů napadení kůrovcem v souvislosti se suchem. Lesní hospodářství spadá převážně do působnosti MZe, v určité míře se na opatřeních v rámci biodiverzity podílí také MŽP. Dobré vyhlídky do budoucna nedává ani zaměření budoucích specifických cílů z nařízení k EZFRV, které se rovněž otázce lesů věnuje okrajově.

Hraniční oblasti mezi tématy řešenými MŽP a MPO jsou také v oblasti **odstraňování ekologických zátěží, včetně brownfieldů**, kde se nabízí kromě samotné sanace také návazná podpora pro další využití těchto lokalit. V této souvislosti by bylo vhodné sanaci brownfieldů více provázat s jejich dalším využitím ve variantách využití podnikateli, obcemi a neziskovými organizacemi. Očekáváme, že vymezením hraničních oblastí se budou i nadále relevantní resorty intenzivně zabývat a v rámci přípravy operačních programů a s tím souvisejících jednání si přesněji vzájemně vymezí oblasti intervencí za účelem snadnější

realizace intervencí, účelného propojení podpory, zjednodušení administrativní zátěže, ale i přehlednosti pro příjemce, eliminace případných duplicit či naopak pokrytí hluchých míst.

Významnou hraniční oblastí je oblast Veřejné správy, a to ve vztahu ke všem dalším oblastem NKR. Veřejná správa významně determinuje výsledky všech sektorových politik, jelikož stanovuje samotný systém efektivního fungování veřejné správy a jejích institucí, a to včetně lidských kapacit, které jsou pro realizaci cílů NKR nezbytné.

4.5. Doplnkovost s programy EU

Z návrhů Víceletého finančního rámce i obecných nařízení je zřejmé, že příští programové období 2021+ přinese nárůst významu unijních programů (zejména v oblastech výzkumu, vývoje, inovací a vzdělávání) a tím i příležitosti, které unijní programy nabízí. Zároveň s tím je již nyní ze strany Evropské komise zdůrazňována potřeba synergického propojení unijních programů s fondy EU, ať již formou doplnkovosti či např. iniciativy Seal of Excellence, která by nově měla najít širší uplatnění než pouze ve vztahu k programu Horizont Evropa (EK hovoří o cca v 10 unijních programech).

Je velmi žádoucí, aby ČR včas aktivizovala své zapojení do unijních programů a zajistila tak efektivní využívání finančních zdrojů EU, poněvadž do unijních programů směřuje v každém dalším období výrazně více finančních prostředků, zatímco se celkový rozpočet na politiku soudržnosti snižuje. ČR zatím z mnoha důvodů není na jejich využití dostatečně připravena. Důležitá je proto užší a efektivnější spolupráce, která by usnadnila překlenutí deficitu v této oblasti. Vhodné je rovněž již nyní zmapovat možné překryvy či naopak synergický potenciál unijních programů s fondy EU a začlenit vzájemnou spolupráci již do příprav jednotlivých OP, aby byla doplnkovost maximálně využita.

V rámci přípravy NKR byly v kartách SC a po verifikaci s NKM s národními kontaktními místy jednotlivých unijních programů identifikovány k jednotlivým specifickým cílům NKR potenciálně vhodné věcně související unijní programy (pozn. jde o unijní programy reflektující budoucí programové období 2021+⁹). Tabulku s takto identifikovanými programy uvádíme níže. Souhrnná tabulka, obsahující přehled SC NKR a k nim doplňkových unijních programů, vč. detailnějšího upřesnění možnosti využití podle jednotlivých SC NKR, je pak přílohou tohoto materiálu.

Je potřeba upozornit, že unijní programy a fondy EU nelze jednoduše vnímat jako plnohodnotné alternativy, svým rozsahem a zaměřením se v řadě podporovaných oblastí liší od podpory poskytované v rámci jednotlivých operačních programů. V mnoha případech jsou

⁹ V návaznosti na nová nařízení EK dochází v novém programovém období 2021+ u některých unijních programů implementovaných v současném programovém období 2014-2020 k určitým změnám. Jedná se zejména o tyto změny:

- Fungující program COSME pro malé a střední podniky v 2021+ zaniká a bude bez části finančních nástrojů (záruky a equity) integrován spolu s dalšími doposud rozšířenými programy do Programu pro jednotný trh (Single Market Programme) jako jeho specifický cíl.
- Nástupcem programu Horizont2020 je Horizont Evropa.
- Současně EK představila i nové programy, např. Digitální Evropa (Digital Europe Programme).
- Program pro zaměstnanost a sociální inovace (Employment and Social Innovation - EASI), Fond evropské pomoci nejchudším osobám (Fund for European Aid to the Most Deprived - FEAD, Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí (Youth Employment Initiative - YEI) a Program na podporu zdraví se spojí spolu se stávajícím ESF pod jeden zastřešující program – Evropský sociální fond+ (European Social Fund+) s celkovým rozpočtem 101,2 mld. EUR. S ohledem na stávající socioekonomickou situaci v ČR se zde využití YEI spíše neočekává.

z nich financovány především aktivity inovativního či pilotního charakteru (např. EaSI, LIFE aj.). Na druhou stranu u všech SC NKR lze identifikovat alespoň jeden unijní program, jehož aktivity věcně souvisejí alespoň s částí daného cíle a lze je proto považovat za doplňkové. To opět podtrhuje potřebu vzájemné koordinace a spolupráce.

Relativně největší potenciál využití unijních programů k financování alespoň některých aktivit byl v rámci hodnocení identifikován u specifických cílů *ochrana obyvatelstva* (zejména AMF či ISF pro části věnované migraci či policejním aktivitám; Digitální Evropa pro kybernetickou bezpečnost); *zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže* (zejména CEF, ale i Horizont Evropa či Digitální Evropa); *Efektivní využití multimodální nákladní dopravy* (CEF, Horizont Evropa); *Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví* (Kreativní Evropa, Erasmus+, ale i InvestEU, Horizont Evropa či Digitální Evropa); *digitalizace územního plánování* (Digitální Evropa, Program na podporu reformy).

Naopak mezi specifické cíle, u nichž je potenciál využití unijních programů nejmenší, patří *zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury*; *Rozvoj bezmotorové dopravy*; *Rozvoj a zlepšení integrace dopravy*; *Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života*; *využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě*; *elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury*; *Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb*; a *vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj*; *Udržitelný cestovní ruch*.

Tabulka: Vztah specifických cílů NKR a unijních programů

SPECIFICKÝ CÍL NKR	VĚCNĚ SOUVISEJÍCÍ UNIJNÍ PROGRAMY
Ochrana a péče o přírodu a krajinu	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	Horizont Evropa
Zlepšení kvality ovzduší	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	Horizont Evropa
	InvestEU
Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	Horizont Evropa
	InvestEU
Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	Horizont Evropa
	InvestEU
Vytvoření zázemí pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj	InvestEU
Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů	Horizont Evropa
	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	InvestEU
Modernizace a zefektivnění výroby, přenosu, přepravy, distribuce a akumulace energie	Horizont Evropa
	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – odvětví energetiky
	InvestEU
	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie	Horizont Evropa
	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)
	Horizont Evropa
	InvestEU
Zavedení moderních a vysoce účinných způsobů výroby, distribuce a akumulace tepelné energie	Horizont Evropa
	InvestEU
	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)

SPECIFICKÝ CÍL NKR	VĚCNĚ SOUVISEJÍCÍ UNIJNÍ PROGRAMY
Rozvoj zázemí pro kvalitní a relevantní výzkum	Horizont Evropa
Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje	Horizont Evropa
	InvestEU
	Program pro jednotný trh
	Evropský kosmický program
Zkvalitnění strategického řízení VaVal	Horizont Evropa
	Program na podporu reforem
Zlepšení inovační schopnosti MSP	Horizont Evropa
	Program pro jednotný trh
	Kreativní Evropa
	InvestEU
	Digitální Evropa
Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci	Horizont Evropa
	Digitální Evropa
	Program pro jednotný trh
	InvestEU
Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách	Horizont Evropa
	Digitální Evropa
	InvestEU
	Program pro jednotný trh
Účinné zabezpečení informačních a komunikačních systémů veřejné správy včetně složek IZS a adekvátní reakce na rostoucí kybernetické hrozby	Digitální Evropa
	Fond pro vnitřní bezpečnost
	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – digitální odvětví
	Horizont Evropa
Elektronizace výkonu veřejné správy a zavedení související infrastruktury	Digitální Evropa
	Horizont Evropa
	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – digitální odvětví
	Program na podporu reforem
Digitalizace územního plánování (elektronizace a digitalizace agend stavebního práva)	Digitální Evropa
	Program na podporu reforem
Ochrana obyvatelstva	Horizont Evropa
	Azylový a migrační fond
	Evropský obranný fond
	Digitální Evropa
	Fond pro vnitřní bezpečnost
	Fond solidarity Evropské unie
	Zdraví (od roku 2021+ součástí ESF+)
Zefektivnění veřejné správy pro poskytování kvalitních služeb	Program na podporu reforem
Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF)
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
Modernizace institucí na trhu práce	Digitální Evropa
	InvestEU
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
Podpora rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a osobního života	Kreativní Evropa
	InvestEU
Fungující systém dalšího profesního vzdělávání	Erasmus+
	Kreativní Evropa

SPECIFICKÝ CÍL NKR	VĚCNĚ SOUVISEJÍCÍ UNIJNÍ PROGRAMY
	Digitální Evropa
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF)
Podpora a využití pracovní mobility	Kreativní Evropa
	Horizont Evropa
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
	Erasmus+
Zlepšení výsledků vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti	Erasmus+
	Horizont Evropa
	Kreativní Evropa
	Digitální Evropa
Zajištění rovného přístupu ke vzdělání	Erasmus+
Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání	Erasmus+
	Kreativní Evropa
	Horizont Evropa
Sociální začleňování	Erasmus+
	InvestEU
	Kreativní Evropa
	Azylový, migrační fond (AMF)
Sociální bydlení	InvestEU
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
Klientsky orientované sociální služby	InvestEU
	Zaměstnanost a sociální inovace (od roku 2021+ součástí ESF+)
Kvalitní a dostupná zdravotní péče	Zdraví (od roku 2021+ součástí ESF+)
	Program pro jednotný trh
	Horizont Evropa
	Digitální Evropa
Rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – odvětví dopravy
	Horizont Evropa
	InvestEU
Rozvoj a zlepšení integrace dopravy	Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – odvětví dopravy
	Horizont Evropa
Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže	Nástroj pro propojení Evropy CEF – odvětví dopravy
	Horizont Evropa
	Digitální Evropa
Efektivní využití multimodální nákladní dopravy	Nástroj pro propojení Evropy CEF – odvětví dopravy
	Horizont Evropa
Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě	Horizont Evropa
	Nástroj pro propojení Evropy CEF – odvětví dopravy
Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě	Horizont Evropa
Rozvoj bezmotorové dopravy	Horizont Evropa
Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví	Kreativní Evropa
	Horizont Evropa
	InvestEU
	Erasmus+
	Digitální Evropa
	Fond solidarity Evropské unie
Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury	Digitální Evropa

SPECIFICKÝ CÍL NKR	VĚCNĚ SOUVISEJÍCÍ UNIJNÍ PROGRAMY
Udržitelný cestovní ruch	Program pro jednotný trh
	Kreativní Evropa
	Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)

4.6. Využitelnost finančních nástrojů

Finanční nástroje (FN) v podobě návratné pomoci (zvýhodněný úvěr, poskytnutí bankovní záruky, investice rizikového kapitálu, případně další) nebo kombinace návratné pomoci a dotace by měly směřovat pouze do oblastí, ve kterých jsou podporovány investice, u nichž se očekává rentabilita.¹⁰ Jedná se o oblasti, kde je vysoká pravděpodobnost, že při využití FN dojde ke značnému pokroku v dosažení specifického cíle. Zásadně není vhodné poskytovat paralelně FN při konkurenční nabídce dotací, což však nevylučuje možnost vhodně zkombinovat oba nástroje pro oblasti, kde čistě návratná podpora neumožňuje dosáhnout zamýšleného cíle.

Z tohoto důvodu se jeví pro využití FN jako nejvhodnější následující oblasti a jejich specifické cíle v rámci NKR (nutné však bude ještě jejich adekvátní prověření ex-ante analýzou):

Podpora podnikání a průmyslu:

SC Zlepšení inovační schopnosti MSP

Zde se nabízí možnost využití *Zvýhodněného úvěru/Poskytnutí záruky/Kapitálového vstupu* ideálně vždy s dotovaným technickým poradenstvím v rámci těchto aktivit (dle typu rozvojové fáze podniku):

- Podpora proof-of-concept, start-upů, scale-upů; Podpora tržního uplatnění přelomových inovačních řešení; Rozvoj technologických, kreativních a digitálních inovací v oblasti tradičních řemesel

SC Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách

Zde se nabízí možnost využití *Zvýhodněného úvěru/Poskytnutí záruky* ideálně vždy s úhradou úrokové sazby/záručního poplatku v rámci těchto aktivit:

- Nákup nových technologií firmami, vytváření zázemí technologických center, apod.

SC Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb v produkčním řetězci

Zde se nabízí možnost využití *Zvýhodněného úvěru/Kapitálového vstupu* dle charakteru rozvojového projektu v rámci těchto aktivit:

- Infrastruktura pro podnikání - revitalizace brownfieldů bez ekologické zátěže

Posun k nízkouhlíkovému hospodářství:

SC Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie

¹⁰ Rentabilita zde nemusí být pojímána jen jako klasická ekonomická návratnost projektu příjemce. Zejména pro tzv. „high-end“ FN typu investičních platforem je návratnost vhodné posuzovat z makroekonomické úrovně.

Zde se nabízí možnost využití *Zvýhodněného úvěru/Poskytnutí záruky* dle typu aktivit:

- Fotovoltaické elektrárny na velkých komerčních/veřejných budovách, na jiných plochách v odběrných místech (např. parkoviště), či na brownfieldech (bývalé skládky, doly, apod.) - (zvýhodněný úvěr + technické poradenství + capital rebate¹¹)
- Zavádění nových inovativních technologií (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky)

SC Zvýšení energetické účinnosti a úspory energie

Zde se nabízí možnost využití *Zvýhodněného úvěru/Kombinovaný FN typu investiční platforma* v rámci těchto aktivit:

- Energetické úspory budov určených k bydlení (garance za komerční úvěr + technické poradenství, případně v kombinaci s dotací)
- Energetické úspory budov určených pro podnikání (zvýhodněný úvěr + technické poradenství na celkové investiční náklady celého stavebního projektu)
- Energetické úspory veřejných budov (kombinovaný FN typu investiční platformy na celý energetický management veřejných budov)

V určitých oblastech u některých SC NKR není využití FN zcela vhodné, případně není vhodné bez určitého zapojení nenávratné podpory (dotací). V následujících oblastech je vhodné FN a nenávratnou dotační podporu do určité míry kombinovat¹²:

Doprava

SC Zvýšení využití a dostupnosti alternativních paliv v dopravě – podpora pořízení nízkouhlíkových vozidel např. v rámci čisté „city logistiky“ (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky, financování operativního leasingu)

SC Využívání vozidel s alternativním pohonem ve veřejné dopravě – podpora pořízení nízkouhlíkových vozidel pro drážní dopravu (poskytnutí záruky, kombinovaný FN - investiční platforma)

Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství:

SC Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství – podpora modernizace vodovodů/vodáren a kanalizací/ čistíren (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky, kapitálový vstup),

SC Oběhové hospodářství, odpady a účinné využívání zdrojů – podpora recyklace a materiálového využití odpadů/ technologických inovací omezující produkci odpadů (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky).

SC Zlepšení kvality ovzduší – podpora náhrady spalovacích kotlů v domácnostech (zvýhodněný úvěr + technické poradenství + zpracování technické dokumentace)

¹¹ Capital rebate umožní po dosažení stanoveného cíle (například určitého procenta energetických úspor) získat část návratné podpory nevratnou formou, např. formou odpuštění splátek.

¹² Případně využít tzv. „high-end“ FN na principu investičních platform

Výzkumný a inovační systém¹³:

SC Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkum a experimentálního vývoje – podpora komercializace výsledků veřejného VaVal (kapitálový vstup + technické poradenství), podpora rozvoje podnikového VaVal (zvýhodněný úvěr, poskytnutí záruky, kapitálový vstup – dle rozvinutosti podniku)

Vzdělávání¹⁴:

SC Zvýšení kompetencí a kvality pracovníků ve vzdělávání, SC Zlepšení vzdělávacího systému s ohledem na moderní kompetence a potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na digitalizaci průmyslu a společnosti – podpora krátkodobé i dlouhodobé mobility, tj. studium v zahraničí (úvěr)

Trh práce a zaměstnanost:

SC Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce – podpora stávajících sociálních podniků v další expanzi služeb nebo výroby (zvýhodněný úvěr + technické poradenství, záruka + technické poradenství)

Dále byly identifikovány oblasti se specifickými dílčími tématy, řešitelnými částečně pomocí FN, nicméně s nízkou pravděpodobností úspěchu:¹⁵

Trh práce a zaměstnanost (SC Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce – podpora stávajících sociálních podniků v další expanzi služeb nebo výroby; SC Fungující systém dalšího profesního vzdělávání – podpora adaptability a vzdělávání pracovní síly), Sociální začleňování, boj s chudobou a péče o zdraví (SC Sociální bydlení – podpora dostupného bydlení – výstavba, rekonstrukce nájemního bydlení), Kultura (SC Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví – podpora Kulturních a kreativních průmyslů), Cestovní ruch (SC Udržitelný cestovní ruch – podpora veřejných infrastruktur a marketingu v cestovním ruchu).¹⁶

V oblasti **Veřejná správa a bezpečnost** není využití FN z podstaty neziskovosti aktivit možné.

Alternativou k širšímu uplatnění FN v rámci národních operačních programů, pak může být – zejména v případě problematického čerpání alokovaných prostředků – převést tyto prostředky do unijního nástroje *InvestEU*, který má sloužit v podstatě jako záruční program EU.

Vzhledem k posílení pákového efektu investic prostřednictvím všech dostupných druhů FN (zvýhodněný úvěr, poskytnutí bankovní záruky, investice rizikového kapitálu, kombinované nástroje typu investičních platforem) je nejvíce vhodná oblast **Podpora podnikání a průmyslu**, kde by orientace pouze na využití FN namísto dotací mohla zvýšit celkový efekt

¹³ Zájem o finanční nástroje v oblasti vzdělávání a výzkumu jsou značně omezeny, a proto v této chvíli probíhá průzkum trhu u potencionálních poskytovatelů. Na jeho základě bude rozhodnuto o dalším postupu.

¹⁴ Zájem o finanční nástroje v oblasti vzdělávání a výzkumu jsou značně omezeny, a proto v této chvíli probíhá průzkum trhu u potencionálních poskytovatelů. Na jeho základě bude rozhodnuto o dalším postupu.

¹⁵ Případně lze využít tzv. „high-end“ FN na principu investičních platforem

¹⁶ Více k jednotlivým zdůvodněním k využití FN a také jejich konkrétního typu viz evaluační studie „Posouzení oblastí vhodných pro návratnou formu podpory v období 2020+“ (MMR-NOK/ Deloitte Advisory s.r.o.)

podpory aktivit firem mnohonásobně než je tomu u paralelního využití jak dotací, tak FN. Zároveň by využití FN méně narušilo trh, zmobilizovalo soukromé investiční zdroje a umožnilo opětovné využití prostředků, tj. jejich budoucí využití pro další investiční potřeby ČR v podpoře podnikání a průmyslu.

4.7. Vazba na společnou zemědělskou politiku

Vazba NKR, respektive kohezní politiky na SZP je dána tematickými vazbami mezi strategickými a specifickými cíli na jedné straně a specifickými cíli SZP vyplývajícími z návrhu nařízení EK k EZFRV na straně druhé. Tyto specifické cíle budou v rámci PRV rozpracovány do konkrétních intervencí, které budou součástí PRV. Cíle jsou doplněny průřezovým cílem spočívajícím v modernizaci odvětví podporou a sdílením znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáháním k jejich přijímání.

V rámci strategického plánu SZP, což je nástroj pro čerpání podpory ze zemědělských fondů (EZZF a EZFRV) budou řešeny potřeby definované na základě analýz všech výše uvedených specifických cílů prostřednictvím jednotlivých intervencí tak, aby se vhodně doplňovaly s nástroji kohezní politiky. Návaznost bude zejména u následujících strategických cílů SZP: (i) Zlepšení kvality životního prostředí, zavedení nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na změnu klimatu, (ii) Výzkumný a inovační systém zvyšující konkurenceschopnost společnosti v kontextu technologické změny, (v) Udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí.

Na konkrétnější úrovni může docházet k dílčím překryvům mezi politikou soudržnosti a společnou zemědělskou politikou v otázkách podpory venkova. Doporučujeme proto, aby dotčené resorty a MZe úzce spolupracovaly při přípravě operačních programů a přesně si vyjasnily a vymezily hraniční oblasti intervencí, aby v budoucím období nedocházelo k překryvům aktivit u stejných nebo podobných cílových skupin. Za účelem této spolupráce je vhodné například uzavírat vzájemná memoranda o spolupráci či najít nástroje, aby nedocházelo k financování totožných intervencí, naopak docházelo k doplňkovosti, aby příjemci měli v tomto dotačním rozhraní jasno.

Tabulka: Vazba kohezní politiky na společnou zemědělskou politiku

CP (ON)	STRATEGICKÝ CÍL NKR	SPECIFICKÝ CÍL NKR	SPECIFICKÝ CÍL EZFRV
2	(i) Zlepšení kvality životního prostředí, zavedení nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na změnu klimatu	• Ochrana a péče o přírodu a krajiny	Přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny
		• Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství	Podporovat udržitelný rozvoj přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, a účinné hospodaření s nimi
		• Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů	
		• Zlepšení kvality ovzduší	
		• Zavedení principů oběhového hospodářství a účinné využívání zdrojů	Přispívat ke zmírňování změny
• Podpora vzniku a zavádění inovativních nízkouhlíkových			

		<p>technologií a efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení energetické účinnosti a energetických úspor • Modernizace a zefektivnění výroby, distribuce a akumulace energie 	<p>klimatu a přizpůsobování se této změně, jakož i k udržitelné energii</p>
1	(ii) Výzkumný a inovační systém zvyšující konkurenceschopnost společnosti v kontextu technologické změny	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora inovací prostřednictvím aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje • Zlepšení inovační schopnosti MSP • Zavedení principů digitální ekonomiky a průmyslu 4.0 ve firmách • Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb podniků v produkčním řetězci 	<p>Modernizace odvětví podporou a sdílením znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáháním k jejich přijímání</p> <p>Zlepšovat tržní orientaci a zvyšovat konkurenceschopnost, včetně většího zaměření na výzkum, technologie a digitalizaci</p> <p>Zlepšovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci</p>
3	(iii) Konkurenceschopná a soudržná společnost	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce • Sociální začleňování 	<p>Podporovat zaměstnanost, růst, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně biohospodářství a udržitelného lesního hospodářství</p>
5	(v) Udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí	<ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitňování veřejných prostranství a rozvoj zelené infrastruktury • Rozvoj bezmotorové dopravy • Udržitelný cestovní ruch 	<p>Přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny</p> <p>Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, jakož i k udržitelné energii</p> <p>Podporovat zaměstnanost, růst, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně biohospodářství a udržitelného lesního hospodářství</p>

Přímé platby budou i nadále jedním z ústředních prvků zemědělské politiky, neboť pro zemědělce zajišťují stabilitu a předvídatelnost. Prioritou bude podpora malých a středních

farem, kterých je v zemědělském odvětví EU většina, a pomoc mladým zemědělcům. Komise je odhodlána zasazovat se o spravedlivější rozdělování přímých plateb mezi členskými státy s využitím vnější konvergence. Dle prvotních návrhů nařízení EU mají být přímé platby zemědělcům od 60 000 EUR výše omezeny a maximální hranicí bude 100 000 EUR na jednu farmu, přičemž by měly být zohledněny mzdové náklady. Zároveň by měly členské státy vyčlenit alespoň 2 % svých přímých plateb na podporu mladým zemědělcům, kteří zahajují svou činnost.

SZP rovněž bude mít větší ambice v oblasti životního prostředí a klimatu. Cíle pro celou EU, které jsou dnes navrhovány, se komplexně zabývají změnou klimatu, přírodními zdroji, biodiverzitou, přírodními stanovišti i krajinou. Podpora příjmu pro zemědělce je již v současnosti vázána na dodržování pravidel podmíněnosti plateb a používání zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí a klimatu. Nová SZP bude od zemědělců vyžadovat, aby usilovali o ještě náročnější cíle, a to prostřednictvím povinných opatření i pobídek. Podmínkou pro vyplacení přímých plateb bude splnění požadavků rozšířené podmíněnosti (tzv. kondicionality) v oblasti životního prostředí a klimatu, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat, která by měla nově převzít zejména jednotlivé části stávající platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí a dále by měla být rozšířena o požadavky ve vazbě na rámcovou směrnici o vodách, směrnici o udržitelném používání pesticidů a ustanovení dotýkající se nálezové situace hospodářských zvířat. Podmíněností vymezené požadavky představují základ pro stanovení všech ostatních intervencí s cílem zabránit dvojímu nebo vícenásobnému financování. Pobídkovou částí přímých plateb budou nově zařazené režimy pro klima a životní prostředí (tzv. Eko-schémat), na které členský stát může alokovat finanční prostředky z obálky pro přímé platby dle svého uvážení, návrh právní úpravy zatím neobsahuje omezení spodní nebo horní hranice alokace. Na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu bude vyhrazeno nejméně 30 % prostředků, které daný členský stát získá na rozvoj venkova. Očekává se, že 40 % celkového rozpočtu SZP přispěje k opatřením v oblasti klimatu. V SZP bude rovněž kladen větší důraz na využívání znalostí a inovací.

4.8. Doporučení a opatření

Zásadní opatření a doporučení NKR směřují k využití výsledků prioritizace při přípravě Dohody o partnerství a operačních programů. Doporučujeme se prioritně (nikoliv však nezbytně výlučně) zaměřit na ty specifické cíle NKR, které se v rámci příslušné oblasti umístily nejlépe, dát jim patřičnou váhu a přizpůsobit alokaci prostředků na specifické cíle a výzvy programu. Stěžejním kritériem by také měla být celková důležitost specifického cíle, přičemž je třeba vzít v úvahu i v některých případech omezené množství prostředků a různou očekávanou úroveň absorpční kapacity.

Níže uvedená opatření a doporučení jsou věcného a procesního charakteru. Věcná opatření a doporučení se vážou ke konkrétní oblasti politiky soudržnosti, zatímco procesní opatření a doporučení jsou zpravidla platná pro více oblastí. Věcná opatření a doporučení se zpravidla vztahují k implementaci operačních programů, avšak zároveň mohou naplňovat i konkrétní politiku daného státu a její příslušné strategie. Procesní opatření a doporučení se týkají jak implementace operačních programů, tak zejména nastavení vhodných podmínek a legislativy v dané oblasti, případně dopracování strategických či implementačních dokumentů tam, kde chybějí. Většina opatření a doporučení vyplývá z individuálních hodnocení i závěrečných setkání hodnotitelů v rámci prioritizace NKR, kde byly mimo jiné identifikovány i překážky a rizika, co se týče zaměření podpory, absorpční kapacity,

připravenosti strategií, legislativy, ad. Jejich eliminace přispěje k možnosti nastavit podporu správně a následně včas a kvalitě a potřebném rozsahu implementovat operační programy a tím dosáhnout maximalizaci dopadů investovaných prostředků z fondů EU.

Očekáváme, že opatření a doporučení budou zohledněna při přípravě operačních programů a jejich programové dokumentace a budou reflektována při přípravě Dohody o partnerství a zároveň budou diskutována a monitorována v rámci platformy pro přípravu a implementaci EU fondů (Rada ESIF a další skupiny).

Tabulka: Vybraná věcná opatření a doporučení v rámci přípravy a realizace DoP a OP

Znění opatření	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
Zohlednit územní dimenzi v rámci nastavení OP i s ohledem na výsledky hodnocení prioritizace v případech, kde je to relevantní.	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2020
Zohlednit relevantní územní dimenzi skrze vybrané nástroje územně-specifického přístupu v rámci jednotlivých OP	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2019/2020
Podpořit vznik zařízení na zpracování materiálově využitelných složek odpadu.	MŽP ve spolupráci s místní samosprávou	Průběžně
Podpořit vznik a využívání re-use center a šířit příklady dobré praxe.	MŽP ve spolupráci s místní samosprávou	Průběžně
Podpořit inovace v oblasti recyklace odpadů.	MPO, MŽP	Průběžně
Podpořit efektivní využívání a recyklaci vody ve výrobních procesech a ve službách/ provozovnách.	MPO	průběžně
Zaměřit se na efektivní využívání dešťové vody v podnikatelských, veřejných a residenčních objektech.	MPO, MŽP	Průběžně
Podpořit realizaci pozemkových úprav pro zadržování vody v krajině a to jak v obcích, tak na zemědělské a lesní půdě.	MŽP, MZe	Průběžně
Podpořit zachování biodiverzity také v městském prostředí a mimo zvláště chráněná území.	MŽP	Průběžně
Zaměřit se v rámci implementace politiky soudržnosti a společné zemědělské politiky na řešení kalamitních stavů lesů napadených kůrovcem.	MŽP, MZe	Průběžně
I nadále snižovat podíl uhlí v energetickém mixu.	MPO	Průběžně
Zaměřit se více na akumulaci energie z OZE v době přebytků (např. formou syntetického metanu).	MPO	Průběžně

Znění opatření	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
Zvýšit energetickou účinnost a energetické úspory ve veřejných budovách.	MŽP, ve spolupráci s místní samosprávou	Průběžně
Více podporovat bioplynové stanice, které využívají bioodpad a odpady z ČOV a výrobu plynu v těchto zařízeních.	MZe, MŽP, MPO	Průběžně
Zajistit zpracování implementačního postupu pro posílení možnosti uplatnění výzkumu v praxi pomocí podpory rozvoje akademických start-upů (podnikatelská aktivita VŠ navázaná na výsledky výzkumu).	MŠMT ve spolupráci s TAČR a MPO	2020
V oblasti dalšího profesního vzdělávání se zaměřit na odborné vzdělávání zaměstnanců firem v souvislosti s přechodem na 4. průmyslovou revoluci. Obdobně postupovat i v případě rekvalifikací uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání.	MPSV, ve spolupráci s MPO a MŠMT	Průběžně
Podporovat služby péče o děti	MPSV	Průběžně
Rozvíjet systém kariérového poradenství ve všech fázích života a v různých životních situacích (žáci, studenti, zaměstnanci, nezaměstnaní, vracející se z rodičovské dovolené a další).	MPSV, MŠMT	Průběžně
Promítnout zaměření SC „Zvýšení přidané hodnoty výrobků a služeb v produkčním řetězci“ jako průřezového cíle do přípravy relevantních SC OP zaměřeného na konkurenceschopnost.	MPO	2020
Obsah SC Digitalizace územního plánování řešit v rámci IROP pod SC Elektronizace výkonu veřejné správy a rozvoj související infrastruktury.	MMR	2019
V rámci SC Ochrana obyvatelstva soustředit podporu především na opatření směřující k zefektivnění funkčnosti a zvýšení kapacit základních složek IZS.	MV, MMR	2019
Analyzovat vhodné oblasti pro využití FN v OP a dle výsledků analýz připravovat v relevantních částech OP podporu pouze prostřednictvím FN (případně v kombinaci s dotací)	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2019
Zpracovat návrh na zefektivnění využití finančních nástrojů s ohledem na zkušenosti ze současného programového období.	MPO	2019

Znění doporučení	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
V návaznosti na vyhodnocení relevance SC NKR k průřezovému tématu Společnost 4.0, zohlednit potřeby digitalizace a chytrých řešení/inovací pod oblastmi Podpora podnikání a průmyslu, Trh práce a zaměstnanost, Vzdělávání v rámci nastavení obsahu a implementace příslušných OP.	MPO, MPSV, MŠMT	2020
V návaznosti na vyhodnocení relevance SC NKR k průřezovému tématu Adaptace na změnu klimatu, zohlednit a přijmout relevantní průřezová kritéria v jednotlivých OP zohledňujících mitigaci a adaptaci na klimatické změny týkající se hospodaření s vodou (zadržování vody v krajině, využívání odpadních a dešťových vod v budovách), zvyšování energetické účinnosti (budov a průmyslových provozů), minimalizace emisí (z dopravy, průmyslových a jiných podnikatelských provozů a rezidenčních objektů) a využívání OZE.	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2021
Zaměřit se na rozvoj zelené infrastruktury.	MŽP, MMR	Průběžně
Promítnout vybraná témata SC Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví, se zohledněním pokroku v této oblasti ve stávajícím období, do IROP.	MK ve spolupráci s MMR	2019
Zohlednit zaměření podpory v cestovním ruchu na klíčové projekty veřejné infrastruktury a v případě podnikatelské infrastruktury zejména tam, kde neexistuje stávající dostatečná nabídka služeb podnikatelů v cestovním ruchu (hospodářsky a sociálně ztrátová území) a kde je dostatečný potenciál kulturně-historického, případně přírodního dědictví.	MMR ve spolupráci s ŘO OP	2020
Prostřednictvím pilotních projektů otestovat a zavést metodu case managementu a profilace klientů ve službách zaměstnanosti při práci se skupinami znevýhodněnými na trhu práce.	MPSV, ÚP ČR	2023
Zaměřit využívání prostředků z EU fondů ve větší míře na inovativní opatření a pilotní intervence.	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2020
Zaměřit obsah SC Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví tak, aby se zohlednila vysoká absorpční kapacita v oblasti obnovy památek a zároveň se vytvořil prostor pro podporu inovativních forem ve využití umění (kreativní a kulturní průmysly, komercializace kulturního dědictví).	MK	2019

Upřesnit jaké aktivity spadají pod pojem „udržitelný cestovní ruch“ ve vztahu k budoucímu rozsahu podpory z IROP.	MMR	2019
---	-----	------

Tabulka: Vybraná opatření a doporučení v rámci přípravy a realizace DoP a OP týkající se legislativy, financování, strategií a dalších souvisejících otázek

Znění opatření	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
Provést mapování možností a potřeb ohledně spolufinancování projektů dle různých skupin příjemců, různých oblastí a různých typů území (zejména s ohledem na kategorie regionů).	Řídící orgány	2019
V návaznosti na aktuální stav vyjednávání podmínek víceletého finančního rámce, možnosti státního rozpočtu a s využitím výsledku mapování možností a potřeb dodaných ze strany řídicích orgánů zpracovat a pro diskusi s ŘO, MMR a dalšími partnery předložit návrh pravidel spolufinancování evropských fondů v programovém období 2021-2027	MF	2019
Připravit řádné zdůvodnění případného využití dotací v oblastech vhodných pro FN jako je Podpora podnikání a průmyslu a Posun k nízkouhlíkovému hospodářství a případně dalších	MPO, MŽP, MŠMT, MMR, MD, MZe	2020
Vytvořit nástroj pro osvětu v motivaci dopravců k zapojení do kombinované přepravy.	MD	2020
Realizovat průzkum ke zjištění absorpční kapacity a připravenosti projektů pro výstavbu terminálů kombinované přepravy.	MD	2020
Aktualizovat zásobník projektů (a zvýšit důraz na jejich kvalitu) v dopravní infrastruktuře pro hladký přechod do období 2021+.	MD	Průběžně
S ohledem na stávající bariéry analyzovat rizika vyplývající ze stávající i připravované legislativy s dopadem do výstavby dopravní infrastruktury a iniciovat příslušné kroky k jejich odstranění.	MD	Průběžně
Předložit vládě Strategii vzdělávací politiky do roku 2030.	MŠMT	2020
Zaktualizovat Národní koncepci rozvoje bezmotorové dopravy.	MD	2020
Zajistit pokrytí území krajů strategiemi k rozvoji udržitelné dopravy s důrazem na rozvoj potenciálu páteřní cyklistické dopravy na území krajů, se zohledněním potřeb rozvoje cestovního ruchu.	MD	2020
Pokryt oblast podpory podnikání a zvláště MSP kvalitními	MPO	2020

Znění opatření	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
strategiemi zohledňujícími dynamiku ekonomického cyklu a strukturu české ekonomiky.		
Připravit relevantní akční plán podpory rozvoje digitalizace v podnicích včetně vyhodnocení rizik pro oblast zaměstnanosti a vzdělávání.	MPO ve spolupráci s MPSV a MŠMT	2020
Předložit vládě Strategii sociálního začleňování po roce 2020.	MPSV	2020
Předložit vládě Strategický rámec Rozvoj péče o zdraví v České republice do roku 2030.	MZd	2020
Systémově podchytit SC Zkvalitnění strategického řízení VaVal ve strategickém dokumentu a zpracovat implementační dokument s ohledem na posílení synergií mezi aktivitami výzkumné a aplikační sféry.	MŠMT ve spolupráci s MPO a RVVI	2020
Připravit rámec a implementaci budoucí RIS3	MPO	2020
Znění doporučení	Kdo by měl realizovat	Kdy nejpozději realizovat
Nastavit vhodné možnosti financování zkvalitňování veřejné správy, včetně prioritizace témat určených k podpoře z EU fondů s ohledem na skutečnost, že agenda veřejné správy nepatří mezi priority EK.	MV ve spolupráci s MMR a dalšími věcně příslušnými resorty	2019
Ve vhodných případech využít zjednodušené metody vykazování nákladů, tak aby se zjednodušila administrativa projektů a zvýšil zájem příjemců. Současně je třeba zvážit, kdy je vhodné aplikovat tyto metody v případě veřejné správy, tak, aby nedocházelo k dvojímu vykazování.	Řídící orgány ve spolupráci s MMR a MF	Průběžně
Popsat základní rizika v současné právní úpravě (např. ve vazbě na programové financování nebo zákon o rozpočtové odpovědnosti tak, aby komplexně zachycovala postupy realizace výdajů ze státního rozpočtu do finančních nástrojů) a navrhnout další postup k jejich odstranění.	MMR ve spolupráci MF	2019
Zvážit přednostní využití finančních nástrojů oproti nenávratné pomoci (dotacím), případně využití kombinace FN a dotací, a to zejména v oblastech Podpora podnikání a průmyslu a Posun k nízkouhlíkovému hospodářství.	MPO, MŽP	2020
Hledat efektivní formy stimulace rozvoje vysokorychlostních sítí elektronických komunikací na celém území ČR jako nezbytné podmínky pro přechod na Společnost 4.0, včetně	MPO	2020

prověření možností financování skrze FN.		
Vhodně využít tematicky komplementárních unijních programů k jednotlivým specifickým cílům NKR jako doplňkového zdroje pro financování	MPO, MŽP, MŠMT, MPSV, MMR, MD, MZe	2020
Usilovat o maximální využití unijních programů při realizaci specifických cílů NKR Ochrana obyvatelstva; Zavedení moderních technologií pro organizaci dopravy a snížení dopravní zátěže; Efektivní využití multimodální nákladní dopravy; Ochrana, rozvoj a podpora kulturního dědictví; Digitalizace územního plánování.	MV, MD, MK, MMR	2020
Zvýšit zájem soukromých žadatelů v oblasti biodiverzity, zejména tam, kde není zjevný ekonomický přínos.	MŽP, MZe	Průběžně
Po dohodě MMR a MŽP, vést jednotnou komunikaci a osvětu ve vztahu k budoucím potenciálním příjemcům (města a obce) ohledně zohlednění prvků zelené a modré infrastruktury při plánování rekonstrukcí veřejných prostranství.	MŽP a MMR,	Průběžně
Motivovat firmy a podnikatele k masivnějšímu využívání podpory v oblasti energetických úspor a OZE.	MPO, MZe	Průběžně
S ohledem na sociodemografické prognózy dbát na vyšší míru inovativních opatření v oblasti sociálního začleňování v přípravě strategických dokumentů i příslušného operačního programu.	MPSV	2020
Eliminovat duplicity mezi operačními programy navzájem, mezi operačními programy a národními dotačními programy, přímo řízenými programy Evropské unie a Společnou zemědělskou politikou a efektivně nastavit jejich doplňkovost a vzájemnou provázanost;	MPO, MŽP, MPSV, MD, MŠMT, MZe, MK, MZdr, MV, MŠMT, MMR, ve spolupráci s MF	2019-2027

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Strategické, evaluační, analytické podklady resortů

7. Kohezní zpráva (EK, 2017)

Akční plán Práce 4.0 (ÚV ČR, 2017, pracovní verze)

Akční plán pro rozvoj digitálního trhu (ÚV ČR, 2015)

Akční plán pro Společnost 4.0 (ÚV ČR, 2017, pracovní verze)

Akční plány Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (MZd, 2015)

Audit vzdělávacího systému v ČR: rizika a příležitosti (EDUin, 2016)

Iniciativa Průmysl 4.0 (MPO, 2016)

INKA - Inovační kapacita ČR: hlavní závěry ověřovacích analýz (TA ČR, 2016)

Koncepce památkové péče v ČR pro období 2017–2020

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020

Koncepce vězeňství ČR do roku 2025 (MSp, 2016)

Koncepce ochrany obyvatelstva ČR (MV, 2015)

Makroekonomická a sektorová analýza ČR (MMR, 2017)

Makroekonomická predikce ČR (MF, 2017)

Memorandum a Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR (MPO, 2017)

Národní investiční strategie - investiční plán ČR (2017, pracovní verze)

Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (ÚV ČR, 2012)

Národní program reformy ČR (ÚV ČR, 2017)

Národní strategie protidrogové politiky 2010-2018 (ÚV ČR, 2010)

Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025 (MPSV, 2016)

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR (MŠMT, 2014)

Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců na českém trhu práce (AMSP ČR/ČTK, 2017)

Ověřovací studie prostředí pro realizaci intervencí prioritních os 1, 2 a 3 OP VVV a ověření relevance jejich specifických cílů (MŠMT, 2017)

Posouzení oblastí vhodných pro návratnou formu podpory v období 2020+ (MMR/Deloitte, 2019) – závěrečná zpráva evaluace dostupná na adrese dotaceEU.cz/knihovna-evaluaci

Státní politika životního prostředí 2012-2020 (MŽP, 2013)

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (MŽP, 2015)

Politika ochrany klimatu v ČR (MŽP, 2017)

Plán odpadového hospodářství ČR 2015–2024

Politika územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1 (MMR, 2015)

Státní energetická koncepce ČR 2015–2040 (MPO, 2015)

Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)

Strategický rámec ČR 2030 (ÚV ČR, 2017)

Strategický rámec rozvoje veřejné správy 2014–2020 (MV, 2015)

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2027 (MMR, 2017, pracovní verze, analytický podklad)

Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030 (MZe, 2016)

Strategie sociálního začleňování 2014–2020 (MPSV, 2014)

Strategie reformy psychiatrické péče (MZd, 2013)

Veřejné výdaje a fondy EU 2007–2015 (MMR, 2017)

Vzdělávání 4.0 (MŠMT, 2017, pracovní verze)

Zásady urbánní politiky II (MMR, 2017, pracovní verze)

Zmapování a syntéza poznatků o výsledcích a přínosech EU fondů v období 2007–2013 (MMR, 2017)

Zpráva o pokroku při provádění Dohody o partnerství k 31. 12. 2016 (MMR, 2017)

Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2017 (ÚV ČR, 2016)

Zvláštní zpráva č. 5 - Nezaměstnanost mladých lidí (EÚD, 2017)

6. SEZNAM PŘÍLOH

1. Příloha č. 1: Karty specifických cílů NKR – podklad pro prioritizaci
2. Příloha č. 2: Vazba tematických oblastí a specifických cílů NKR na cíle politik EU
3. Příloha č. 3: Vazba specifických cílů NKR k průřezovým tématům
4. Příloha č. 4: Vztah specifických cílů NKR k procesu evropského semestru
5. Příloha č. 5: Přehled specifických cílů NKR a k nim doplňkových unijních programů